

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Milan FEJTEK

**KOMPLEXNÍ SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA
ORP DOBRUŠKA**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D.

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením RNDr. Pavla Ptáčka, Ph.D. a také, že jsem uvedl veškerou použitou literaturu a zdroje v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 7. dubna 2010

.....

podpis

Na tomto místě bych rád poděkoval panu RNDr. Pavlu Ptáčkovi, Ph.D. za poskytování rad a pomoci při zpracování bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Milan FEJTEK**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obory: **Geografie**
Historie

Název tématu: **Komplexní socioekonomická charakteristika ORP
Dobruška**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Struktura práce: 1. Postavení mikroregionu v širším regionálním kontextu, vazby na sousední regiony 2. Přírodní potenciál a jeho význam pro socioekonomický vývoj 3. Sociálně-demografický potenciál: vývoj obyvatelstva a jeho struktury, pohyb obyvatelstva 4. Ekonomický potenciál: zemědělství, průmysl, služby, trh práce 5. Analýza a syntéza, SWOT 6. Závěr 7. Shrnutí ? summary, klíčová slova ? key words (v českém a anglickém jazyce) Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách: rešerše literárních pramenů červenec-prosinec 2009 kapitola č. 2 červenec-listopad 2009 kapitoly č. 3 až 5 prosinec 2009-únor 2010 kapitoly č. 6 až 7 únor 2010-květen 2010

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 10 000 - 12 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Geografická a vlastivědná literatura o Dobrušce a zázemí Literatura k metodám sociálně geografického výzkumu (K. Ivanička) MACH, Jiří: Dobruška. Muzeum města Dobrušky. Dobruška 2008. 172 stran. PTÁČEK, Josef: Dobruška a Opočno. Paseka. Praha 2008. 61 stran. Časopisy: Urbanismus a územní rozvoj Územní plánování a urbanismus S - státní správa a samospráva Materiály ČSÚ, Retrospektivní lexikon obcí, monografie, územní plán, strategický plán, ústní informace na příslušných úřadech

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 18. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

OBSAH

1 ÚVOD	7
2 METODY ZPRACOVÁNÍ	8
3 VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	11
4 HISTORICKÝ A SPRÁVNÍ VÝVOJ	13
4.1 Historický a správní vývoj do roku 1848	13
4.2 Historický a správní vývoj po roce 1848	14
5 PŘÍRODNÍ POTENCIÁL OBLASTI	16
5.1 Geomorfologie	16
5.2 Klima	17
5.3 Hydrologie	18
5.4 Půdy a biota	20
5.5 Přírodní potenciál	21
6 OBYVATELSTVO	22
6.1 Vývoj počtu obyvatel	22
6.1.1 Vývoj počtu obyvatel Dobrušky	22
6.1.2 Vývoj počtu obyvatel SO ORP Dobruška	23
6.2 Pohyb obyvatelstva	25
6.3 Struktura obyvatelstva	28
6.3.1 Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví	28
6.3.2 Národnostní struktura	31
6.3.3 Náboženská struktura	33
6.3.4 Vzdělanostní struktura	34
6.3.5 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity	37
6.4 Dojíždka obyvatel za prací	40
7 HOSPODÁŘSTVÍ	41
7.1 Doprava	41
7.2 Zemědělství	42
7.3 Průmysl	44
7.4 Služby	48
7.5 Trh práce	49
8 SWOT ANALÝZA	52
9 ZÁVĚR	54
10 SHRNUÍ / SUMMARY	55
11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ	56
12 SEZNAM PŘÍLOH	59

1 ÚVOD

Hlavním cílem této bakalářské práce je komplexní socioekonomická charakteristika správního obvodu obce s rozšířenou působností, konkrétně obce Dobrušky.

Práce bude zpracovávána podle předem navržené osnovy a bude sestavena z jednotlivých kapitol, ve kterých bude objasněna socioekonomická charakteristika sledovaného území. V první řadě bude v práci popsáno postavení správního obvodu a jeho postavení v širším regionálním kontextu. Následuje kapitola historický a správní vývoj, ve které bude zachycen, jak kapitola už sama napovídá, historický vývoj a především správní vývoj po roce 1848. Dále bude zhodnocen přírodní potenciál oblasti a poté už následují kapitoly věnující se socioekonomické sféře. V kapitole obyvatelstvo bude pozornost upřena nejprve na vývoj obyvatelstva, a to jak v samotném centru – Dobrušce, tak i v celém zázemí správního obvodu. Po vývoji obyvatelstva přijde na řadu pohyb obyvatelstva (přirozený i mechanický) a poté struktura obyvatelstva. V té bude hodnoceno obyvatelstvo podle různých kritérií (věk a pohlaví, národnost, náboženská příslušnost, vzdělanostní struktura a rozdělení obyvatelstva podle ekonomické aktivity). Posledním, co by mělo být v kapitole obyvatelstvo popsáno, se stane dojíždka obyvatel za prací. Další velkou kapitolou bude hospodářství, ve které by měla být charakterizována doprava, zemědělství, průmysl, služby i situace na trhu práce ve správním obvodu. Na závěr bude vypracována SWOT analýza, která zhodnotí silné a slabé stránky správního obvodu spolu s příležitostmi a ohrožením oblasti.

2 METODY ZPRACOVÁNÍ

Hlavní metodou zpracování této bakalářské práce bude komparace sledovaného správního obvodu s vyššími administrativními jednotkami (okres Rychnov nad Kněžnou, Královéhradecký kraj a Česká republika) a změny během let 1991 a 2001, kdy proběhla dvě poslední Sčítání lidu, domů a bytů (dále jen SLDB).

Bakalářská práce bude vytvářena pomocí literatury, která se týká daného území, zpracováním statistických dat a využitím mapových děl. Veškeré prameny a zdroje budou uvedeny v závěru této práce.

Kapitola historický a správní vývoj je zpracována za pomoci odborných monografií týkajících se Dobrušky a jejího zázemí¹. Přírodní potenciál oblasti se opírá především o díla Demka – Mackovčina², Vlčka³, Tomáška⁴ a Culka⁵. Mapová díla v této kapitole jsou zpracována na základě internetově dostupného Portálu veřejné správy⁶. Co se týká kapitoly obyvatelstva, tak vývoj obyvatelstva vychází z Historického lexikonu obcí České republiky 1869-2005, pohyb, struktura obyvatelstva a dojížděka obyvatel za prací ze Sčítání lidu, domů a bytů 1991 a 2001, která jsou dostupná na internetové stránce Českého statistického úřadu⁷. V rámci kapitoly hospodářství bylo pracováno převážně s databází HBI (Hoppenstedt Bonnier Information)⁸, Městskou obecní statistikou (opět stránky Českého statistického úřadu) a internetovými stránkami jednotlivých ekonomických subjektů. Mapová díla v této kapitole jsou zpracována na podkladech z internetových stránek Ředitelství silnic a dálnic⁹ a HS – RS Geoportalu¹⁰. Vedle těchto internetových zdrojů bylo ještě využito monografií Macha¹¹ a Šplíchala¹². Data pro zpracování situace na trhu práce byla použita z internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí. V přílohách jsou uvedena mapová díla vztahující se ke sledovanému území a tabulky s údaji, které byly využity ke zpracování jednotlivých dílčích částí bakalářské práce.

Vývoj počtu obyvatel v obcích je hodnocen pomocí bazických a řetězových indexů. Bazický index se počítá jako podíl počtu obyvatel ve sledovaném roce a počtu obyvatel v roce 1896 a poté vynásobený 100 a udává stav počtu obyvatel v procentech oproti roku 1896. Řetězový index je výsledkem podílu počtu obyvatel ve sledovaném roce a počtu obyvatel

¹ MATOUŠ, V.: Dějiny Dobrušky v datech. Dobruška, Městský úřad v Dobrušce 1994. 230 stran.

PTÁČEK, J.: Dobruška a Opočno. Praha – Litomyšl, Paseka 2008. 64 stran.

Sborník z historie města Dobrušky. Hradec Králové, Muzeum Dobruška 1980. 156 stran.

² DEMEK, J. – MACKOVČIN, P. (ed.): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno, AOPK ČR 2006. 583 stran.

³ VLČEK, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Praha, Academia 1984. 326 stran.

⁴ TOMÁŠEK, M.: Půdy České republiky. Praha, Česká geologická služba 2003. 67 stran.

⁵ CULEK, M.: Biogeografické členění České republiky. 2. díl. Praha, AOPK ČR 2005. 589 stran.

⁶ www.geoportal.cenia.cz

⁷ www.czso.cz

⁸ www.hbi.cz

⁹ www.rsd.cz

¹⁰ www.geoportal.bnhelp.cz

¹¹ MACH, J. a kol.: Dobruška. Dobruška, Město Dobruška 2008. 173 stran.

¹² ŠPLÍCHAL, V.: Historie a současnost podnikání na Rychnovsku. Žehušice, Městské knihy 2003. 279 stran.

v předchozím sledovaném roce vynásobený 100 a udává stav počtu obyvatel v procentech oproti předcházejícímu sledovanému roku.

Pohyb obyvatel je hodnocen pomocí hrubé míry porodnosti (hmp), hrubé míry úmrtnosti (hmú), přirozeného přírůstu, migračního salda a celkového přírůstu obyvatelstva. Hmp (uváděna v ‰) se počítá jako podíl počtu narozených a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1 000 a hmú (‰) jako podíl počtu zemřelých a středního stavu obyvatelstva vynásobený 1 000. Přirozený přírůstek je rozdíl počtu narozených a počtu zemřelých, migrační saldo je výsledkem rozdílu počtu přistěhovalých a počtu vystěhovalých. Celkový přírůstek je poté součet přirozeného přírůstu a migračního salda.

Struktura obyvatelstva byla rozdělena podle produktivity - na předproduktivní věk (0-14 let), produktivní věk (15-64) a poproduktivní věk (65+). Struktura obyvatelstva je charakterizována indexem stáří, indexem ekonomické aktivity, indexem feminity a ukazatelem vzdělanostní úrovně. Index stáří (uváděn v ‰) je výsledkem podílu počtu obyvatel ve věku 65 a více a počtu obyvatel ve věku 0-14 vynásobený 100, index ekonomické aktivity (‰) se vypočítá jako podíl počtu obyvatel ve věku 0-14 a 65+ a počtu obyvatel ve věku 15-64 vynásobený 100, index feminity (‰) je počítán jako podíl počtu žen a mužů vynásobený 1 000. Ukazatel vzdělanostní úrovně je vypočítán podle následujícího vzorce: 4x (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním vysokoškolským a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 3x (podíl počtu obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolským s maturitou + vyšším odborným a počtu obyvatel staršího patnácti let) + 2x (podíl počtu obyvatel staršího patnácti let) + 1x (podíl obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním obyvatel s nejvyšším ukončeným vzděláním středoškolským bez maturity a počtu základním a počtu obyvatel staršího patnácti let).

V rámci podkapitoly dojížděky obyvatel za prací jsou obsazená pracovní místa (OPM) počítána podle vzorce: $OPM = Z + D - V$, kde Z je počet zaměstnaných žijících v dané obci, D znamená počet zaměstnaných do dané obce dojíždějících a V značí počet zaměstnaných z dané obce za prací vyjíždějících. Jednotlivé obce jsou následně klasifikovány podle pracovní funkce, jež je počítána jako podíl počtu OPM a počtu zaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva v dané obci žijící. Kategorie pracovní funkce obce jsou následující:

- 0 – 0,25 obec s funkcí čistě obytnou
- 0,26 – 0,30 obec s funkcí obytnou
- 0,31 – 0,75 obec s funkcí obytně pracovní
- 0,76 – 1,00 obec s funkcí pracovní obytnou
- 1,01 – 1,25 obec s funkcí pracovní
- 1,26 a více obec s funkcí čistě pracovní

Vedle klasifikace pracovních funkcí obcí bylo v práci použito také migrační saldo, které je výsledkem rozdílu počtu obyvatel dojíždějících a vyjíždějících.

Bakalářská práce byla sepsána v programu Microsoft Office Word 2007, grafy a tabulky byly zpracovány v Microsoft Office Excel 2007, mapy a kartogramy jsou vytvořeny v programu sady Windows 7 – Malování.

3 VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Zájmovým územím bakalářské práce je správní obvod obce s rozšířenou působností Dobruška (dále jen SO ORP Dobruška). Obce s rozšířenou působností začaly platit v České republice od 1. 1. 2003 po skončení okresních úřadů. K tomuto datu začalo působit 205 ORP.

K 1. 1. 2003 spadalo pod SO ORP Dobruška 25 obcí, od 1. 1. 2005 byla přidělena do SO ORP Dobruška obec Očelice, která předtím spadala pod SO ORP Hradec Králové.¹³ Z těchto 26 obcí má statut města jen Dobruška a Opočno, které je zároveň obcí s pověřeným obecním úřadem. Podle počtu obyvatel spadá nejvíce obcí do intervalu mezi 200-499, a to celkem 12. Jen 5 obcí v SO ORP Dobruška má méně než 200 obyvatel. Do intervalu 500-999 se řadí 6 obcí a do intervalu 1000-4999 2 obce. Jedinou obcí nad 5 000 obyvatel je administrativní centrum Dobruška.

SO ORP Dobruška se nachází na severu okresu Rychnova nad Kněžnou v Královéhradeckém kraji. V Královéhradeckém kraji leží celkově 15 ORP, kromě SO ORP Dobruška se zde ještě nachází SO ORP Broumov, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hradec Králové, Jaroměř, Jičín, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov a Vrchlabí. SO ORP Dobruška sousedí na severu s obvodem ORP Nové Město nad Metují a s obvodem ORP Náchod, na západě s obvodem ORP Hradec Králové a ORP Jaroměř, na jihozápadě s obvodem ORP Kostelec nad Orlicí, na jihu s obvodem ORP Rychnov nad Kněžnou a na východě tvoří státní hranici s Polskem.

Nejjihnější bod SO ORP Dobruška připadá na území obce Přepychy, nejsevernější bod se nachází na území obce Olešnice v Orlických horách. Nejjzápadnější bod SO ORP Dobruška leží na území obce Králova Lhota a nejjvýchodnější bod se nachází na území obce Deštné v Orlických horách.

Ze všech 15 správních obvodů, které se nachází v Královéhradeckém kraji, je SO ORP Dobruška na devátém místě, co se týče počtu obyvatel a na celkovém počtu obyvatel Královéhradeckého kraje se podílí 3,6 % (20 063 obyvatel). S celkovou rozlohou 27 902 ha zaujímá SO ORP Dobruška sedmé místo v rámci Královéhradeckého kraje.¹⁴

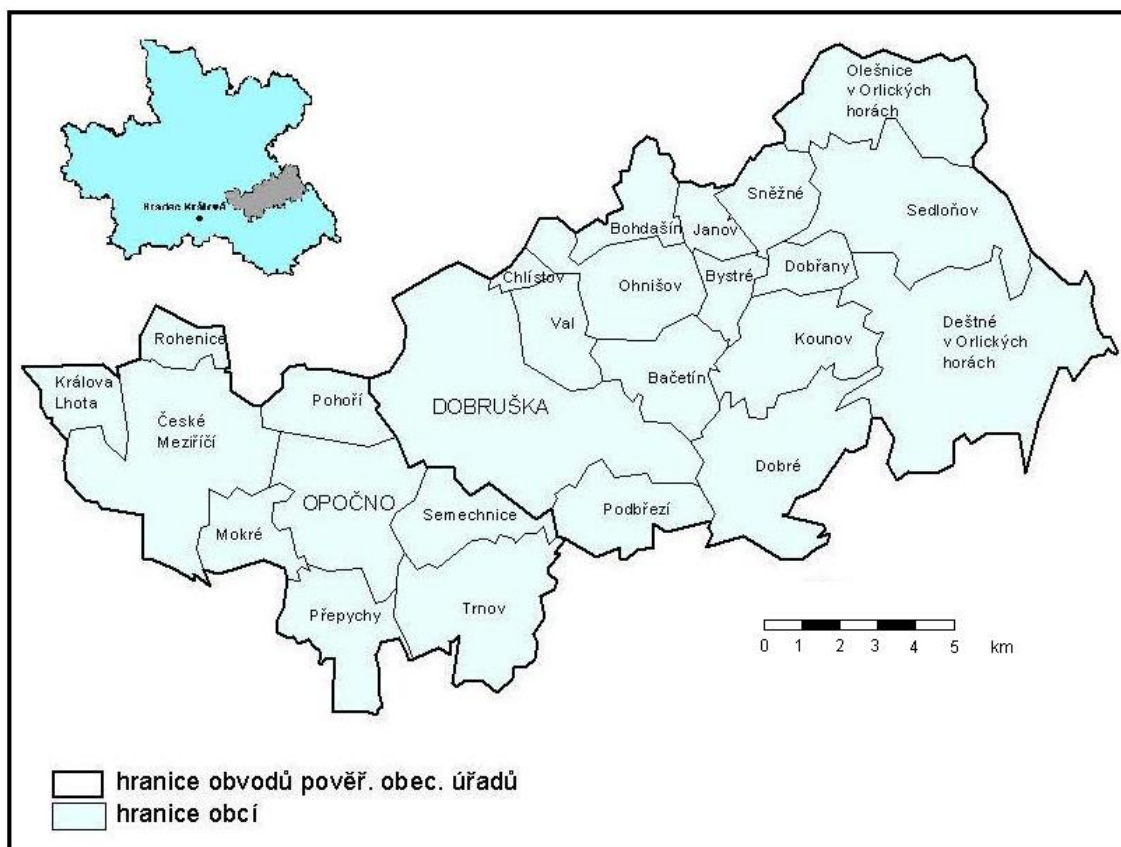
Obce SO ORP Dobruška jsou hodně ovlivněny okresním městem Rychnovem nad Kněžnou (pracovní příležitosti v Rychnově nad Kněžnou a jeho okolí – Škoda Auto, a.s., závod Kvasiny; firma FAB, s.r.o.) a krajským městem – Hradec Králové. Vztahy na krajské i okresní město jsou velice silné a v mnohém ovlivňují SO ORP Dobruška.

¹³ Český statistický úřad Hradec Králové: *ORP Dobruška* [online] Aktualizováno 20. 8. 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/orp_dobruska>](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/orp_dobruska)

¹⁴ Český statistický úřad Hradec Králové: *Správní obvody: Tabulky za správní obvody obcí s rozšířenou působností za rok 2008* [online]. Aktualizováno 8. 9. 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/spravni_obvody>](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/spravni_obvody)

Tab. 1: Velikostní struktura obcí SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008¹⁵

počet obyvatel	počet obcí	podíl obyv. na celk. populaci správního obvodu (%)	průměrná populace obce
0 - 199	5	3,0	120,6
200 - 499	12	18,5	310,9
500 - 999	6	19,0	664,7
1 000 - 4 999	2	24,5	2 461
5 000 - 19 999	1	35,0	6 939

Obr. 1: Mapa správního obvodu SO ORP Dobruška a jeho postavení v Královéhradeckém kraji¹⁶

¹⁵ Český statistický úřad: Databáze demografických údajů za obce [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>](http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm); vlastní výpočty a zpracování

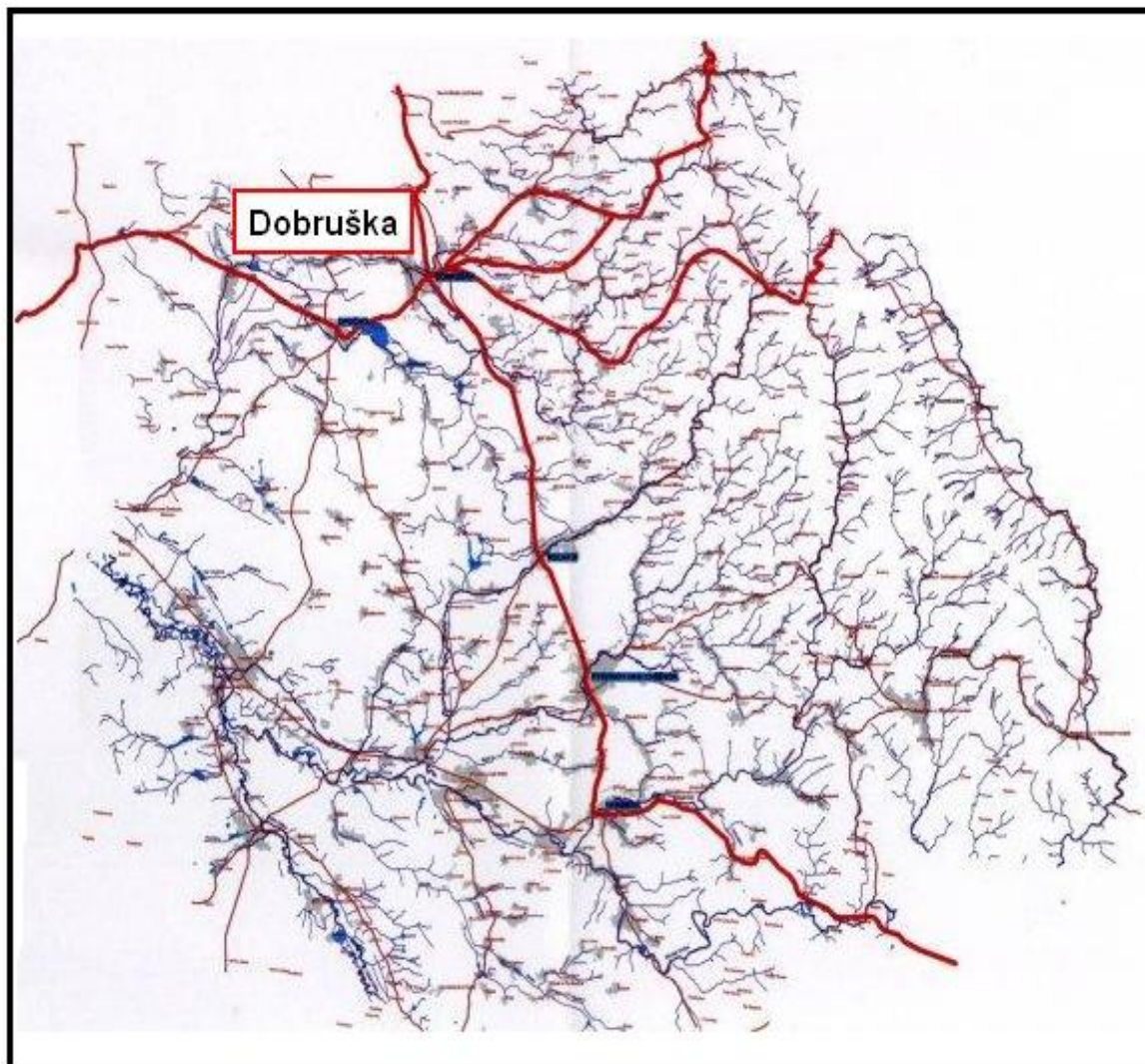
¹⁶ Pramen: Český statistický úřad Královéhradeckého kraje: Správní obvody: Mapy ORP: Administrativní mapa ORP Dobruška [online]. Aktualizováno 20. 8. 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_orp_dobruska/\\$File/dobruska.jpg>](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_orp_dobruska/$File/dobruska.jpg)

4 HISTORICKÝ A SPRÁVNÍ VÝVOJ

4.1 Historický a správní vývoj do roku 1848

Existence člověka na tomto území spadá do nejstarších dob. Archeologické vykopávky dokazují přítomnost člověka jak v době železné, bronzové, ale i nejstarší době kamenné.

Počátky samotné Dobrušky spadají do období středověku. Předpoklady ke vzniku města byly hlavně hospodářské, Dobruška ležela na křižovatce důležitých stezek a nad soutokem Zlatého potoka a Brtvy.

Obr. 2: Mapa středověkých obchodních cest¹⁷

První zpráva o Dobrušce jako o městě pochází z roku 1320 od Mutiny z Dobrušky. Ze zprávy vyplývá, že město existovalo již ve 13. století, a to pod názvem Leštno (jak došlo k pozdějšímu přejmenování na Dobrušku není dosud známo). Mutina potvrdil touto listinou

¹⁷ Pramen: *Město Dobruška* [online]. Aktualizováno 19. 2. 2008 [cit. 16. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.mestodobruska.cz/fotogalerie.php?rok=0&gr=2&id=19&pic=11>](http://www.mestodobruska.cz/fotogalerie.php?rok=0&gr=2&id=19&pic=11); vlastní zpracování

městu starobylé várečné právo. Další práva získala Dobruška v roce 1364, kdy Mutinův syn, Sezema z Dobrušky, udělil městu právo magdeburské neboli hradecké (to znamenalo městskou samosprávu) a právo odúmrtí, podle kterého dědí majetek nejbližší příbuzný. Po smrti Sezemy vládnul v Dobrušce jeho syn Štěpán, který již vlastnil přídomek „z Opočna“, stejně jako jeho následníci. Tento rod vládl v Dobrušce a okolí až do roku 1430, kdy tento rod Janem Městeckým vymřel. Po jeho smrti se zde vystřídalo několik majitelů a v roce 1451 připadlo Dobruško jako odúmrtí králi Ladislavovi Pohrobkovi, který ji roku 1455 přepsal na Jiřího z Poděbrad.

V 16. století prožila Dobruška a okolí dosud nevídaný rozvoj pod vládou rytířského a později panského rodu Trčků z Lípy, kteří se stali majiteli na konci 15. století. Během jejich vlády se Dobruška stala tržním centrem Podorlicka, byla zde postavena radnice, pivovar, špitál a řada dalších budov. Rozvoj Dobrušky ale zabrzdil v roce 1565 velký požár, při němž shořelo 76 domů, pivovar, radnice, vězení a špitál.¹⁸

Další ránu utrpěla Dobruška během třicetileté války, při níž ztratila právo vaření a prodeje piva a v roce 1634 byla všechna trčkovská panství konfiskována. Dobrušku tak získali noví majitelé – hrabata Colloredové z Wallsee.

Roku 1793 byl v Dobrušce zaveden regulovaný magistrát 4. třídy (podstatný díl právní nezávislosti na opočenské vrchnosti), který zde byl až do roku 1850. V čele městské správy stál purkmistr a tři radní. Dobrušskému magistrátu podléhaly Křovice, Běstviný a Chábory.

V roce 1806 zasáhl Dobrušku další požár, který byl největší v dějinách tohoto města. Shořelo 169 domů, radnice, pivovar, chrám sv. Václava a zemřelo při něm 19 osob.¹⁹

4.2 Historický a správní vývoj po roce 1848

Rok 1848 přinesl nejen zrušení roboty, ale i reorganizaci správy, kdy vrchnostenské úřady, magistráty a krajská hejtmanství byly nahrazeny kraji, v jejich čele stál krajský prezident. Tyto kraje se dále dělily na nejnižší správní jednotky – okresy, v čele s okresními hejtmany. V souvislosti s touto reorganizací došlo k oddělení soudnictví od správy.²⁰

Roku 1850 se stala Dobruška sídlem okresního soudu, ale v roce 1858 byl soud přemístěn do Opočna. Dobruška pak třikrát (v letech 1876, 1890 a 1887) zpětně žádala o navrácení okresního soudu, ale nebylo jí vyhověno.²¹

Ve druhé polovině 19. století byl celý region ovlivněn industrializací. Počátky průmyslu jsou spojeny se jménem Josefa Archleba, díky kterému se konaly v letech 1889 a 1892

¹⁸ MATOUŠ, V.: Dějiny Dobrušky v datech. Dobruška, Městský úřad v Dobrušce 1994. Strana 21.

¹⁹ Tamtéž. Strana 54.

²⁰ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. díl. Praha 2006. Strana 10.

²¹ MATOUŠ, V.: Dějiny Dobrušky v datech. Dobruška, Městský úřad v Dobrušce 1994. Strana 68-70.

v Dobrušce dvě průmyslové výstavy, které měly podpořit rozvoj zdejšího průmyslu.²² V tomto období vzniklo v Dobrušce několik spolků a podniků, mezi něž patří např. městská spořitelna nebo živnostenská záložna. V roce 1908 byl zahájen železniční provoz na trati Dobruška – Opočno.²³

První polovina 20. století je ve znamení dvou světových válek, které se dotkly, zejména ta druhá, i sledovaného správního obvodu. Právě během druhé světové války byla Dobruška přejmenována na Gutenfeld, byla zde zřízena německá posádka a v roce 1942 byla v rámci soudního okresu Opočno připojena k politickému okresu Hradec Králové.²⁴ O dva roky později, v roce 1944, byl okresní soud přeložen z Opočna do Dobrušky a ještě tentýž rok byly výnosem okresního úřadu v Hradci Králové připojeny k Dobrušce obce Křovice a Pulice. Roku 1945 byl do Dobrušky přeložen Okresní národní výbor (ONV) z Nového města nad Metují.²⁵ V následujících letech byly s Dobruškou sloučeny další obce, a to: v roce 1948 Mělčany, v roce 1960 Běštviný a v roce 1981 Domašín.²⁶

Roku 1960 byl přijat zákon č. 36/1960 Sb., kterým byla zavedena od 1. července nová úprava územní veřejné správy. V českých zemích to znamenalo snížení okresů ze 192 na 76 a krajů ze 13 na 8 (toto rozdělení vydrželo dalších 30 let).²⁷ Kvůli tomu byl v Dobrušce zrušen Okresní národní výbor a území dnešního správního obvodu bylo rozděleno mezi okresy Náchod a Rychnov nad Kněžnou.

Jak již bylo řečeno, trval tento zákon 30 let, tedy do změny režimu v roce 1989. V roce 1990 byla ukončena existence národních výborů a došlo k vytvoření pověřených obecních úřadů.²⁸ Další změnou bylo, že k 31. 12. 2002 došlo k ukončení činnosti okresních úřadů jako orgánů územní státní správy.²⁹

Na místo toho začaly působit od 1. 1. 2003 obce s rozšířenou působností, na které byla přenesena kompetence ze zaniklých okresních úřadů.³⁰ Celkem bylo stanoveno 205 obcí s rozšířenou působností (ORP).

SO ORP Dobruška vznikl k 1. 1. 2003 s počtem 25 obcí. V současné době má SO ORP Dobruška 26 obcí - k 1. 1. 2005 byla přičleněna obec Očelice, která dříve spadala do SO ORP Hradec Králové.

²² Sborník z historie města Dobrušky. Hradec Králové, Muzeum Dobruška 1980. Strana 9.

²³ PTÁČEK, J.: Dobruška a Opočno. Praha – Litomyšl, Paseka 2008. Strana 23.

²⁴ MATOUŠ, V.: Dějiny Dobrušky v datech. Dobruška, Městský úřad v Dobrušce 1994. Strana 133.

²⁵ Tamtéž. Strana 137.

²⁶ PTÁČEK, J.: Dobruška a Opočno. Praha – Litomyšl, Paseka 2008. Strana 16.

²⁷ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. díl. Praha 2006. Strana 14.

²⁸ Tamtéž. Strana 15.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

5 PŘÍRODNÍ POTENCIÁL OBLASTI

5.1 Geomorfologie

Podle geomorfologického členění náleží SO ORP Dobruška do Hercynského systému, subsystému Hercynské pohoří a provincie Česká vysočina, která zahrnuje dvě soustavy - Krkonoško-jesenickou soustavu a Českou tabuli. Pod Krkonoško-jesenickou soustavu spadá ve SO ORP Dobruška Orlická podsoustava, která na zkoumaném území začleňuje 2 celky, a to Orlické hory a Podorlickou pahorkatinu. Druhá soustava v této oblasti, Česká tabule, zahrnuje podsoustavu Východočeská tabule, pod kterou zde patří 1 celek - Orlická tabule. Celkem se území SO ORP Dobruška nachází na 3 podcelcích (Deštenská hornatina, Náchodská vrchovina a Třebechovická tabule) – viz příloha 14.

Deštenská hornatina se rozkládá v severozápadní části Orlických hor, zaujímá plochu 174 km² a střední výška činí 791,1 m.³¹ Deštenská hornatina se dále člení na Orlické rozsochy a Orlický hřbet. Orlické rozsochy leží na západní části Deštenské hornatiny s rozlohou 38,35 km². Nejvyšší bod nese název Lubný (Karlův vrch) a dosahuje výšky 955,9 m. Do Orlických rozsochů zasahuje CHKO Orlické hory a PR Kačerov.³² Orlický hřbet leží na jihozápadě Deštenské hornatiny a rozprostírá se na 117 km². V Orlickém hřbetě leží nejvyšší bod Orlických hor i SO ORP Dobruška - Velká Deštná, která měří 1 115,1 m. Část tohoto území zahrnuje CHKO Orlické hory, dále zde můžeme najít PR Sedloňovský vrch, PR Pod Vrchmezím a mnohé další PR.³³

Náchodská vrchovina se rozkládá v severozápadní části Podorlické pahorkatiny. Je to členitá vrchovina, její střední výška dosahuje 482,5 m a celkově zaujímá plochu o velikosti 342 km².³⁴ Pod tuto vrchovinu spadají v rámci správního obvodu Sedloňovská vrchovina a Ohnišovská pahorkatina. Sedloňovská vrchovina leží západně od Orlických rozsochů a Orlického hřbetu. Tato členitá vrchovina, která má nejvyšší bod 841 m n. m. (Špičák) a rozkládá se na ploše 124 km², přechází směrem na západ do Ohnišovské pahorkatiny.³⁵ Ohnišovská pahorkatina, která se na území správního obvodu vyskytuje hlavně v povodí Dědiny, zabírá plochu 165,3 km². Nejvyšší bod této pahorkatiny nese jméno Tábor a měří 470,3 m.³⁶

Západní část SO ORP Dobruška zahrnuje Třebechovická tabule. Ta leží v jižní části Orlické tabule, rozprostírá se na ploše 795,2 km² a střední výška dosahuje 292,1 m.³⁷ Pod Třebechovickou tabulí spadá Černilovská tabule, Českomeříčská kotlina, Opočenský hřbet a Rychnovský úval. Z těchto 4 geomorfologických okrsků je největší Rychnovský úval, který

³¹ DEMEK, J. – MACKOVČIN, P. (ed.): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno, AOPK ČR 2006. Strana 118.

³² Tamtéž. Strana 329.

³³ Tamtéž. Strana 330.

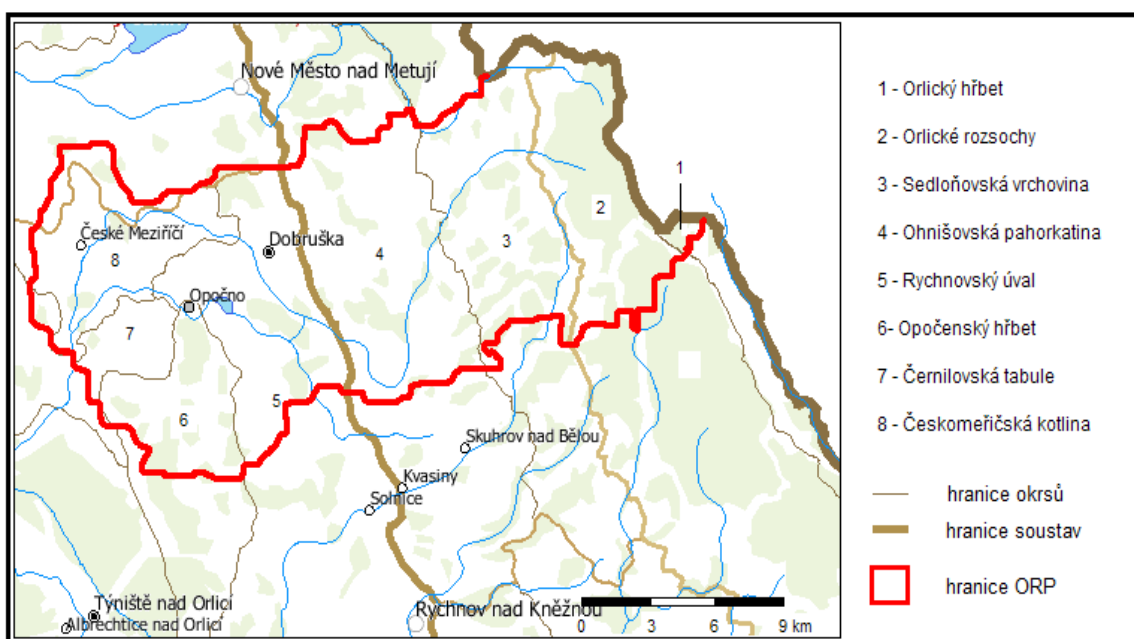
³⁴ Tamtéž. Strana 316.

³⁵ Tamtéž. Strana 395.

³⁶ Tamtéž. Strana 326.

³⁷ Tamtéž. Strana 458.

zahrnuje i samotnou Dobrušku a zaujímá plochu 166,4 km².³⁸ Západně od Rychnovského úvalu se nachází Opočenský hřbet, který se rozkládá na ploše 53,8 km². V tomto geomorfologickém okrsku se nachází nejvyšší bod celé Třebechovické tabule – U rozhledny (451 m).³⁹ Severozápadně od Dobrušky se o rozloze 35,7 km² nachází Českomeříčská kotlina, která zde především lemuje povodí Dědiny. Na úplný západ SO ORP Dobruška zasahuje ještě Černilovská tabule, která zabírá plochu o velikosti 121,9 km² a nejvyšší bod je Vysoký újezd (320,6 m).⁴⁰

Obr. 3: Geomorfologické okrsky na území SO ORP Dobruška⁴¹

5.2 Klima

SO ORP Dobruška zahrnuje celkem 2 chladné (C), 2 mírně teplé (MT) a 1 teplou (T) klimatickou oblast. Chladné oblasti C6 a C7 zasahují do východní části sledovaného správního obvodu a zabírají celé území Orlických hor. Směrem na západ pak chladné oblasti přechází v oblast MT 2, která zahrnuje Podorlicko. Západně od ní leží oblast MT 7, která zabírá zhruba 1/3 správního obvodu. Do této oblasti spadá i samotné město Dobruška. Na západě SO ORP Dobruška je nejteplejší oblast T 2.⁴²

³⁸ DEMEK, J. – MACKOVČIN, P. (ed.): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno, AOPK ČR 2006. Strana 388-389.

³⁹ Tamtéž. Strana 329.

⁴⁰ Tamtéž. Strana 102.

⁴¹ Pramen: *Portál veřejné správy České republiky* [online]. © 2009 [cit. 29. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://geoportal.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>](http://geoportal.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs); vlastní úpravy

⁴² Kolektiv autorů: Atlas podnebí Česka. Praha – Olomouc, ČHMÚ, Univerzita Palackého v Olomouci 2007. Strana 235.

Tab. 2: Charakteristiky klimatických oblastí SO ORP Dobruška⁴³

klimatické charakteristiky	oblast C6	oblast C7	oblast MT 2	oblast MT 7	oblast T2
počet letních dnů	10 - 30	10 - 30	20 - 30	30 - 40	50 - 60
počet dní s prům. teplotou 10 °C a více	120 - 140	120 - 140	120 - 140	140 - 160	160 - 170
počet dní s mrazem	140 - 160	140 - 160	110 - 130	110 - 130	100 - 110
počet ledových dní	60 - 70	50 - 60	40 - 50	40 - 50	30 - 40
průměrná lednová teplota (°C)	- 4 - - 5	- 3 - -4	- 3 - -4	- 2 - - 3	- 2 - - 3
průměrná červencová teplota (°C)	14 - 15	15 - 16	16 - 17	16 - 17	18 - 19
průměrná dubnová teplota (°C)	2 - 4	4 - 6	6 - 7	6 - 7	8 - 9
průměrná říjnová teplota (°C)	5 - 6	6 - 7	6 - 7	7 - 8	7 - 9
prům. počet dní se sráž. 1 mm a více	140 - 160	120 - 130	120 - 130	100 - 120	90 - 100
suma srážek ve vegetačním období	600 - 700	500 - 600	450 - 500	400 - 450	350 - 400
suma srážek v zimním období	400 - 500	350 - 400	250 - 300	250 - 300	200 - 300
počet dní se sněhovou pokrývkou	120 - 140	100 - 120	80 - 100	60 - 80	40 - 50
počet zatažených dní	150 - 160	150 - 160	150 - 160	120 - 150	120 - 140
počet jasných dní	40 - 50	40 - 50	40 - 50	40 - 50	40 - 50

5.3 Hydrologie

SO ORP Dobruška patří k povodí Labe, které dále odvádí vodu do Severního moře. Vodních toků se ve SO ORP Dobruška příliš nenalézá. Nejvýznamnějším vodním tokem tohoto správního obvodu je potok Dědina, který odvádí vodu z celého území SO ORP Dobruška. Vedle Dědiny se tu z větších potoků nachází Zlatý potok a potok Bělá. Dále je zde k vidění celá řada menších toků, často i bezejmenných. Do této skupiny patří např. Brtva (pravý přítok Dědiny), Bačetínský potok (pravý přítok Brtvy), Hluky (levý přítok Dědiny), Ještětický potok (levý přítok Zlatého potoka), Janovský potok (levý přítok Metuje) aj.

Potok Dědina je vodním tokem III. řádu, dosahuje délky 54 km a jeho plocha povodí činí 333,2 km². Pramení na západním svahu Sedloňovského vrchu v nadmořské výšce 922 m, postupně protéká obcemi Sedloňov, Kounov, Chábory, Dobruška, České Meziříčí, Ledce a v 235 m n. m. ústí zprava do Orlice v Třebechovicích pod Orebem.⁴⁴

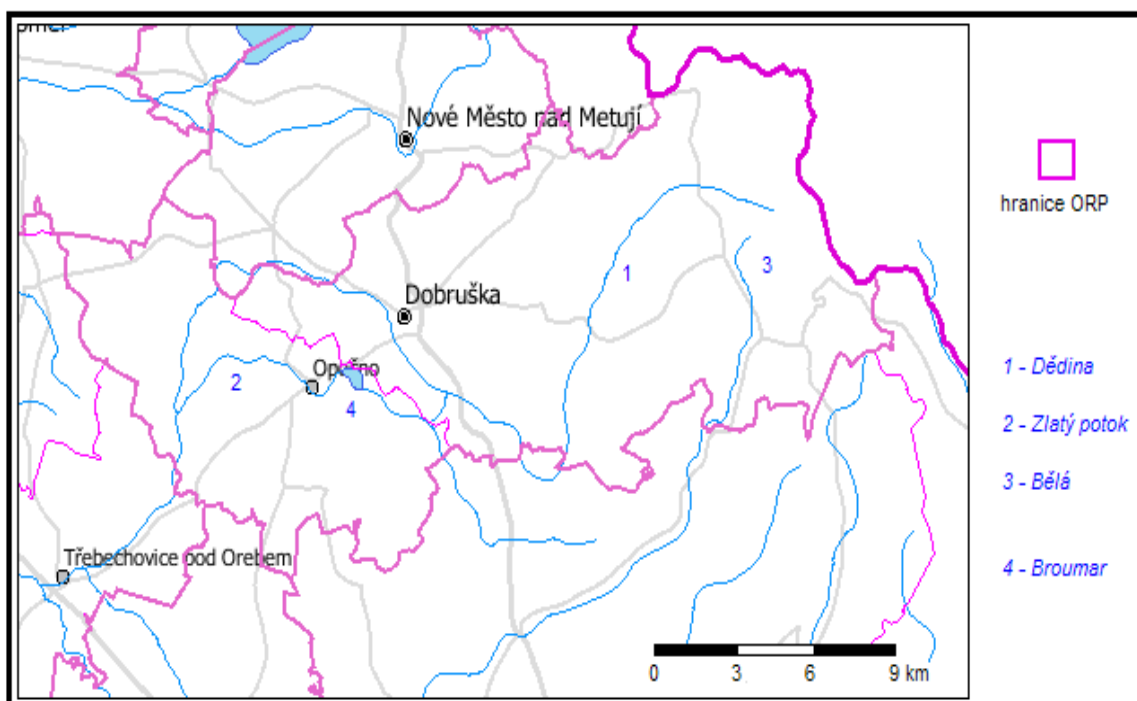
⁴³ Kolektiv autorů: Atlas podnebí Česka. Praha – Olomouc, ČHMÚ, Univerzita Palackého v Olomouci 2007. Strana 233.

⁴⁴ VLČEK, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Praha, Academia 1984. Strana 86.

Na jihozápadě protéká SO ORP Dobruška Zlatý potok, vodní tok IV. řádu, který měří 23,5 km a jeho povodí se rozkládá na ploše 79,3 km². Pramení u Hraštic v 380 m n. m. a zleva se vlévá do Dědiny u Městce v nadmořské výšce 249 m.⁴⁵ Zlatý potok je propojen s Dědinou náhonem u Chábor.

Na východě SO ORP Dobruška teče potok Bělá. Tento potok IV. řádu pramení 1 km od Vrchmezi v Orlických horách v nadmořské výšce 1 021 m, protéká obcí Deštné v Orlických horách a poté odtéká do SO ORP Rychnov nad Kněžnou, kde ústí zprava do Divoké Orlice.⁴⁶

Co se týče vodních ploch, nachází se na území SO ORP Dobruška jen tři. Největší z nich nese název Broumar. Tento rybník, který leží 1,5 km východně od Opočna, je průtočný a má rozlohu 63 ha. Je především využíván k chovu ryb a k rekreaci.⁴⁷ Druhým největším rybníkem je Semechnický rybník, který se rozprostírá na okraji obce Semechnice a zaujímá plochu 20 ha. Tento rybník je využíván hlavně k chovu ryb.⁴⁸ Třetí vodní plochou je rybník Podchlumský, který se nachází 1,5 km od obce Trnov a zabírá plochu o rozloze 10 ha. Je průtočný na Ještětickém potoce a využíván, stejně jako předešlé rybníky, především k chovu ryb.⁴⁹

Obr. 4: Vodní toky a plochy na území SO ORP Dobruška⁵⁰

⁴⁵ VLČEK, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Praha, Academia 1984. Strana 309.

⁴⁶ Tamtéž. Strana 56.

⁴⁷ Tamtéž. Strana 69.

⁴⁸ Tamtéž. Strana 242.

⁴⁹ Tamtéž. Strana 220.

⁵⁰ Pramen: *Portál veřejné správy České republiky* [online]. © 2009 [cit. 29. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://geoportál.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>](http://www.geoportál.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs); vlastní úpravy

5.4 Půdy a biota

Ve SO ORP Dobruška jsou nejvíce zastoupeny hnědé půdy (kambizemě) nižších i vyšších poloh. Dále se tu ještě nachází půdy nivní (fluvizemě), hnědozemě a v nejvyšších nadmořských výškách podzoly.

Hnědé půdy, které jsou nejrozšířenější jak v celé České republice tak i ve SO ORP Dobruška, zabírají v rámci správního obvodu více jak $\frac{3}{4}$ území. Hnědé půdy se vyskytují hlavně v pahorkatinách, vrchovinách i v horách. Půdotvorným substrátem mohou být téměř všechny horniny skalního podkladu (žuly, ruly, pískovce a další). Tyto půdy jsou vývojově mladé a hlavní příčina jejich vzniku je intenzivní vnitropůdní zvětrávání. Tyto půdy mají malou mocnost půdního profilu, což zajišťuje, že se na nich pěstují především brambory a méně náročné obiloviny (žito, oves).⁵¹

Hnědé půdy přecházejí na západě a severozápadě v nivní půdy. Jako půdotvorný substrát se u těchto půd nejvíce uplatňují nivní uloženiny (říční a potoční náplavy). Co se týče vývoje, jsou tyto půdy velmi mladé. Půdotvorný proces je často přerušován akumulací činností vodního toku při záplavách. Matečný substrát těchto půd tvoří náplavový materiál. Nivní půdy jsou využívány k pěstování cukrovky, pšenice, ječmene a lučních porostů.⁵²

Na jihu SO ORP Dobruška se nachází hnědozemě. Půdotvorným substrátem těchto půd je spraš nebo sprašová hlína a hlavním půdotvorným procesem je ilimerizace. Během ní dochází k ochuzování svrchní části profilu o jílnaté součástky, které jsou vodou přesouvány do hlubších půdních horizontů. Hnědozemě jsou velmi vhodné pro zemědělství a pěstují se na nich zejména obilniny (pšenice, ječmen), cukrovka a vojtěška.⁵³

Posledním typem půdy, které se vyskytují na území správního obvodu, jsou podzoly. Tyto půdy se rozprostírají jen v nejvyšších nadmořských výškách SO ORP Dobruška. Matečný substrát podzolů tvoří zvětraliny hornin (žul, svorů, pískovců) a hlavní půdotvorný proces je tzv. podzolizace (intenzivní vyplavování). Podzoly nemají velkou úrodnost, a proto jsou především využívány jako horské louky a pastviny.⁵⁴

Z hlediska biogeografického členění spadá SO ORP Dobruška do hercynské provincie, která na území správního obvodu zahrnuje Cidlinský a Orlickohorský bioregion.⁵⁵ Fauna i flora celého správního obvodu je velmi bohatá, hlavně vzhledem k pestrému životnímu prostředí (rozprostírají se zde rybníky, potoky, lesy, louky a mnohá další místa). Z flóry je zde k vidění několik druhů lišejníků, mechů, trav, kvetoucích i nekvetoucích rostlin – konkrétně se jedná o jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata*), hrachor luční (*Lathyrus pratensis*), sasanku lesní

⁵¹ TOMÁŠEK, M.: Půdy České republiky. Praha, Česká geologická služba 2003. Strana 53, 54.

⁵² TOMÁŠEK, M.: Půdy České republiky. Praha, Česká geologická služba 2003. Strana 56, 57.

⁵³ Tamtéž. Strana 46, 47.

⁵⁴ Tamtéž. Strana 55, 56.

⁵⁵ CULEK, M.: Biogeografické členění České republiky. 2. díl. Praha, AOPK ČR 2005. Strana 10, 11.

(*Anemone sylvestris*) aj. V lesích se nejčastěji vyskytují smrky, duby, modřiny a jedle. Co se týká fauny, je zde zastoupeno velké množství savců, plazů, ptáků, ale i ryb. Z neznámějších živočichů je zde možné spatřit např. užovku obecnou (*Natrix natrix*), čolka obecného (*Triturus vulgaris*), jezevce lesního (*Meles meles*), lysku černou (*Fulica atra*) nebo tolstolobika bílého (*Hypophthalmichthys molitrix*). Nejvýznamnější část přírody zahrnuje CHKO Orlické hory a PR Sedloňovský vrch.

5.5 Přírodní potenciál

Na území SO ORP Dobruška se nevyskytují žádné nerostné suroviny a v současnosti zde neprobíhá žádná činná těžba. V rámci okresu Rychnov nad Kněžnou je těžen např. písek (pískovny ve Světlé nad Orlicí – SO ORP Kostelec nad Orlicí a v Záměli – SO ORP Rychnov nad Kněžnou) nebo stavební kámen (kamenolom Masty – SO ORP Rychnov nad Kněžnou).

Díky svému přírodnímu potenciálu nabízí SO ORP Dobruška turistům, cyklistům i milovníkům přírody velké možnosti. Nachází se zde celá řada naučných a cyklistických stezek, a to hlavně v části Orlických hor. Orlické hory nabízí kromě turistiky dále možnost lyžování (na území SO ORP Dobruška se nachází 4 lyžařská střediska).

Největším problémem tohoto regionu jsou emise tepelných elektráren, které poničily zdejší přírodu a hlavně hřebeny Orlických hor, které jsou v současné době odlesňovány.

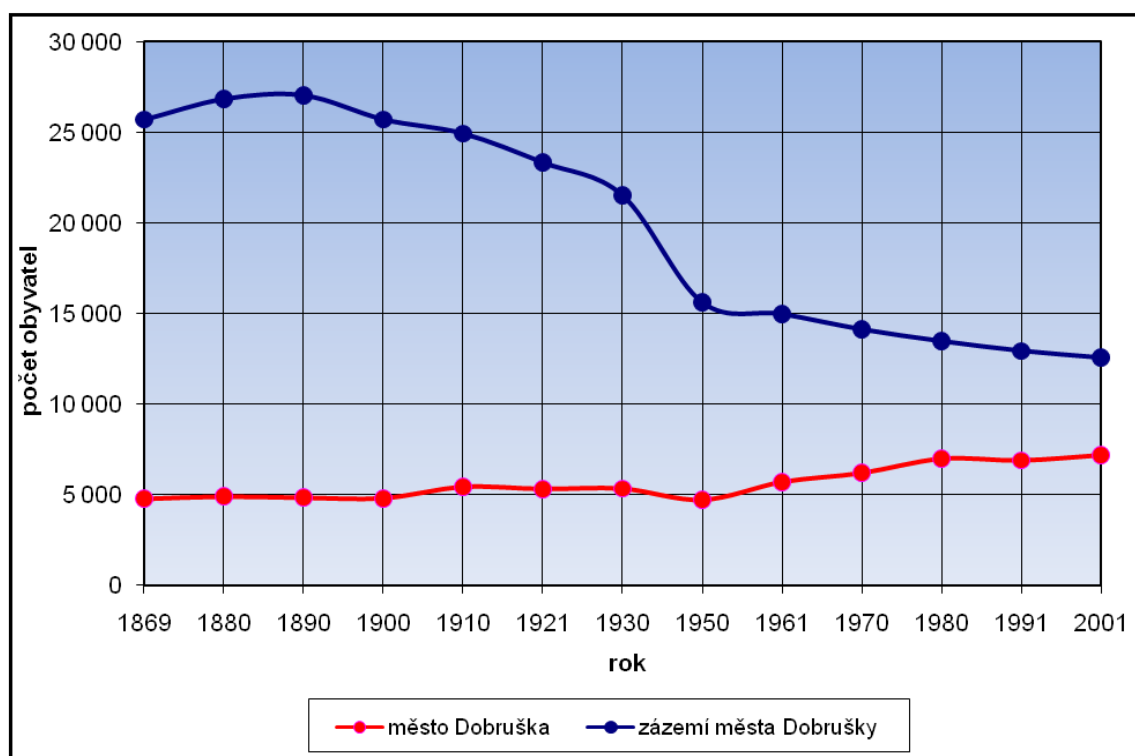
Ač se na území SO ORP Dobruška vyskytují pouze menší vodní toky, znamenají velké ohrožení této oblasti v podobě povodní. Poslední velká povodeň zde byla v roce 1998. V souvislosti s touto skutečností je projednáváno budování protipovodňových opatření, které by mělo být na území správního obvodu postaveno.

6 OBYVATELSTVO

6.1 Vývoj počtu obyvatel

6.1.1 Vývoj počtu obyvatel Dobrušky

Vývoj počtu obyvatel ve městě Dobrušce a také jeho zázemí je znázorněn na obr. 5. Pod pojmem zázemí se rozumí všechny obce SO ORP Dobruška mimo samotné město Dobrušku. V letech 1869-1900 počet obyvatel města Dobrušky stagnoval. Od roku 1900 dochází k mírnému stoupaní počtu obyvatel, který je zapříčiněn průmyslovou industrializací, během níž vznikly v Dobrušce nejen průmyslové podniky, ale i politické a kulturní instituce. Od roku 1910 dochází k další stagnaci (s malým poklesem v roce 1921, který zapříčinila 1. světová válka) až do roku 1930. V roce 1950 dosahuje město Dobruška svého minima, které je zaviněno 2. světovou válkou. Ovšem od 50. let 20. století dochází k největšímu růstu obyvatel a od roku 1950 do roku 1980 se počet obyvatel zvýšil o více než 2000. I přes malý pokles v roce 1991, se počet obyvatel do roku 2001 ještě zvýšil a přesáhl hranici 7 000 obyvatel.

Obr. 5: Graf vývoje počtu obyvatel města Dobrušky a jeho zázemí v letech 1869-2001⁵⁶

Z obr. 5 je přibližně od 50. let 20. století vidět stoupající role města Dobrušky ve srovnání s jeho zázemím. Největší počet obyvatel Dobrušky a zároveň nejnižší počet obyvatel jeho zázemí se vykytuje při posledním SLDB v roce 2001. Počet obyvatel Dobrušky se během

⁵⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 490-499.; vlastní zpracování

sledovaných let zvýšil o 2 935 obyvatel a počet obyvatel v zázemí města Dobrušky se naopak snížil o 13 112 obyvatel, což bylo zapříčiněno urbanizací a stěhováním obyvatel za prací do Dobrušky. Nikdy se však Dobruška nestala takovým centrem oblasti, aby dosáhla více obyvatel než jeho zázemí.

6.1.2 Vývoj počtu obyvatel SO ORP Dobruška

Vývoj počtu obyvatel v zázemí města Dobrušky byl úplně jiný než vývoj počtu obyvatel v Dobrušce samotné. V letech 1869-1890 dochází k početnímu nárůstu a v roce 1890 dosahuje svého vrcholu s počtem 27 047 obyvatel. To způsobilo zprůmyslňování oblasti a zakládání nových podniků v tomto období, což mělo za následek příliv obyvatel za prací. Od roku 1890 už dochází pouze poklesu obyvatel, nejradikálnější byl pokles v roce 1950, který byl zapříčiněn 2. světovou válkou a odsunem německého obyvatelstva z pohraničí. Poté se pokles zmírnil, přesto ale v roce 2001 dosáhl počet obyvatel v zázemí správního obvodu své nejnižší hodnoty.

Co se týká vývoje počtu obyvatel celého SO ORP Dobruška (včetně Dobrušky), probíhal až do roku 1950 téměř stejně jako vývoj počtu obyvatel zázemí města Dobrušky. Po 2. světové válce klesl počet obyvatel na 20 368 obyvatel, poté stagnoval s malými výkyvy až do roku 2001, kdy dosáhl 19 769 obyvatel. Při srovnání s rokem 1869 došlo k poklesu obyvatelstva o více než 35 % (10 717 obyvatel).

Tab. 3: Vývoj počtu obyvatel ve SO ORP Dobruška v letech 1869-2001⁵⁷

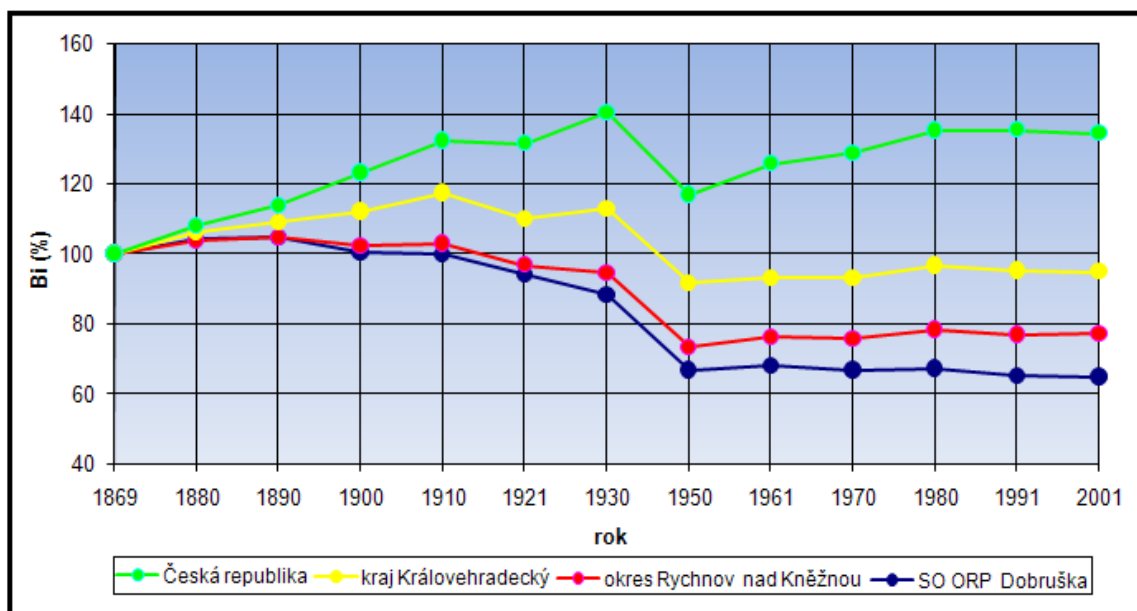
rok	počet obyvatel ve správním obvodu	bazický index (%)	řetězový index (%)	podíl počtu obyvatel Dobrušky k celému správnímu obvodu (%)
1869	30 486	100,0	100,0	15,7
1880	31 755	104,2	104,2	15,5
1890	31 898	104,6	100,5	15,2
1900	30 548	100,2	95,8	15,8
1910	30 388	99,7	99,5	17,9
1921	28 680	94,1	94,4	18,6
1930	26 885	88,2	93,7	19,9
1950	20 368	66,8	75,8	23,3
1961	20 708	67,9	101,7	27,6
1970	20 353	66,8	98,3	30,5
1980	20 485	67,2	100,6	34,1
1991	19 858	65,1	96,9	34,7
2001	19 769	64,8	99,6	36,3

Při hodnocení vývoje počtu obyvatel v jednotlivých obcích SO ORP Dobruška (viz příloha 16) zjistíme, že se počet obyvatel v obcích od roku 1869 do roku 2001 výrazně změnil. V roce 1869 se zde nacházelo 11 obcí, které měli více než 1 000 obyvatel. Spadaly sem obce

⁵⁷ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 490-499.; vlastní zpracování

(řazeny sestupně podle počtu obyvatel): Dobruška, Deštné v Orl. horách, Opočno, Olešnice v Orl. horách, Dobré, České Meziříčí, Sedloňov, Kounov, Trnov, Podbřezí, Ohnišov. V roce 2001 zde byly již pouze 3 obce, které přesáhly hranici 1 000 obyvatel. Jednalo se o Dobrušku, Opočno a České Meziříčí. V ostatních obcích klesl počet obyvatel hluboko pod 1 000, největší pokles obyvatel zaznamenalo Deštné v Orl. horách, kde od roku 1869 do roku 2001 ubylo 1960 obyvatel (více než 76 %). Tento pokles (nejen v Deštném v Orl. horách ale i v ostatních obcích SO ORP Dobruška) byl zapříčiněn především 2. světovou válkou a následným odsunem německého obyvatelstva.

Naopak nárůst počtu obyvatel mezi lety 1869-2001 zaznamenaly pouze dvě obce – Dobruška a Opočno. U Dobrušky činil tento nárůst 50 % (2 395 obyvatel) a u Opočna téměř 34 % (783 obyvatel). Oba tyto nárůsty bylo způsobeny urbanizací a stěhováním obyvatel z venkova do měst. Dobruška a Opočno jsou dnes největšími a nejvýznamnějšími centry ve SO ORP Dobruška.

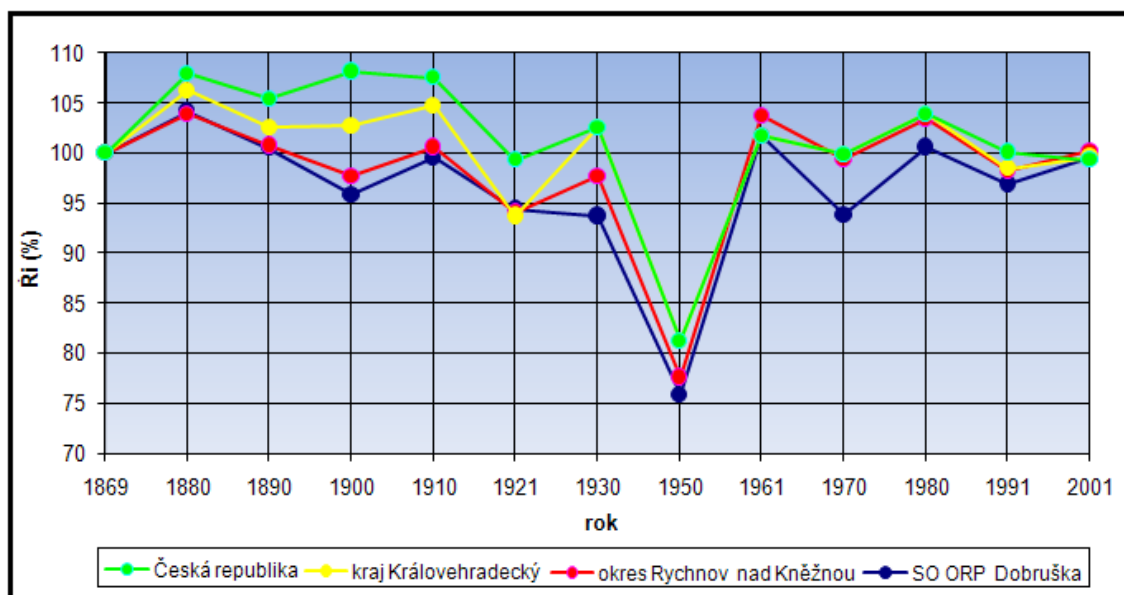
Obr. 6: Graf vývoje počtu obyvatel v České republice, Královéhradeckém kraji, okrese Rychnov nad Kněžnou a ve SO ORP Dobruška v letech 1869-2001 na základě bazických indexů⁵⁸

Při porovnání vývoje počtu obyvatel ve SO ORP Dobruška s vyššími administrativními jednotkami na základě bazických indexů, je vidět jejich téměř shodný vývoj. V letech 1869-1890 je u všech jednotek patrný vzestup obyvatelstva. Od roku 1890 dochází u SO ORP Dobruška a rychnovského okresu k mírnému poklesu obyvatelstva, který můžeme sledovat až do roku 1930. Naopak u České republiky a Královéhradeckého kraje je patrný vzestup až do

⁵⁸ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 36-39, 490-499.; vlastní zpracování

roku 1930 s výjimkou v roce 1920, kdy došlo k poklesu vlivem 1. světové války. V roce 1950 přichází velký propad v počtu obyvatel u všech sledovaných jednotek, vlivem již několikrát zmiňované 2. světové války a odsunem německého obyvatelstva. U všech sledovaných územních jednotek (kromě České republiky) klesl počet obyvatel pod hranici z roku 1869. Největší pokles zaznamenal SO ORP Dobruška. Od 50. let 20. století se vývoj počtu obyvatel ustálil a stagnoval až do roku 2001. K většímu nárůstu obyvatel došlo jen u České republiky.

Co se týče porovnání vývoje počtu obyvatel s vyššími územními jednotkami na základě řetězových indexů, je z obr. 7 patrný opět velmi podobný vývoj u sledovaných jednotek. Rozdílný vývoj zaznamenáváme pouze v roce 1900, kdy počet obyvatel v České republice a Královéhradeckém kraji stoupá, ve SO ORP Dobruška a okrese Rychnov nad Kněžnou klesá.

Obr. 7: Graf vývoje počtu obyvatel v České republice, Královéhradeckém kraji, okrese Rychnov nad Kněžnou a ve SO ORP Dobruška v letech 1869-2001 na základě řetězových indexů⁵⁹

6.2 Pohyb obyvatelstva

Pohyb obyvatelstva je sledován ze dvou hledisek. První sleduje přirozený pohyb obyvatelstva, který zahrnuje porodnost a úmrtnost, druhé se zabývá mechanickým pohybem obyvatelstva, který se také jinak nazývá migrace obyvatelstva.

Co se týče počtu obyvatel ve SO ORP Dobruška, můžeme v tab. 5 vidět, že se v letech 1991-2008 příliš nezměnil. Od roku 1991 do roku 1993 zaznamenáváme vzrůstající počet obyvatel způsobený vysokou hrubou mírou porodnosti (dále jen hmp). V letech 1994-2002 je patrný mírný pokles obyvatel (kromě let 1995 a 1999), který zavinila nízká hmp. Od roku 2003

⁵⁹ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 36-39, 490-499.; vlastní zpracování

dochází znovu ke zvyšování počtu obyvatel, který v roce 2008 činil 20 024 obyvatel. Ve srovnání s rokem 1991 se počet obyvatel zvýšil pouze o 65 osob.

Tab. 4: Pohyb obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v letech 1991-2008⁶⁰

rok	střední stav obyvatelstva	počet živě narozených	počet zemřelých	hmp ⁶¹ (‰)	hmú ⁶² (‰)	migrační saldo	přirozený přírůstek	celkový přírůstek
1991	19 959	272	251	13,6	12,6	187	21	208
1992	20 125	274	224	13,6	11,1	74	50	124
1993	20 158	248	233	12,3	11,6	-73	15	-58
1994	20 149	226	205	11,2	10,2	18	21	39
1995	20 163	199	227	9,9	11,3	17	-28	-11
1996	20 103	172	234	8,6	11,6	-35	-62	-97
1997	20 034	194	199	9,7	9,9	-36	-5	-41
1998	19 960	185	214	9,3	10,7	-77	-29	-106
1999	20 042	180	205	9,0	10,2	-33	-25	-58
2000	19 842	194	197	9,8	9,9	-7	-3	-10
2001	19 754	167	226	8,5	11,4	-21	-59	-80
2002	19 737	172	178	8,7	9,0	52	-6	46
2003	19 773	212	205	10,7	10,4	19	7	26
2004	19 791	199	209	10,1	10,6	20	-10	10
2005	19 850	200	213	10,1	10,7	120	-13	107
2006	19 896	204	189	10,3	9,5	-29	15	-14
2007	19 937	252	208	12,6	10,4	51	44	95
2008	20 024	226	187	11,3	9,3	40	39	79

Přirozený přírůstek ve sledovaných letech (1991-2008) byl velmi nestabilní. Na počátku sledovaného období (1991-1994) vykazoval kladných hodnot - zapříčiněno vysokou hmp - přes 11 ‰. Ale od roku 1995 až do roku 2005, kdy hmp se dostává pod 10 ‰, dosahoval přirozený přírůstek hodnot záporných (jedná se tedy o přirozený úbytek), s výjimkou v roce 2003, kdy dosáhl hodnoty 7. V posledních třech letech nabývá přirozený přírůstek opět kladných hodnot, které jsou způsobeny zvýšenou hmp.

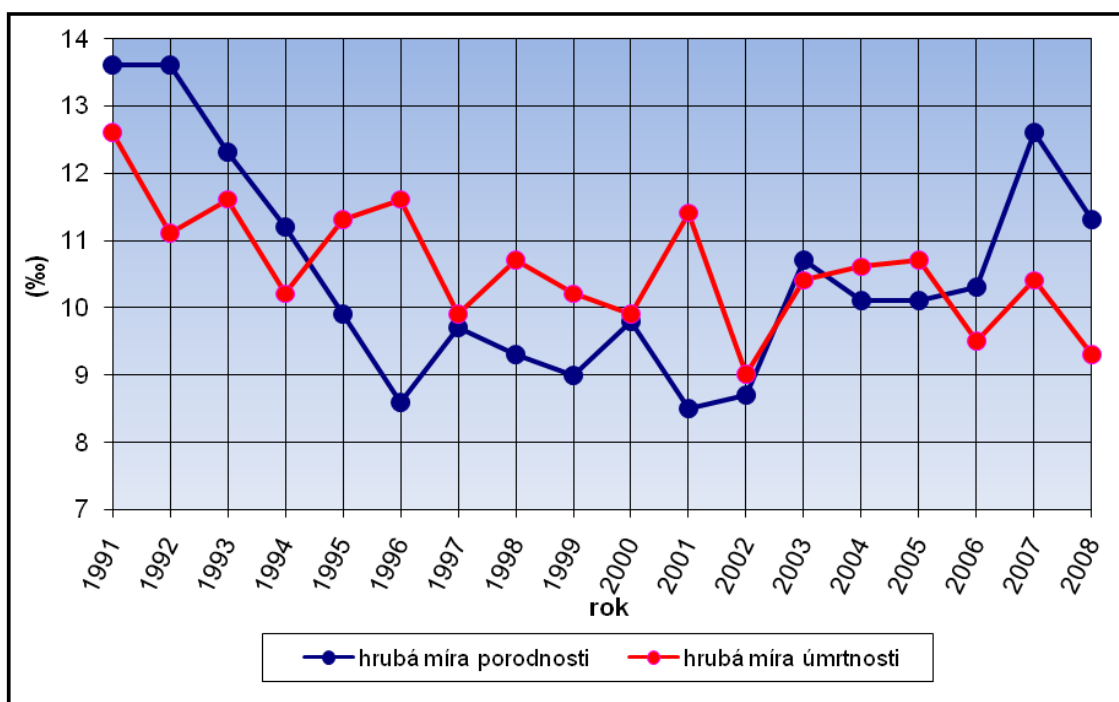
Nejvyšší přirozený přírůstek nastal v roce 1992, kdy dosáhl hodnoty 50 osob, což zapříčinila již několikrát zmiňovaná vysoká hrubá míra porodnosti. Naopak nejnižší přírůstek byl zaznamenán v roce 1996 s hodnotou -62 osob - to bylo zaviněno nízkou hmp. Za celé zkoumané období (1991-2008) má přirozený přírůstek ve SO ORP Dobruška zápornou hodnotu -28 osob.

Počty živě narozených a zemřelých obyvatel jsou také ve SO ORP Dobruška velmi kolísavé. Vůbec nejvíce osob (274) se narodilo v roce 1992, nejméně (167) naopak v roce 2001. Co se týče úmrtí, nejvíce zemřelých obyvatel (251) připadá na rok 1991, nejméně zemřelých osob (178) bylo v roce 2002.

⁶⁰ Český statistický úřad: *Databáze demografických údajů za obce* [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>](http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm); vlastní výpočty a zpracování

⁶¹ hmp = hrubá míra porodnosti

⁶² hmú = hrubá míra úmrtnosti

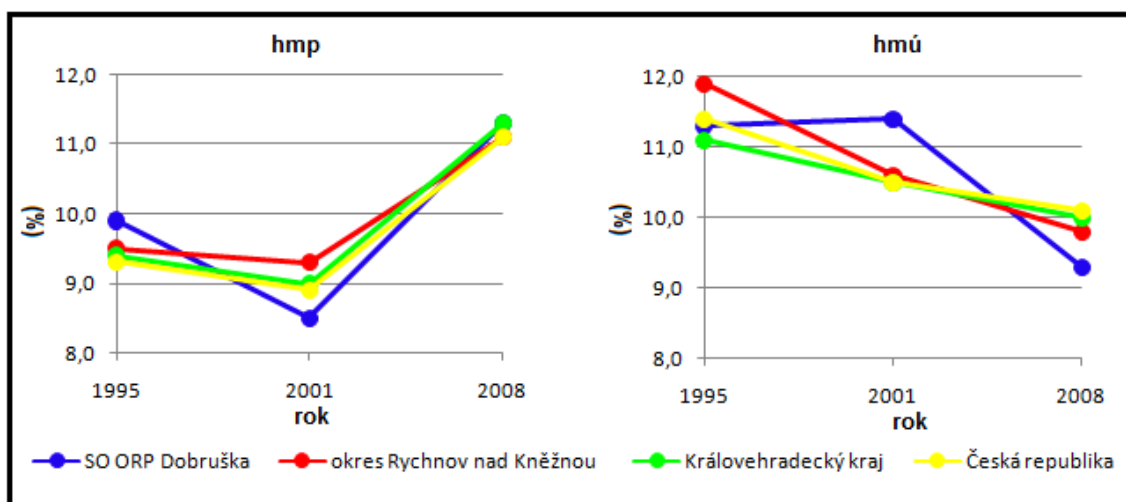

Obr. 8: Graf vývoje hrubé míry porodnosti a úmrtnosti ve SO ORP Dobruška v letech 1991-2008⁶³

Hrubá míra porodnosti dosáhla svého maxima v roce 1991 (13,6 ‰). Tuto hodnotu si udržela i v následujícím roce 1992, ovšem poté dochází v letech 1993-1996 k prudkému poklesu až k hodnotě 8,6 ‰ v roce 1996. Od roku 1995 se také hodnotou dostala pod hrubou míru úmrtnosti (dále jen hmú). Od roku 1996 do roku 2002 se hodnota hmp pohybuje okolo 9 ‰ a v roce 2001 se dostává na svoji nejnižší hodnotu 8,5 ‰. V roce 2003 opět stoupá téměř až na hodnotu 11 ‰ a přesahuje hodnotu hmú. To mělo za následek kladné číslo v přirozeném přírůstku po 8 letech. V letech 2004-2005 stagnuje kolem 10 ‰ a v roce 2007 stoupla o více než 2 ‰ (12,6 ‰). Roku 2008 ale zaznamenala pád na 11,3 ‰.

Hrubá míra úmrtnosti dosáhla své nejvyšší hodnoty také v roce 1991 (12,6 ‰). U hmú můžeme hovořit o postupném snižování, i když se značnými výkyvy. V letech 1992-1996 přesahuje hranici 11 ‰ s výjimkou v roce 1994, kdy klesla na 10,2 ‰. V roce 1996 měla hodnota hmú 11,6 ‰, což mělo za následek nejnižší hodnotu přirozeného přírůstku (- 62 osob) v letech 1991-2008. Od roku 1995 měla hmú vyšší hodnotu než hmp, což trvalo až do roku 2002, kdy hmú dosahuje své nejnižší hodnoty (9 ‰). V letech 2003-2005 se hmú zvyšovala, ale od roku 2005 dochází k poklesu s výjimkou v roce 2007. Celkově se hmú od roku 1991 do roku 2008 snížila o 3,3 ‰.

⁶³ Český statistický úřad: *Databáze demografických údajů za obce* [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>](http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm); vlastní výpočty a zpracování

Obr. 9: Graf hmp a hmú v letech 1995, 2001 a 2008 ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice⁶⁴

U porovnání hmp a hmú ve SO ORP Dobruška s vyššími územními jednotkami jsou údaje téměř shodné. Větší rozdíl se nachází jen u hmp a hmú ve SO ORP Dobruška v roce 2001, kde hmp dosahuje nižší hodnoty než u zbylých územních jednotek a hmú je naopak výrazně vyšší. Z tab. 6 jsou také patrné stejné rysy ve všech sledovaných jednotkách (snižující se hmp v roce 2001 a naopak zvyšující se v roce 2008 a dlouhodobě se snižující hmú).

Mechanický pohyb ve SO ORP Dobruška v letech 1991-2008 vykazuje velmi kolísavé hodnoty. V letech 1991-1995 (hned v roce 1991 je nejvyšší migrační saldo s hodnotou 187) vykazuje kladné hodnoty kromě roku 1993. Od roku 1996 jsou hodnoty migračního salda záporné, což trvá až do roku 2001 (nejnižší záporná hodnota -77 osob je v roce 1998). Poté přichází opět kladné hodnoty, které trvají až do roku 2008, s výjimkou v roce 2006. Za celé sledované období se přistěhovalo celkem 598 obyvatel a vystěhovalo 311 osob. Celkové migrační saldo za sledované období tak tvoří 287 obyvatel, což při záporném přirozeném přírůstku (-28 osob) dává kladný celkový přírůstek za sledované období.

6.3 Struktura obyvatelstva

6.3.1 Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví

V populaci SO ORP Dobruška došlo za posledních 17 let k prudkému stárnutí. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví je sledována ve třech meznících – v letech 1991 a 2001 (kdy

⁶⁴ Český statistický úřad: *Databáze demografických údajů za obce* [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>](http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm); vlastní výpočty a zpracování
 Český statistický úřad Hradec Králové: *časové řady* [online]. Aktualizováno 25. 5. 2009 [cit. 17. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/dlouhodoby_vyvoj_kraje_v letech_1993_2008_1_cast>](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/dlouhodoby_vyvoj_kraje_v letech_1993_2008_1_cast); vlastní zpracování
 Český statistický úřad: *Obyvatelstvo: ČR od roku 1989 v číslech – obyvatelstvo* [online]. Aktualizováno 20. 10. 2009 [cit. 17. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0101.pdf>](http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0101.pdf); vlastní zpracování

probíhala Sčítání lidu, domů a bytů) a 2008. Ve všech třech letech má nejvyšší zastoupení produktivní složka obyvatelstva, tedy věková kategorie 15-64 let, která od roku 1991 stále stoupá. V roce 2001 činila 68,4 %, tedy o 3,7 procentních bodů více než v roce 1991, a do roku 2008 stoupla na 69,2 %. Druhá v počtu obyvatel byla v letech 1991 a 2001 předproduktivní složka (0-14 let). Tato skupina obyvatel má sestupný charakter a za sledované roky se snížila její hodnota o 6,2 procentních bodů, což mělo za následek, že v roce 2008 už měla menší podíl obyvatel než poproduktivní složka (65 a více let). Ta od roku 1991 do roku 2008 stoupla o 1,5 procentních bodů, a tak můžeme mluvit o stárnutí populace, který přesněji vyjadřuje index stáří. Zatímco v roce 1991 měl hodnotu 65,4 %, v dalším sledovaném roce to bylo o 19,2 procentních bodů více, tedy 84,6 %. Do roku 2008 se navýšil o 16,9 procentních bodů a jeho hodnota činila 101,5 %.

Tab. 5: Věková struktura obyvatelstva SO ORP Dobruška v letech 1991, 2001 a 2008⁶⁵

rok	obyvatel celkem	z toho ve věku						index stáří (%)	index ekonomické závislosti (%)
		0 - 14		15 - 64		65+			
		abs. ⁶⁶	%	abs.	%	abs.	%		
1991	19 858	4 265	21,5	12 802	64,5	2 791	14,0	65,4	55,1
2001	19 769	3 384	17,1	13 521	68,4	2 864	14,5	84,6	46,2
2008	20 063	3 065	15,3	13 887	69,2	3 111	15,5	101,5	44,5

Populace v produktivním věku je důležitá z hlediska sledování ekonomické závislosti obyvatelstva, kdy většina osob z této složky spadá do ekonomicky aktivní sféry (podílí se na obživě ostatních dvou složek). Počet obyvatel ve SO ORP Dobruška v produktivním věku mezi sledovanými lety stoupal (viz výše), ale vzhledem ke klesající tendenci obyvatel v předproduktivním věku dochází ke snižování indexu ekonomické aktivity. Ten se celkově mezi lety 1991 – 2008 snížil o 10,6 procentních bodů.

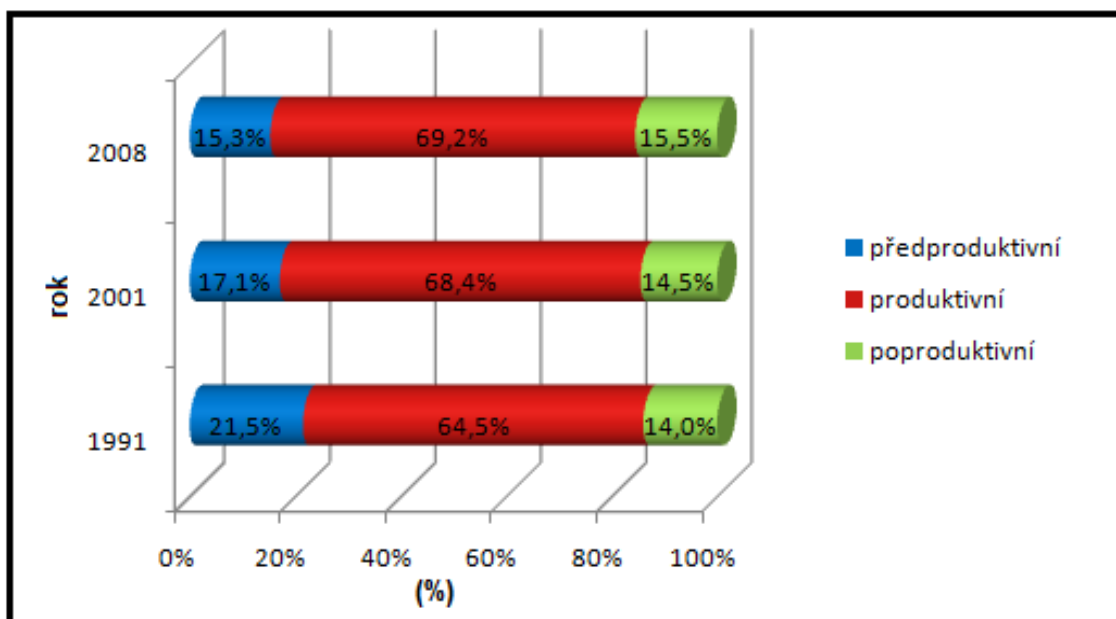
⁶⁵ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: věková struktura obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle pohlaví, věkových skupin a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Správní obvody: Tabulky za správní obvody obcí s rozšířenou působností 2008*: [online]. Aktualizováno 23. 10. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www:

<http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/tabulky_za_spravni_obvody_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_za_rok_2008>; vlastní zpracování

⁶⁶ abs. = absolutní počet

Obr. 10: Graf srovnání produktivity obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v letech 1991, 2001 a 2008⁶⁷

Při studiu struktury obyvatelstva podle věku v jednotlivých obcích SO ORP Dobruška v roce 2008 (viz příloha 21) zjistíme následující údaje. Nejvyšší podíl obyvatel ve věkové kategorii 0 – 14 let najdeme v obci Janov (20,4 %), v kategorii 15 – 64 let v obci Mokré (74,5 %) a v kategorii 65 a více let v obce Sněžné (27,9 %). Naopak nejnižší podíl obyvatel v předproduktivním věku se nachází v obci Chlístov (7,1 %), v produktivním věku v obci Sněžné (56,6 %) a poproduktivním věku v obci Pohoří (11,3 %). Co se týče indexu stáří, je nejvyšší v obci Chlístov (200 %) a nejnižší v obci Pohoří (60,7 %).

Ve všech třech sledovaných letech žilo ve SO ORP Dobruška více žen než mužů a index feminity má vzestupnou tendenci. V roce 1991 činil index feminity 1 023 ‰, v roce 2008 to bylo 1 036,2 ‰. Ve 12 obcích SO ORP Dobruška žilo v roce 2008 více žen než mužů. Nejvyšší index feminity byl v obci Přepychy (1 259,2 ‰), nejnižší naopak v obci Bystré (840,6 ‰; index maskulinity = 1 189,7 ‰). Nejvyrovnanější je podíl žen a mužů v obci Trnov, kde žije stejný počet mužů i žen a index feminity dosáhl rovných 1 000 ‰.

⁶⁷ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: věková struktura obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle pohlaví, věkových skupin a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Správní obvody: Tabulky za správní obvody obcí s rozšířenou působností 2008* [online]. Aktualizováno 23. 10. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/tabulky_za_spravni_obvody_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_za_rok_2008>; vlastní zpracování

Tab. 6: Struktura obyvatelstva podle pohlaví ve SO ORP Dobruška v letech 1991, 2001 a 2008⁶⁸

rok	obyvatelstvo celkem	z toho žen	index feminity (‰)
1991	19 858	10 042	1 023,0
2001	19 769	10 049	1 033,8
2008	20 063	10 210	1 036,2

Srovnání struktury obyvatelstva podle věkových kategorií ve SO ORP Dobruška s okresem Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckým krajem a Českou republikou neukazuje téměř žádné rozdíly. U správního obvodu je ze všech sledovaných jednotek patrný nejvyšší podíl u předproduktivního a poproduktivního věku. Průměrný věk je ve všech sledovaných jednotkách také velmi podobný a pohybuje se kolem 40,5 let.

Tab. 7: Srovnání struktury obyvatelstva ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice podle věkových kategorií v roce 2008⁶⁹

územní jednotka	obyvatel celkem	podíl na věkových kategoriích (%)			průměrný věk
		0 - 14	15 - 64	65+	
SO ORP Dobruška	20 063	15,3	69,2	15,5	40,4
okres Rychnov nad Kněžnou	79 173	14,9	70,0	15,1	40,3
Královéhradecký kraj	551 490	14,4	70,4	15,2	40,7
Česká republika	10 467 542	14,1	71,0	14,9	40,5

6.3.2 Národnostní struktura

SO ORP Dobruška je národnostně homogenní. V roce 1991 se k české národnosti hlásilo 95,3 % a v roce 2001 to bylo ještě o 0,7 procentního bodu více, tedy rovných 96 %. Druhou nepočetnější národností je národnost slovenská, která v roce 1991 zaujímal 2,7 %, ale po rozdělení Československa klesla do roku 2001 na 1,7 %. Dále se zde vyskytují další národnosti (např. moravská, německá, romská,...), ale žádná z nich nedosahuje ani 1 %.

V jednotlivých obcích byl podle SLDB 2001 největší podíl české národnosti v obci Dobruška, kde se k této národnosti přihlásili všichni občané. Slovenská národnost je nejvíce zastoupena v obci Olešnice v Orlických horách, kde tvoří 4,2 % obyvatel. Polská národnost má největší podíl v obci Sedloňov (1,9 %), německá národnost v obci Deštné v Orl. h. (3,1 %),

⁶⁸ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: struktura obyvatelstva podle pohlaví ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle pohlaví, věkových skupin a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Správní obvody: Tabulky za správní obvody obcí s rozšířenou působností 2008* [online]. Aktualizováno 23. 10. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www:

<http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/tabulky_za_spravni_obvody_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_za_rok_2008>; vlastní zpracování

⁶⁹ Tamtéž.

Český statistický úřad: *Obyvatelstvo: ČR od roku 1989 v číslech – obyvatelstvo* [online]. Aktualizováno 20. 10. 2009 [cit. 17. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0101.pdf>; vlastní zpracování

Tab. 8: Národnostní struktura obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v letech 1991 a 2001⁷⁰

rok	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	romská (%)	polská (%)	německá (%)	ostatní (%)	nezjištěno (%)
1991	95,3	0,4	2,7	0,3	0,4	0,6	0,2	0,1
2001	96,0	0,2	1,7	0,3	0,3	0,4	0,3	0,8

moravská národnost v obci Ohnišov (0,4 %). Co se týká romské národnosti, ta má největší zastoupení v obci České Meziříčí (4,1 %).

Tab. 9: Srovnání struktury obyvatelstva podle národnosti ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice v roce 2001⁷¹

územní jednotka	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	romská (%)	polská (%)	německá (%)	ostatní (%)	nezjištěno (%)
SO ORP Dobruška	96,0	0,2	1,7	0,3	0,3	0,4	0,3	0,8
okres Rychnov nad Kn.	95,9	0,2	1,3	0,2	0,4	0,2	0,6	1,2
Královéhradecký kraj	95,1	0,1	1,5	0,1	0,3	0,5	0,9	1,5
Česká republika	90,4	3,7	1,9	0,1	0,5	0,4	1,3	1,7

Z porovnání struktury obyvatelstva podle národnosti ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice je vidět, že podíl národností je všech sledovaných jednotkám téměř stejný. Jediný větší rozdíl vykazuje Česká republika, kde moravská národnost zaujímá 3,7 %, v ostatních územních jednotkách nepřesahuje více jak 0,2 % obyvatelstva. Slovenská národnost je nejvíce zastoupena v České republice (1,9 %) a ve správním obvodu (1,7 %). Ostatní národnosti mají ve všech sledovaných jednotkách nepatrný význam, neboť nedosahují více než 0,5 % obyvatelstva.

Až do 2. světové války mělo v národnostním složení sledovaného správního obvodu významný podíl německé obyvatelstvo, které se nejvíce rozprostíralo v pohraničí (tzv. Sudety). Jednalo se tedy o obce Deštné v Orlických horách, Olešnice v Orlických horách a Sedloňov. V těchto třech obcích dosahovalo německé obyvatelstvo při sčítání v roce 1930 více než 75 % všech obyvatel. Mimo tyto tři obce se německé menšiny nacházely ještě v Bačetíně, Dobrušce, Dobřanech, Ohnišově a Sněžném. Odsun německého obyvatelstva z ČSR po druhé světové

⁷⁰ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: národnostní struktura obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle národnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5223-03/start.htm>; vlastní zpracování

⁷¹ Tamtéž.

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Národnost, státní občanství* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>; vlastní zpracování

Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Základní informace o České republice* [online]. Aktualizováno 13. 7. 2009 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <<http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000>>; vlastní zpracování

válce ovlivnili SO ORP Dobruška. Při sčítání v roce 1970 se německé obyvatelstvo nacházelo v 5 obcích (Bohdašín, Deštné v Orlických horách, Kounov, Olešnice v Orlických horách, Sedloňov), ale ve všech případech se jednalo o velmi sporadická čísla oproti roku 1930 (viz příloha 3 a 4).

6.3.3 Náboženská struktura

Obyvatelstvo SO ORP Dobruška nepatří k silně věřícímu. Při SLDB v roce 1991 se přihlásilo k určité víře 55,1 % obyvatel. Během dalšího desetiletí tento počet výrazně klesl (o 14,7 procentních bodů) a v roce 2001 se k náboženskému vyznání hlásilo 40,4 % obyvatel. Naopak nárůst počtu osob bez vyznání byl ještě rapidnější, z 29,3 % v roce 1991 stoupl na 50,7 % v roce 2001.

O věřícím obyvatelstvu se dá říci, že je homogenní. V roce 1991 se k Církvi římskokatolické přihlásilo 90,6 % osob žijících ve SO ORP Dobruška. Suverenitu si tato církev i přes pokles o 4,4 procentních bodů udržela v roce 2001, kdy se k ní hlásilo 86,2 % obyvatel. Z ostatních církví, které zde mají zastoupení a přesahují 1 % obyvatelstva, sem patří Církev evangelická a Církev československá husitská. I u těchto církví počet osob mezi sledovanými lety klesl.

Tab. 10: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání ve SO ORP Dobruška v letech 1991 a 2001⁷²

rok	věřící (%)	z toho				bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		Církev římsko - katolická (%)	Českobratrská církev evangelická (%)	Církev česko-slovenská husitská (%)	ostatní církve (%)		
1991	55,1	90,6	6,0	2,9	0,5	29,3	15,6
2001	40,4	86,2	3,8	2,5	7,5	50,7	8,9

Z jednotlivých obcí bylo v roce 2001 nejvíce věřících obyvatel v obcích Chlístov a Janov (71,6 %). Na druhé straně nejméně věřících je v obci Mokré (30,5 %). Více jak 50 % věřících občanů byl zaznamenán přesně v polovině obcí SO ORP Dobruška.

Římskokatolické náboženství je nejsilnější v obci Bohdašín, kde se na věřícím obyvatelstvu podílí 97,7 %. Nejméně uznávají římskokatolické vyznání v obci Mokré (64 %), kde je naopak největší podíl obyvatelstva, co se týče evangelické církve (20 %). Třetí nejčastější církev – československá husitská je nejvíce zastoupena v obci Dobřany (4,9 %).

⁷² Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování
Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm; vlastní zpracování

Tab. 11: Srovnání struktury obyvatelstva podle náboženského vyznání ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice v roce 2001⁷³

územní jednotka	věřící (%)	z toho				bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		církev římsko - katolická (%)	českokobratrská církev evangelická (%)	církev česko-slovenská husitská (%)	ostatní církve (%)		
SO ORP Dobruška	40,4	86,2	3,8	2,5	7,5	50,7	8,9
okres Rychnov nad Kn.	33,0	85,2	3,2	3,4	8,2	58,0	9,0
Královéhradecký kraj	26,7	77,4	3,7	9,0	9,9	63,9	9,4
Česká republika	32,1	83,4	3,6	3,0	10,0	59,0	8,9

Při porovnání obyvatelstva podle náboženského vyznání s vyššími územními jednotkami můžeme vidět nejvíce věřících osob (40,4 %) a naopak nejméně obyvatel bez vyznání (50,7 %) ve SO ORP Dobruška. Věřícího obyvatelstva je zde o 13,7 procentních bodů více oproti Královéhradeckému kraji, kde je počet věřících nejmenší. Zastoupení církví ve sledovaných jednotkách (mimo Královéhradecký kraj) je velmi obdobné. V Královéhradeckém kraji je patrné vyšší zastoupení československé husitské církve na úkor církve římskokatolické.

6.3.4 Vzdělanostní struktura

Struktura vzdělanosti se během let 1991 a 2001 ve SO ORP Dobruška výrazně zlepšila. Z tabulky 14 můžeme zjistit, že mezi lety 1991 a 2001 došlo k velkému poklesu obyvatelstva bez vzdělání, základním vzděláním a nezjištěným vzděláním (konkrétně o 10, 8 procentních bodů). Všechny ostatní vzdělanostní skupiny zaznamenaly ve sledovaných letech nárůst svého podílu. Podíl obyvatelstva se středním vzděláním bez maturity a vyučeného se zvýšil o 3,3 procentních bodů, obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou a s vyšším odborným vzděláním si polepšilo o 5,9 procentních bodů a podíl obyvatelstva s vysokoškolským vzděláním stoupl o 1,6 procentních bodů. Díky tomu se změnil ukazatel vzdělanostní úrovně, který se od roku 1991 z 2,0 zvýšil na 2,2 v roce 2001, a také podíl osob mající maturitu, který se zvětšil o 7,5 procentních bodů a v roce 2001 měl hodnotu 35,2 %.

⁷³ Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Náboženské vyznání obyvatelstva* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Základní informace o České republice* [online]. Aktualizováno 13. 7. 2009 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000>](http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000); vlastní zpracování

Tab. 12: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve SO ORP Dobruška v letech 1991 a 2001⁷⁴

rok	obyv. 15+	v tom								ukazatel vzd. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezjištěno		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
1991	15 593	5 451	35,0	5 820	37,3	3 505	22,5	817	5,2	2,0	27,7
2001	16 369	3 958	24,2	6 656	40,6	4 650	28,4	1 105	6,8	2,2	35,2

Tab. 13: Porovnání obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve správních obvodech okresu Rychnov nad Kněžnou a v okrese Rychnov nad Kněžnou v roce 2001⁷⁵

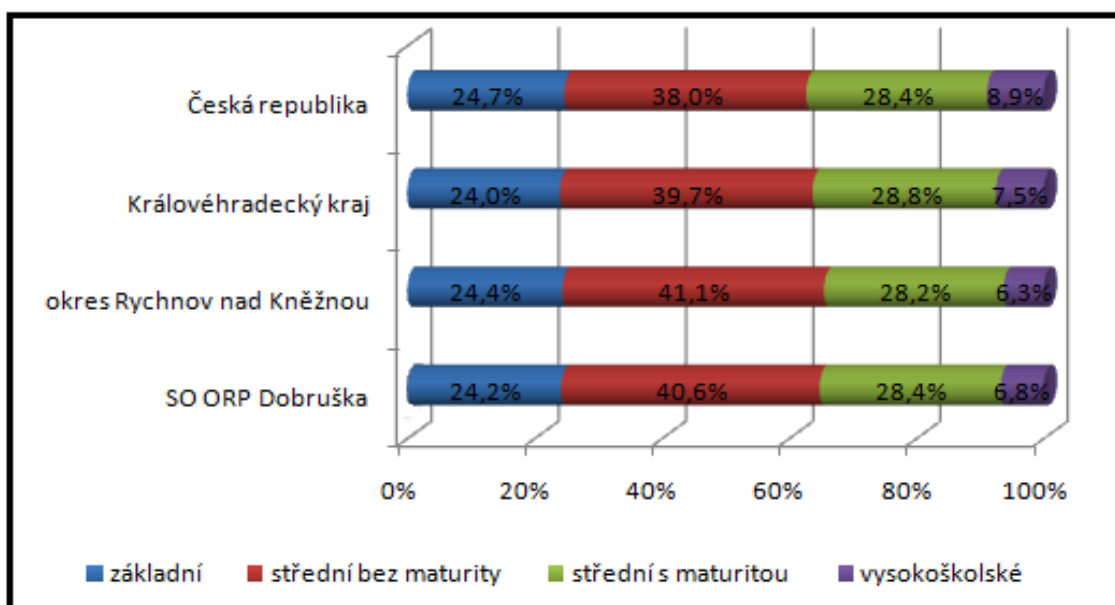
územní jednotka	obyv. 15+	v tom								ukazatel vzd. úrovně
		základní, bez vzdělání, nezjištěno		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)		
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	
SO ORP Dobruška	16 369	3 958	24,2	6 656	40,6	4 650	28,4	1 105	6,8	2,2
SO ORP Kostelec nad Orł.	20 514	4 867	23,7	8 709	42,5	5 712	27,8	1 226	6,0	2,2
SO ORP Rychnov nad Kn.	28 132	7 026	25,0	11 318	40,2	8 020	28,5	1 768	6,3	2,2
okres Rychnov nad Kn.	65 517	15 980	24,4	26 906	41,1	18 508	28,2	4 123	6,3	2,2

Z pohledu na tabulku 15, která porovnává obyvatelstvo patnáctileté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání v rámci okresu Rychnov nad Kněžnou, je zřejmé, že všechny správní obvody rychnovského okresu i samotný okres Rychnov nad Kněžnou mají téměř shodné ukazatele a liší se jen minimálně. Dokazuje to i ukazatel vzdělanostní úrovně, který je ve všech sledovaných jednotkách shodný a má hodnotu 2,2.

⁷⁴ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: věková struktura obyvatelstva ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>; vlastní zpracování

⁷⁵ Tamtéž.

Obr. 11: Graf porovnání obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice v roce 2001⁷⁶

Co se týká porovnání vzdělanostní struktury ve SO ORP Dobruška se spádovým okresem, krajem a Českou republikou, můžeme zde vidět větší rozdíly než v rámci rychnovského okresu (viz výše). Největší rozdíly jsou ve vysokoškolsky vzdělaném obyvatelstvu, kde SO ORP Dobruška zaostává za Českou republikou o 2,1 procentní bod. Naopak o 2,6 procentních bodů více má správní obvod u obyvatelstva se středním vzděláním bez maturity. Zbylé dvě vzdělanostní kategorie se liší pouze v desetínách procenta.

U všech obcí SO ORP Dobruška je patrné zlepšení vzdělanostní úrovně mezi lety 1991 a 2001 (viz příloha 26 a 27). V roce 1991 dosahoval ukazatel vzdělanostní úrovně hodnoty 2,0 nebo vyšší u 14 obcí, v roce 2001 to již bylo u 24 obcí z celkových 26. V roce 1991 byl nejvyšší ukazatel vzdělanostní úrovně u obce Přepychy a Dobrušky (2,1) a naopak nejnižší v obci Janov (1,6). V roce 2001 byl nejvyšší v Dobrušce (2,3) a nejnižší v obci Chlístov (1,8). V tomto desetiletí stoupl i počet osob majících maturitu. Největší podíl obyvatel s maturitou měla v roce 1991 i 2001 Dobruška (26,5 %, respektive 41,7 %). Na druhé straně nejnižší podíl měla v roce 1991 obec Janov (12,2 %) a v roce 2001 obec Chlístov (17,7 %). Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo měla nejvíce v roce 1991 i 2001 Dobruška, přičemž v roce 1991 to bylo 7,9 % obyvatel a v roce 2001 ještě o 1,5 procentního bodu více, tedy 9,4 % obyvatel. Naopak žádné

⁷⁶ Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Vzdělanostní struktura obyvatelstva* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Základní informace o České republice* [online]. Aktualizováno 13. 7. 2009 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000>](http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000); vlastní zpracování

vysokoškolsky vzdělané osoby neměly v roce 1991 obce Chlístov a Mokré, v roce 2001 zbyla bez vysokoškolsky vzdělané osoby už pouze obec Chlístov.

6.3.5 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Počet ekonomicky aktivních obyvatel se mezi sledovanými lety (1991 a 2001) ve SO ORP Dobruška snížil o 498 osob. Tento pokles nemůže být důsledkem snížení populace celého správního obvodu, neboť ta se mezi lety 1991 a 2001 snížila pouze o 89 obyvatel. Naopak může pokles ekonomicky aktivního obyvatelstva (dále jen EAO) souviset se stárnutím obyvatel ve SO ORP Dobruška, což představuje zvyšující se podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva. V tomto období také klesl počet zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel. Tento pokles činil 2 % (absolutně 679 osob). K výrazným změnám došlo také ve struktuře EAO podle sektorů národního hospodářství. Jediný pokles zaznamenal primér, a to dost výrazný. Zatímco v roce 1991 pracovalo v zemědělství, lesnictví nebo rybolovu 23,3 % zaměstnaného EAO, v roce 2001 to bylo jen 9,6 % zaměstnaného EAO. Mírný vzestup můžeme zaznamenat ve sféře sekundární, tedy u obyvatelstva zaměstnaného v průmyslu a stavebnictví. Zde od roku 1991, kdy pracovalo v sekundéru 42 % zaměstnaného EAO, stoupl počet zaměstnaných o 2,4 procentních bodů a podíl zaměstnaného EAO v sekundéru tak v roce 2001 činil 44,4 %. V roce 1991 zaměstnávala sekundární sféra nejvíce EAO, v roce 2001 to již byl ale terciér, který právě od roku 1991 zaznamenal největší vzrůst, a to celkově o 11,3 procentních bodů. V roce 2001 dosáhl 46 % zaměstnaného EAO a dá se předpokládat, že tento růst se bude do budoucna ještě zvyšovat.

Tab. 14: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a podle sektoru ekonomické činnosti ve SO ORP Dobruška v letech 1991 a 2001⁷⁷

rok	EAO ⁷⁸	z toho zaměstnaní							
		abs.	(%)	v tom					
				primér	(%)	sekundér	(%)	terciér	(%)
1991	10 285	9 963	96,9	2 320	23,3	4 190	42,0	3 453	34,7
2001	9 787	9 284	94,9	890	9,6	4 128	44,4	4 266	46,0

⁷⁷ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a podle sektoru ekonomické činnosti ve SO ORP Dobruška v roce 1991; vlastní zpracování
Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Ekonomicky aktivní podle odvětví ekonomické činnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slbd/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm; vlastní zpracování

⁷⁸ EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Tab. 15: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v Dobrušce, ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice v roce 2001⁷⁹

územní jednotka	počet obyvatel	z toho			
		EAO	podíl na celkovém počtu obyvatel (%)	v tom	
				zaměstnané	podíl na EAO (%)
město Dobruška	7 181	3 782	52,7	3 598	95,1
SO ORP Dobruška	19 769	9 787	49,5	9 284	94,9
okres Rychnov nad Kn.	78 914	39 331	49,8	37 131	94,4
Královéhradecký kraj	551 490	279 064	50,6	262 014	93,9
Česká republika	10 230 060	5 253 400	51,4	4 766 463	90,7

Podíl EAO se ve všech sledovaných územních jednotkách pohybuje okolo 50 %, tedy poloviny obyvatelstva dané jednotky. Samotné město Dobruška vykazuje hodnotu nejvyšší, a to 52,7 %. Z počtu EAO je ve všech jednotkách zaměstnáno více než 90 % populace, nejvyšší počet je opět v Dobrušce (95,1 %), za kterou následuje SO ORP Dobruška (94,9 %). Nejnižší podíl vykazuje Česká republika, která má v porovnání se správním obvodem o 4,2 procentní body menší podíl. Lze tedy konstatovat, že situace z hlediska zaměstnanosti je ve sledovaném správním obvodu velmi příznivá.

Při porovnání EAO podle sektorů národního hospodářství ve SO ORP Dobruška a vyšších administrativních jednotkách můžeme vidět značné rozdíly. Nejpatrnější rozdíl je v primární sféře, kde má SO ORP Dobruška podíl 9,6 % zaměstnaného EAO, což je nejvíce ze všech jednotek a oproti České republice to je více jak dvojnásobek. Podíl zaměstnaného EAO v České republice totiž činí 4,4 %. Nejvíce zaměstnaných EAO má správní obvod i v sekundární sféře (44,4 %), nejnižší podíl je opět v České republice (37,7 %). Velký rozdíl je i u zaměstnaného obyvatelstva v terciéru - u České republiky a Královéhradeckého kraje přesáhl podíl obyvatelstva zaměstnaného v terciéru 50 %, kdežto okres Rychnov nad Kněžnou a SO ORP Dobruška zůstaly pod 50 %. Nejhůře je na tom správní obvod, který zaměstnává v terciéru 46 % zaměstnaného EAO a sekundér tak převyšuje jen o 1,6 procentních bodů.

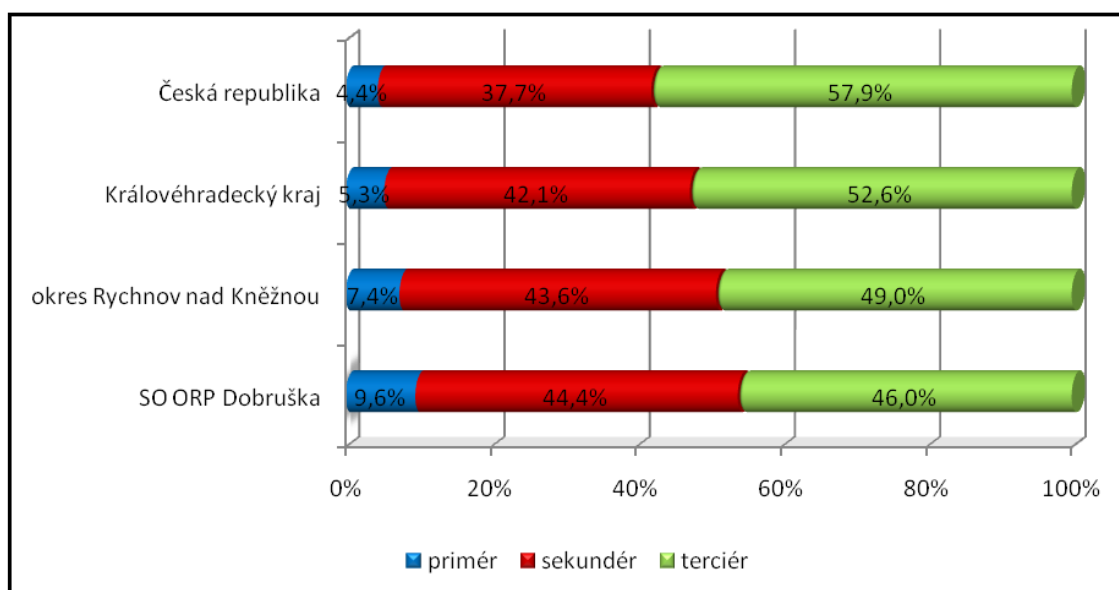
⁷⁹ Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Ekonomicky aktivní podle odvětví ekonomické činnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle typu ekonomické aktivity, věkových skupin a odvětví ekonomické činnosti* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/4.htm#43>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/4.htm#43); vlastní zpracování

Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Základní informace o České republice* [online].

Aktualizováno 13. 7. 2009 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000>](http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000);

vlastní zpracování

Obr. 12: Graf porovnání struktury EAO obyvatelstva ve SO ORP Dobruška, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice podle sektorů národního hospodářství v roce 2001⁸⁰

Z hlediska jednotlivých obcí, byl největší podíl EAO na celkovém počtu obyvatel v roce 2001 v Dobrušce (52,7 %), což je nejen více než podíl správního obvodu, ale i více než celorepublikový podíl (51,4 %). Naopak nejmenší podíl bychom našli v obci Janov (36,7 %), což souvisí s vysokým průměrným věkem obyvatel této obce. Největší zaměstnanost byla v obci Sněžné (98,6 %), tj. opět více jak ve správním obvodu i v České republice. Nejmenší podíl zaměstnaného obyvatelstva se nacházel v obci Olešnice v Orlických horách (91,1%). Podle struktury EAO dle sektorů národního hospodářství nenajdeme žádnou obec, která by měla největší podíl zaměstnaných EAO v priméru. Nejblíže k tomu má obec Chlístov, kde v primární sféře pracuje 33,3 % obyvatel. Naopak nejmenší podíl v priméru zaměstnává Dobruška (4,2%). Co se týče sekundární sféry, ta je nejvíce zastoupena v obci Pohoří (51,5 %) a nejméně v obci Deštné v Orlických horách (26,1 %). Sekundér má největší zastoupení celkem ve 12 obcích, zbylých 14 obcí správního obvodu nejvíce zaměstnává obyvatele v terciéru. Největší podíl obyvatel v terciéru má tradiční centrum cestovního ruchu – Deštné v Orlických horách (66 %) a na druhé straně nejnižší podíl v terciéru je v obci Ohnišov (30,5 %).

⁸⁰ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Ekonomicky aktivní podle odvětví ekonomické činnosti a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle typu ekonomické aktivity, věkových skupin a odvětví ekonomické činnosti [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/4.htm#43>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5219-03/data/cz/4.htm#43); vlastní zpracování

Český statistický úřad: Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Základní informace o České republice [online]. Aktualizováno 13. 7. 2009 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000>](http://www.czso.cz/slodb/slodb2001.nsf/tabx/CZ0000); vlastní zpracování

6.4 Dojížd'ka obyvatel za prací⁸¹

V roce 2001 žilo ve SO ORP Dobruška 9 284 zaměstnaných EAO. Z tohoto počtu vyjíždělo za prací 4 480 osob (48,3 %), naopak za prací dojíždělo 3 135 osob (39,5 % z obsazených pracovních míst). Obsazených pracovních míst se nacházelo v roce 2001 ve SO ORP Dobruška 7 939. Celkové migrační saldo je ve správním obvodu záporné a má hodnotu -1 345 osob, z čehož plyne, že region byl vyjížd'kový a neposkytoval dostatek pracovních míst. Největší vyjížd'ku obyvatel za prací zaznamenala Dobruška (1 288 osob) a nejmenší vyjížd'ka byla z obcí Janov a Chlístov (50 osob). Nejvyšší podíl vyjíždějících na počtu zaměstnaných EAO je v obci Bystré (83,8 %), nejmenší naopak v obci Deštné v Orlických horách (32,9 %). Ve 23 obcích je podíl vyjíždějících na počtu zaměstnaných EAO více jak 50 %.

Ve SO ORP Dobruška se nacházejí dvě centra dojížd'ky zaměstnaného EAO za prací, jedná se o Dobrušku a Opočno. Tato dvě města jsou ve správním obvodu největší a nacházejí se zde velké průmyslové podniky. Dobrušku má jako hlavní centrum dojížd'ky 10 obcí (z celkových 26 ve SO ORP Dobruška). Jedná se o obce: Bačetín, Bystré, Dobré, Dobřany, Chlístov, Kounov, Opočno, Podbřeží, Pohoří a Val. Nejvíce osob dojíždí do Dobrušky z Opočna, a to celkem 245, což tvoří téměř 20 % veškerých osob, které sem dojíždí za prací. Dalších 9 obcí má jako hlavní centrum dojížd'ky město Opočno. Zde se jedná o obce: České Meziříčí, Dobruška, Králova Lhota, Mokré, Očelice, Přepychy, Rohenice, Semechnice a Trnov. Do Opočna dojíždí nejvíce osob z Dobrušky, a to celkem 192. Dalších 5 obcí má hlavní směr vyjížd'ky do sousedního SO ORP Nové město nad Metují (Bohdašín, Janov, Ohnišov, Olešnice v Orl. horách a Sněžné) a zbylé 2 obce do SO ORP Rychnov nad Kněžnou (Deštné v Orl. horách a Sedloňov).

Migrační saldo dosahuje kladných hodnot jen u dvou obcí SO ORP Dobruška. Je to město Opočno s migračním saldem 258 a obec Deštné v Orlických horách s migračním saldem 44.

Z hlediska pracovní funkce obce je SO ORP velice různorodý (viz příloha 11 a 30). Nejvíce obcí (14) spadá do kategorie obce s funkcí obytně pracovní, 6 obcí náleží do kategorie obce s funkcí pracovní-obytnou, ze zbylých 6 obcí se řadí 3 obce do kategorie obce s funkcí obytnou, 2 do kategorie obce s funkcí pracovní a poslední do kategorie obec s funkcí čistě obytnou. Ve SO ORP Dobruška se nenachází žádná obec s funkcí čistě pracovní. Vše zjištěné potvrzuje, že se jedná spíše o region vyjížd'kový.

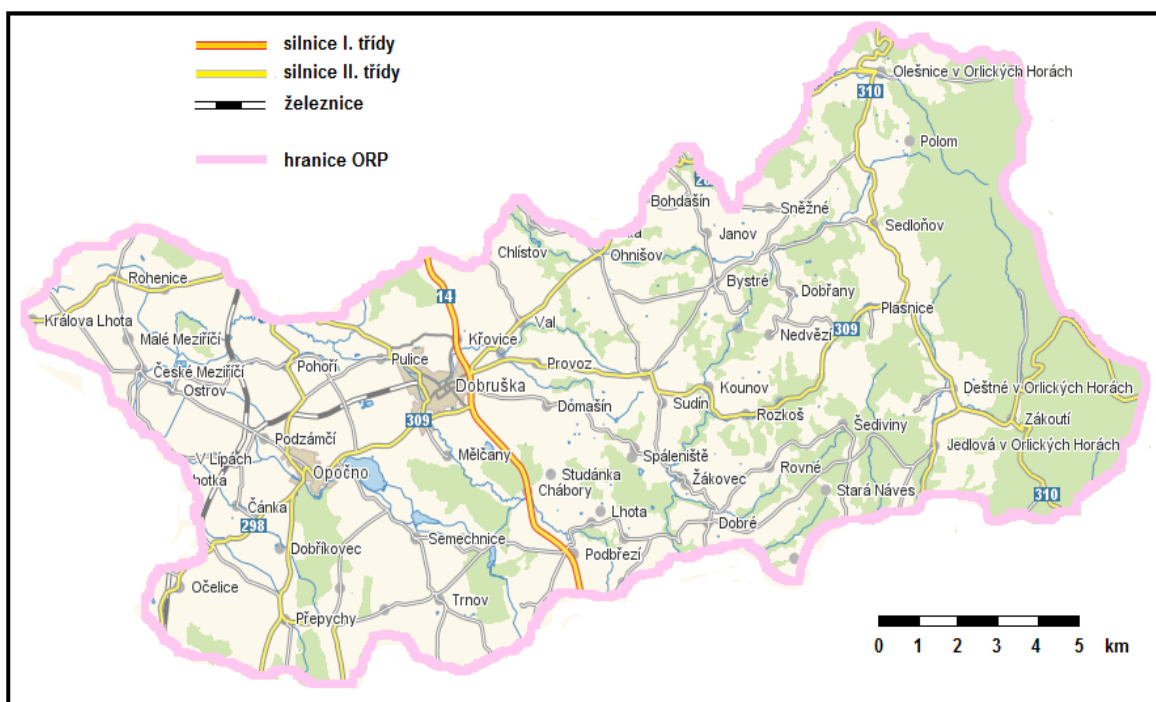
⁸¹ pozn.: údaje o dojížd'ce poskytnuty Českým statistickým úřadem; vlastní zpracování

7 HOSPODÁŘSTVÍ

7.1 Doprava

Ve SO ORP Dobruška má zastoupení doprava silniční a železniční. Díky silniční dopravě, která pokrývá celý správní obvod a má jasnou převahu nad železniční dopravou, je dostupnost ve správním obvodě dobrá.

Region ale nemá přímé napojení na dálnici nebo rychlostní komunikaci, a tak základ pro silniční dopravu představuje silnice I. třídy č. 14, která spojuje Liberec s Třebovicemi a její celková délka dosahuje 196 km.⁸² Správní obvod púlí v severojižním směru a prochází i samotným administrativním centrem – Dobruškou. Na území SO ORP Dobruška zasahují ještě 4 silnice II. třídy - č. 298, 304, 309 a 310, z nichž nejvýznamnější je silnice II/298, která spojuje Dobrušku s Opočnem a dále pak pokračuje na Třebechovice, kde se napojuje na I/11 mířící do Hradce Králové. Druhou významnou silnicí druhé třídy je silnice II/309, která tvoří důležitou spojnicí mezi obcemi v západovýchodním směru. Postupně prochází Dobruškou, Bačetinem, Kounovem a před Deštným v Orlických horách se napojuje na silnici II/310. Tato další silnice druhé třídy ve správním obvodu spojuje Olešnici v Orlických horách a Deštné v Orlických horách. Poslední a na území SO ORP Dobruška nejkratší silnice druhé třídy - II/304 vede z Pohorí přes Opočno do Přepych. Zbylou silniční síť tvoří silnice třetího řádu.

Obr. 13: Dopravní infrastruktura ve SO ORP Dobruška⁸³

⁸² Ředitelství silnic a dálnic ČR: *Silniční a dálniční síť: Silnice: Silnice I. tříd* [online]. © 2010 [cit. 11. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Silnice/silnice-itrid>](http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Silnice/silnice-itrid)

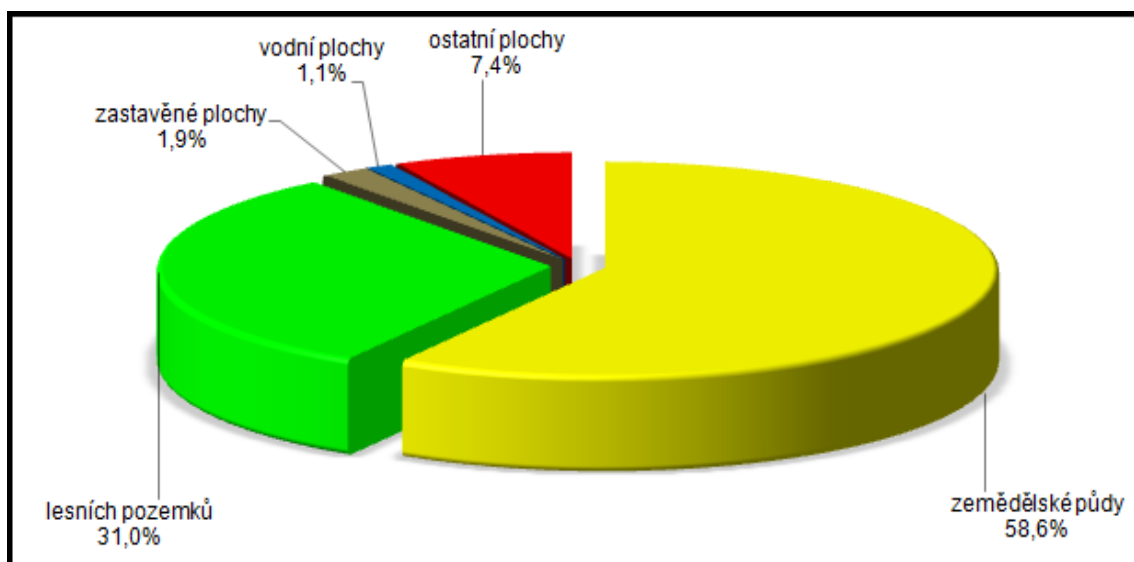
⁸³ Pramen: *Geoportál HS-RS: map* [online]. © 2008 [cit. 11. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://geoportál.bnhelp.cz/map/>](http://geoportál.bnhelp.cz/map/); vlastní zpracování

Co se týče intenzity dopravy (viz příloha 12), tak nejvíce je vytižena silnice I. třídy č. 14, kde za 24 hodin projede 5 001 – 7 000 vozidel. Stejný provoz se nachází i na silnici II. třídy č. 298 v úseku mezi Dobruškou a Opočnem. Více jak 1 000 vozidel se za 24 hodin objeví na zbylém úseku silnice č. II/298 a na silnici č. II/309. Zbylé silnice II. třídy nejsou tolik vytiženy a za 24 hodin tam neprojede více jak 1 000 vozidel.

Železniční doprava má pouze regionální charakter. Jedinou tratí vedoucí přes území SO ORP Dobruška je jednokolejná neelektrifikovaná trať č. 026, která spojuje Týniště nad Orlicí s Náchodem. Ve správním obvodu prochází obcemi Očelice, Opočno a Pohoří. Tato trať má odbočku (trať č. 028) směrem na Dobrušku, která byla vybudována na počátku minulého století a v roce 2010 ukončila svůj provoz.

7.2 Zemědělství

Největší podíl na půdním fondu SO ORP Dobruška má s 58,6 % zemědělská půda. Ta je nejvíce zastoupena ornou půdou (61,2 %), dále trvale travními porosty, které mají téměř o polovinu méně (33,9 %), a neposledně zahradami a ovocnými sady (4,9 %). Chmelnice a vinice, které se také řadí do zemědělské půdy, se na území SO ORP Dobruška nevyskytují. Za zemědělskou půdou následují lesní pozemky, které zabírají skoro třetinu území (31 %) a rozprostírají se především v horských oblastech – území obce Deštné v Orł. h. a Sedloňov, kde zaujímají více než $\frac{2}{3}$ území obce. Dále se ještě ve správním obvodě nachází zastavěné plochy (1,9%), vodní plochy (1,1 %) a ostatní plochy (7,4 %).⁸⁴

Obr. 14: Struktura půdního fondu ve SO ORP Dobruška v roce 2008⁸⁵

⁸⁴ Český statistický úřad: MOS – Městská a obecní statistika: Okres Rychnov nad Kněžnou [online]. © 2008 [cit. 13. 2. 2009]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>](http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/); vlastní zpracování

⁸⁵ Tamtéž.

SO ORP Dobruška patří díky velkému podílu zemědělské půdy a příznivým podmínkám k významným zemědělským oblastem Královéhradeckého kraje. V rostlinné výrobě převažuje pěstování obilovin (hlavně pšenice, ječmen), řepky a kukuřice, významná je také produkce cukrovky. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. Význam zemědělství v tomto správním obvodu dokládá i zaměstnanost obyvatelstva. Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991 bylo v průměru zaměstnáno 23,3 % EAO. Při dalším sčítání v roce 2001 to bylo sice o 13,7 procentních bodů méně (tedy 9,6 % EAO), ale stále je to více jak dvojnásobek České republiky.

Stejně jako v celé České republice docházelo i na Dobrušsku po roce 1948 ke znárodnování závodů a postupně k přechodu do státního a družstevního sektoru. Byla zakládána Jednotná zemědělská družstva (dále jen JZD), z nichž nejvýznamnější sídlilo v Dobrušce a po sloučení s JZD Pohoří dostalo v roce 1975 název JZD Mír. JZD zde vydržela až do počátku 90. let 20. století, kdy docházelo k rozpadu JZD, a byly nahrazovány jinými podniky.

V současnosti se většina zemědělských podniků zabývá rostlinnou výrobou v kombinaci s živočišnou výrobou. K největším podnikům současnosti patří ZEAS Podorlicko, a. s., ZEMSPOL, a. s., Podorlické zemědělské družstvo Ohnišov a Zemědělské družstvo Dobruška.

Tab. 16: Nejvýznamnější zemědělské a lesnické podniky ve SO ORP Dobruška v roce 2008⁸⁶

název podniku	sídlo podniku	náplň činnosti	počet zaměstnanců
Podorlické zem. družstvo Ohnišov	Ohnišov	rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou	135
ZEAS Podorlicko a. s.	Trnov	rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou	129
ZEMSPOL a. s.	České Meziříčí	rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou	113
FARMÁŘ s. r. o.	Dobruška	rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou	75
Zemědělské družstvo Dobruška	Dobruška	rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou	60
HORSKÁ FARMA, spol. s. r. o.	Deštné v Or. horách	chov hovězího dobytka	16
Lesní společnost Opočno, a.s.	Opočno	pěstování lesa a těžba dřeva	10
Lesy Dobré s. r. o.	Dobré	těžba dřeva	5

⁸⁶ HBI Česká republika: Online databáze firem [online]. © 2009 [cit 13. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>](http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs); vlastní zpracování

Co se týká ceny pozemků ve SO ORP Dobruška (viz příloha 32), patří v rámci Královéhradeckého kraje i České republiky k levnějším. Cena pozemků je v rámci obcí velmi různorodá – nejvyšší cena půdy je stanovena na území obce Chlístov (8,08 Kč/m²) a naopak nejnižší cena půdy se nachází na území obce Sedloňov (1,45 Kč/m²).⁸⁷

7.3 Průmysl

Průmysl se ve SO ORP Dobruška začal rozvíjet až ve druhé polovině 19. století, do té doby byla tato oblast tradičně zemědělsky zaměřená. Samotné počátky průmyslu jsou spojeny se jménem Josefa Archleba – majitele továrny na likéry a starosty Dobrušky v letech 1887-1897.⁸⁸ Z jeho iniciativy se v letech 1889 a 1892 v Dobrušce konaly dvě hospodářské a průmyslové výstavy, které měly podpořit rozvoj průmyslového podnikání v regionu.⁸⁹ Průmysl se zde prosazoval především v odvětví textilním, dále pak v potravinářském, dřevařském a kovozpracujícím. První průmyslové podniky zde začaly vznikat na konci 19. století – např. pivovar v Dobrušce (1870), tkalcovna v Dobrušce (1886), Stuha v Dobrušce (1896).⁹⁰ Pro zdejší průmyslový rozvoj byl také důležitý železniční spoj mezi Dobruškou a Opočnem, který zahájil svou činnost na počátku 20. století.

Rozvoj průmyslu trval i v období první republiky, kdy vznikaly další podniky (např. textilní továrna Josefa Hartvicha v Dobrušce v roce 1926), byla zde zavedena elektrizace (nejprve v Dobrušce v roce 1920 a později na celém území dnešního správního obvodu) a docházelo ke stěhování obyvatel z vesnic do měst za prací, převážně do Dobrušky a Opočna, dvou nejdůležitějších průmyslových měst. Rozvoj průmyslu ve 30. letech nejdříve zabrzdila světová hospodářská krize a později 2. světová válka. Po 2. světové válce docházelo v rámci socialismu ke znárodnění a výstavbě národních podniků. Mezi tyto nejvýznamnější podniky patří závod Adast pro výrobu tiskařských strojů, Okresní průmyslový kombinát pro výrobu a opravy a v neposlední řadě Vojenský topografický ústav. Všechny tyto závody byly zřízeny v Dobrušce.⁹¹

Stejně jako v zemědělství docházelo i v průmyslu po roce 1989 k zavádění soukromého vlastnictví podniků, k převádění podniků na akciové společnosti nebo k privatizování státních podniků.

V roce 1991 bylo v sekundéru zaměstnáno 42 % EAO a do roku 2001 se tento počet ještě zvýšil na 44,4 % EAO. Oproti celé České republice je toto číslo o 6,7 procentního bodu větší.

⁸⁷ Ministerstvo vnitra České republiky: *Vyhláška č. 287/2007 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků* [online]. © 2008 [cit. 13. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2007&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=3>](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2007&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=3); vlastní zpracování

⁸⁸ Sborník z historie města Dobrušky. Hradec Králové, Muzeum Dobruška 1980. Strana 9.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ ŠPLÍCHAL, V.: *Historie a současnost podnikání na Rychnovsku. Žehušice, Městské knihy 2003. Strana 53 – 54.*

⁹¹ Tamtéž. Strana 70 – 71.

V současné době se na území SO ORP Dobruška nachází velké množství průmyslových podniků. Ty nejdůležitější a největší podniky, které mají 100 a více zaměstnanců (rok 2008)⁹², jsou uvedeny a charakterizovány níže.

- *KBA- Grafitec, s. r. o.*, sídlo: Dobruška, 486 zaměstnanců

Tato firma je jedním z vedoucích výrobců tiskových strojů ve světě. Její mateřskou společností je Koenig & Bauer (KBA), a. s., která má výrobní závody ve Würzburgu, Frankenthalu, Radebeulu, Trennfeldu a prodejní a servisní společnosti téměř po celém světě (Česká republika, Velká Británie, Malajsie, Brazílie, ...). Dobrušský KBA–Grafitec vyrábí a prodává maloformátové vícebarevné archové tiskové stroje a je určen pro menší a střední tiskárny. Polygrafická výroba se v Dobrušce provozuje od roku 1956, kdy se zde vyráběly ofsetové nátiiskové stroje Zetaconte. Název Grafitec přijala firma v roce 1995.⁹³

- *STUHA, a. s.*, Dobruška, 173 zaměstnanců

Stuha, a. s., navazuje na tradici, která se zde udržuje už od konce 19. století. Tehdy zde v roce 1896 byla založena malá továrna pro výrobu stuh. V současnosti firma produkuje taftové, atlasové, kloboukové, věncové, sametové a lepené stuhy. Tyto výrobky jsou vyváženy téměř do celého světa a podíl vývozu na celkovém obratu firmy činí v posledních letech více jak 75 %.⁹⁴

- *DUO, s. r. o.*, Opočno, 150 zaměstnanců

DUO, s. r. o., je největší firma podle zaměstnanců mimo samotnou Dobrušku v rámci jejího správního obvodu. Strojírenský podnik DUO, s. r. o., byl založen teprve v roce 1992 a její činnost spočívá ve výrobě elektrických strojů a přístrojů (výroba relé, spínacích prvků) a dále hasicích, chladicích, rozvodných a spínacích zařízení.⁹⁵

- *PZP KOMPLET, a. s.*, Semechnice, 140 zaměstnanců

Tento strojírenský podnik, stejně jako předchozí, byl založen až v roce 1992. Kromě hlavního sídla v Semechnicích má firma ještě samostatné provozovny v Dobrém a Kvasínách (SO ORP Rychnov nad Kněžnou). PZP KOMPLET se zabývá produkcí elektrokotlů, větracích jednotek, odvlhčovačů vzduchu, vakuových zařízení a zejména tepelných čerpadel, díky nimž si firma zajistila dominantní postavení na trhu.⁹⁶

⁹² HBI Česká republika: Online databáze firem [online]. © 2009 [cit 13. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>>; vlastní zpracování

⁹³ MACH, J. a kol.: Dobruška. Dobruška, Město Dobruška 2008. Strana 102 - 103.

⁹⁴ Tamtéž. Strana 122 – 123.

⁹⁵ HBI Česká republika: Online databáze firem: Opočno: DUO, s. r. o. [online]. © 2009 [cit 13. 2. 2010]. Dostupné z www:

<<http://www.hbi.cz/company.php?Dw=C32238&P=2&page=0&Lang=cs&sText=opo%E8no&sCou=C&M=60>>; vlastní zpracování

⁹⁶ ŠPLÍCHAL, V.: Historie a současnost podnikání na Rychnovsku. Žehušice, Městské knihy 2003. Strana 176 – 177.

- *BOHEMILK, a. s.*, Opočno, 135 zaměstnanců

Historie této mlékárny se datuje již od roku 1936. Od té doby mlékárnu vlastnila nizozemská společnost NUTRICIA a poté Friesland. V červnu 2005 byl úspěšně dokončen prodej mlékárny a novým majitelem se stala společnost BOHEMILK. Nejdůležitějšími produkty společnosti jsou čerstvá a trvanlivá mléka, trvanlivé smetany, velkoobjemová balení jogurtů aj. Všechny tyto výrobky jsou na trh dodávány pod značkou BOHEMILK. Společnost dále vyrábí zmrzlinové směsi, a to pod značkou MIXAR a FREEDOMIX.⁹⁷

- *KERSON, spol. s. r. o.*, Dobré, 105 zaměstnanců

Podnik byl založen v roce 1991 s cílem provádět kompletní dodávky stavebních prací. V současnosti je činnost společnosti rozdělena do tří oborů: stavební výroba, výroba dřevěných oken EURO a zámečnická výroba.⁹⁸

- *MARTA, spol. s. r. o.*, Dobruška, 100 zaměstnanců

Podnik MARTA, s. r. o., se zabývá pekařskou a cukrářskou výrobou a v neposlední řadě také výrobou lahůdek a polotovarů. Společnost, založená v roce 1991, má čtyři provozovny. Tři z nich sídlí v Dobrušce, kde se nachází i hlavní sídlo společnosti, a poslední provozovna je umístěna v Trnově.⁹⁹

⁹⁷ *Bohemilk, a. s.* [online]. © 2009 [cit 13. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://www.bohemilk.cz/index.htm>>

⁹⁸ ŠPLÍCHAL, V.: Historie a současnost podnikání na Rychnovsku. Žehušice, Městské knihy 2003. Strana 172 – 173.

⁹⁹ MACH, J. a kol.: Dobruška. Dobruška, Město Dobruška 2008. Strana 108 - 109.

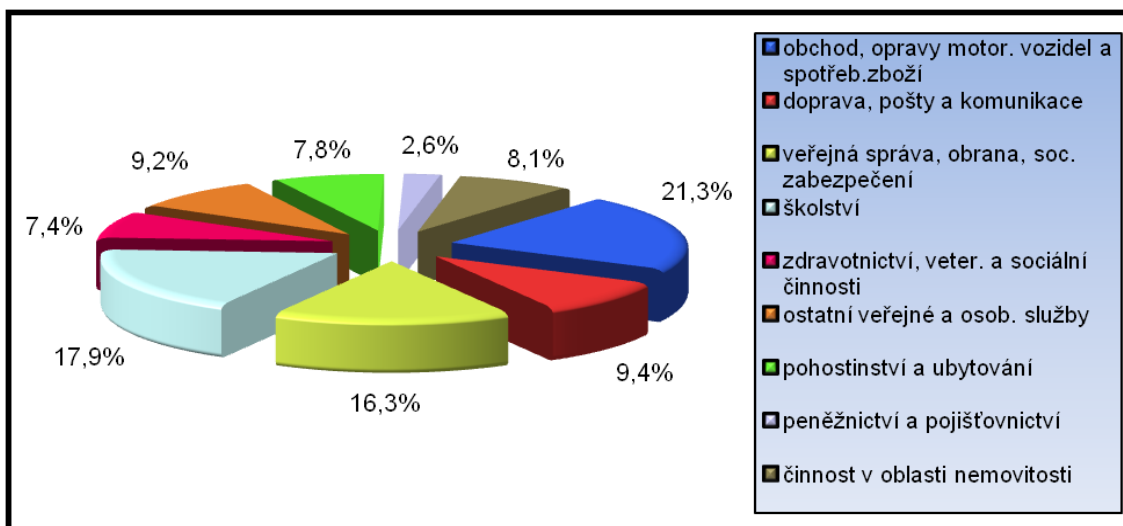
Tab. 17: Nejvýznamnější průmyslové podniky ve SO ORP Dobruška v roce 2008¹⁰⁰

název podniku	sídlo podniku	náplň činnosti	počet zaměstnanců
KBA-Grafitec s. r. o.	Dobruška	prodej archivových ofsetových tiskařských strojů	486
STUHA a. s.	Dobruška	výroba a prodej textilií	173
DUO s. r. o.	Opočno	výroba elektrických strojů a přístrojů, hasicích a chladících zařízení	150
PZP KOMPLET a. s.	Semechnice	výroba tepelných čerpadel, elektrokotlů, větracích jednotek, odvlhčovačů vzduchu a vakuových zařízení	140
BOHEMILK a. s.	Opočno	výroba a prodej trvanlivých a sušených mléčných výrobků a zmrzlinových směsí	135
KERSON spol. s. r. o.	Dobré	stavební činnost, výroba oken a dveří, zámečnická výroba	105
MARTA spol. s. r. o.	Dobruška	pekařská a cukrářská výroba, výroba lahůdek a polotovarů	100
JECH CZ s. r. o.	Dobruška	výroba a prodej sedacího nábytku a speciálního zdravotnického nábytku	90
KAND s. r. o.	Dobruška	výroba kečupů a hořčice	90
AZ - SATELIT s. r. o.	Podbězí	velkoobchod s nářadím a nástroji	56
AGE s. r. o.	České Meziříčí	výroba svařenců a kovových konstrukcí	55
SERVISBAL OBALY s. r. o.	Dobruška	výroba a velkoobchod s obalovou technikou	55
SUNFOOD s. r. o.	Dobruška	výroba a prodej potravin	50-99
ELTAX, výrobní družstvo Olešnice	Olešnice v Orlických horách	kovovýroba - díly pro automobilový průmysl; výroba zámků a kování, koupelňových doplňků	41
GESTRA s. r. o.	Deštné v Orlických horách	výroba strojů a přístrojů na zpracování kamene	26
HEMA s. r. o.	Dobruška	výroba rozvaděčů nízkého napětí a baterií, kabelů a vodičů	25-49
marex cz s. r. o.	Bačetín	výroba zvedacího a dopravního zařízení	25-49
RENOVA s. r. o.	Trnov	výroba měřicích, kontrolních, navigačních a jiných přístrojů a zařízení	25-49

¹⁰⁰ HBI Česká republika: Online databáze firem [online]. © 2009 [cit 13. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>](http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs); vlastní zpracování

7.4 Služby

Ve službách, tedy terciéru, bylo ve SO ORP Dobruška v roce 2001 zaměstnáno 46 % EAO. Oproti roku 1991 se tento počet rapidně zvýšil, a to o 11,3 procentního bodu. V porovnání s Českou republikou má ale SO ORP Dobruška mnohem nižší podíl obyvatel zaměstnaného v terciéru – v roce 2001 činil tento rozdíl 11,9 procentních bodů. Největší podíl obyvatelstva byl podle SLDB 2001 zaměstnán v odvětví – obchod, opravy motorových vozidel a spotřebitelského zboží (21,3 %) a školství (17,9 %). Naopak nejméně je zaměstnaných EAO v peněžnictví a pojišťovnictví (2,6 %) a zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti (7,4 %).

Obr. 15: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva SO ORP Dobruška zaměstnaného ve službách v roce 2001¹⁰¹

Školství je ve SO ORP Dobruška zastoupeno hlavně ve městech Dobrušce a Opočně, kde se nachází mateřské, základní i střední školy. Konkrétně v Dobrušce jsou umístěny 2 mateřské školy, 3 základní školy (z toho 1 umělecká), 1 speciální škola a 3 střední školy (z toho 1 gymnázium a 2 střední odborné školy). V Opočně je v provozu 1 mateřská škola, 2 základní školy (z toho 1 umělecká) a 1 střední odborná škola. Mateřské školy jsou dále zastoupeny v 10 obcích a základní školy v 9 obcích. Vysoké školy nemají ve SO ORP Dobruška zastoupení.¹⁰²

Co se týká zdravotnické péče, tak největším zdravotnickým komplexem na území SO ORP Dobruška je nemocnice v Opočně a poliklinika v Dobrušce. Dále se na území správního obvodu nachází 21 ordinací praktického lékaře (z toho 8 v Dobrušce, 6 v Opočně, 2 v Deštném v Orl. h., a 1 v Bačetíně, Bystrém, Českém Meziříčí, Dobrém a Olešnici v Orl. h.) a 12 ordinací stomatologa (5 v Dobrušce, 4 v Opočně a 1 v Českém Meziříčí, Deštném v Orl. h., Olešnici v Orl. h.).¹⁰³ Sociální zabezpečení zajišťuje pečovatelská služba v Dobrušce a domov pro seniory v Opočně.

¹⁰¹ Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů: Správní obvody: Dobruška* [online]. Aktualizováno 20. 4. 2005 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/xh/edicniplan.nsf/t/D6003E2B0D/\\$File/Dobruska.pdf>](http://czso.cz/xh/edicniplan.nsf/t/D6003E2B0D/$File/Dobruska.pdf); vlastní zpracování

¹⁰² Český statistický úřad: *MOS – Městská a obecní statistika: Okres Rychnov nad Kněžnou* [online]. © 2008 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>](http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/); vlastní zpracování

¹⁰³ Tamtéž.

SO ORP Dobruška nabízí také kulturní a sportovní vyžití. Mezi kulturní zařízení můžeme zařadit např. kino a muzeum v Dobrušce nebo dechovou skupinu v Opočně - Opočenka. Co se týče sportovních zařízení, největší koncentrace je opět v Dobrušce, Opočně a v neposlední řadě také v Deštné v Orlických horách. Mezi nejvýznamnější sportovní zařízení patří krytý a letní bazén (Dobruška), letní bazén (Opočno), zimní stadion (Opočno), sportovní stadion s fotbalovým hřištěm, lehkootletickou dráhou a tenisovými kurty (Dobruška), areály běžeckého a sjezdového lyžování (Deštné v Orlických horách).

Cestovní ruch ve SO ORP Dobruška ovlivňují hlavně přírodní podmínky – především Orlické hory, které jsou v zimním období střediskem zimních sportů a v letním období naopak centrem turistiky a cyklistických stezek. Jedná se především o Deštné v Orl. horách, kde počet EAO zaměstnaného ve službách je více než 66 % a na území této obce se nachází 35 hromadných ubytovacích zařízení.¹⁰⁴ Vedle přírodních podmínek je cestovní ruch také ovlivňován přítomností kulturních památek. Zde se jedná hlavně o památky v Dobrušce a Opočně – opočenský zámek z 16. století, dobrušská radnice z 16. století nebo rodný domek F. V. Heka (F. L. Věka).

Vedle zmíněných školských institucí, zdravotnických zařízení a oblastí cestovního ruchu jsou významnými zaměstnavateli také úřady – městské a obecní úřady a také Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad (dále jen VGHMÚř) v Dobrušce. Ten zaměstnává 140 občanských zaměstnanců a 165 vojáků v činné službě a navazuje na Vojenský zeměpisný ústav a Vojenský topografický ústav, které zde byly již od roku 1951. VGHMÚř převzal od předchozích institucí celou působnost, mezi kterou spadá např. zpracování a aktualizace státních mapových děl určených pro zabezpečení Armády ČR nebo poskytování souborů geoprostorových informací v digitální formě.¹⁰⁵

7.5 Trh práce

Od 1. 1. 2005 se používá nová metodika pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti. Do roku 2005 byli do výpočtu zahrnuti všichni uchazeči o zaměstnání, od roku 2005 se sem započítávají pouze dosažitelní uchazeči o zaměstnání.¹⁰⁶ Z tohoto důvodu nemůžeme srovnávat nezaměstnanost před rokem 2005 a po něm.

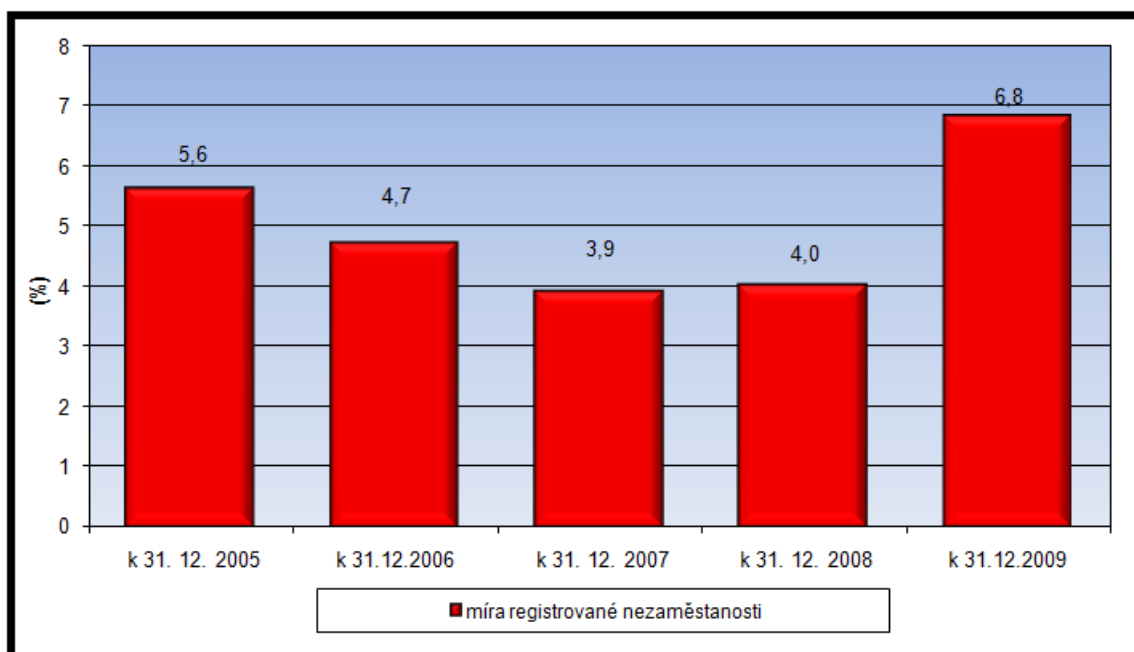
Míra registrované nezaměstnanosti se ve SO ORP Dobruška ve sledovaných letech (2005-2009) pohybovala kolísavě. V roce 2005 dosahovala hodnoty 5,6 % a do roku 2007

¹⁰⁴ Český statistický úřad: *Databáze, registry, IČO: Ubytovací zařízení ČR: Okres Rychnov nad Kněžnou* [online]. © 2008 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/lexikon/uz.nsf/okresy/CZ0524>](http://czso.cz/lexikon/uz.nsf/okresy/CZ0524); vlastní zpracování

¹⁰⁵ MACH, J. a kol.: Dobruška. Dobruška, Město Dobruška 2008. Strana 126 - 127.

¹⁰⁶ uchazeči, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání (výkon trestu, pracovní neschopnost atd.)

můžeme vidět pokles až na hodnotu 3,9 %. V následujícím roce se zvýšila pouze o 0,1 procentního bodu na 4,0 %. Výrazný skok zaznamenala nezaměstnanost v roce 2009, kdy vzrostla na 6,8 %. Zvýšená nezaměstnanost může být zapříčiněna světovou hospodářskou krizí.

Obr. 16: Vývoj nezaměstnanosti ve SO ORP Dobruška v letech 2005-2009¹⁰⁷

Co se týká jednotlivých obcí SO ORP Dobruška ve sledovaném období (2005-2009), jejich míra registrované nezaměstnanosti se pohybovala k 31. 12. 2005 mezi 0,0 % a 19,0 % (viz příloha 35). Nejnižší nezaměstnanost byla zaznamenána u obcí Rohenice (0,0 %) a Ohnišov (1,8 %). Naopak největší můžeme vidět u obcí Kounov (12,4 %) a Chlístov (19,0 %), což byla vůbec nejvyšší nezaměstnanost ze všech obcí správního obvodu v celém sledovaném období. Na konci sledovaného období, v roce 2009, byla nejnižší registrovaná míra nezaměstnanosti v obcích Bohdašín (3,1 %) a Sněžné, kde byli zaměstnaní všichni EAO. Nejvyšší nezaměstnanost byla v roce 2009 zachycena v obci Bystré (12,4 %) a Janov (15 %). K 31. 12. 2009 bylo ve SO ORP Dobruška 29 volných pracovních míst – nejvíce v Přepychách (13) a Dobrušce (5). Naopak uchazečů o zaměstnání bylo k 31. 12. 2009 evidováno 677 – z toho nejvíce uchazečů se nachází v Dobrušce (239) a Opočně (94) a naopak nejméně v Chlístově (2) a Sněžném, kde nebyl zapsán žádný uchazeč o práci.

¹⁰⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2010 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>](http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem); vlastní zpracování

Tab. 18: Míra registrované nezaměstnanosti ve správních obvodech rychnovského okresu, v okrese Rychnov nad Kněžnou, Královéhradeckém kraji a České republice v letech 2005-2008¹⁰⁸

územní jednotka	k 31. 12. 2005 (%)	k 31. 12. 2006 (%)	k 31. 12. 2007 (%)	k 31. 12. 2008 (%)	k 31. 12. 2009 (%)
SO ORP Dobruška	5,6	4,7	3,9	4,0	6,8
SO ORP Kostelec nad Orli.	6,9	5,0	3,3	4,1	8,4
SO ORP Rychnov nad Kněžnou	5,7	3,4	2,4	2,9	6,2
okres Rychnov nad Kněžnou	6,2	4,5	2,9	4,0	7,4
Královéhradecký kraj	7,9	6,9	5,2	5,3	8,0
Česká republika	8,9	7,7	6,0	6,0	9,2

Při porovnání míry nezaměstnanosti mezi správními obvody rychnovského okresu můžeme sledovat stejný vývoj nezaměstnanosti. Do roku 2007 zaznamenáváme pokles nezaměstnanosti a naopak od roku 2007 výrazný vzestup, který je zapříčiněn světovou hospodářskou krizí. I přesto si nejnižší hodnoty nezaměstnanosti udržel SO ORP Rychnov nad Kněžnou, ale míra nezaměstnanosti se zde od roku 2005 do roku 2009 zvýšila o 0,5 procentního bodu.

Z porovnání mezi SO ORP Dobruška a vyššími administrativními jednotkami je také patrná snižující se nezaměstnanost do roku 2007 a zvyšující se od roku 2007. Nejnižší nezaměstnanost se ve sledovaném období nacházela ve správním obvodu a v rychnovském okrese, kde se rozdíly pohybovaly v rámci jednoho procenta. V porovnání s královéhradeckým krajem je jasně patrná nižší nezaměstnanost ve SO ORP Dobruška, a to ve všech sledovaných letech. Nejvyšší rozdíl byl v roce 2005 (rozdíl 2,3 procentních bodů) a naopak nejnižší v roce 2009 (1,2 procentního bodu). Vůbec nejvyšší rozdíl nezaměstnanosti můžeme sledovat mezi sledovaným správním obvodem a Českou republikou. V roce 2005 činil tento rozdíl 3,3 procentních bodů, v roce 2009 to byl rozdíl 2,4 procentních bodů.

Komparace s vyššími administrativními jednotkami dokazuje, že situace ohledně nezaměstnanosti a na trhu práce je ve SO ORP Dobruška dobrá, a že míra nezaměstnanosti ve sledovaném správním obvodu je po SO ORP Rychnov nad Kněžnou druhá nejnižší společně s rychnovským okresem.

¹⁰⁸ Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2010 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>](http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem); vlastní zpracování

8 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je metoda, pomocí které je možno identifikovat silné (strengths) a slabé (weaknesses) stránky, příležitosti (opportunities) a ohrožení (threats) sledovaného správního obvodu. Při aplikaci SWOT analýzy jsou silné a slabé stránky chápány jako analýza současnosti, možnosti a hrozby jako analýza dalšího možného vývoje.

Silné stránky

- **vysoký potenciál pro cestovní ruch:** dobré přírodní podmínky (Orlické hory), množství historicko-kulturních památek (zámek Opočno)
- **krajinně atraktivní území:** na východ území správního vývoje zasahuje CHKO Orlické hory a množství přírodních rezervací
- **možnost sportovního využití:** množství sjezdových a běžeckých tratí, turistických a cyklistických stezek, sportovních areálů atd.
- **nárůst obyvatel:** způsobený v posledních letech nižší hrubou mírou úmrtnosti, vyšší hrubou mírou porodnosti a kladným migračním saldem
- **vysoké sociální prostředí:** nízká míra potratovosti a kriminality, standardizovaná míra úmrtnosti
- **existující silná základna průmyslu:** historie zdejšího průmyslu spadá na konec 19. Století
- **dobré podmínky pro zemědělství:** vysoká kvalita zemědělské půdy, nízký podíl erozně ohrožených pozemků, dobré klimatické podmínky, dobrý přístup pro zemědělskou techniku
- **dobrá úroveň služeb:** dobrá základní občanská vybavenost města Dobrušky jako centra správního obvodu
- **relativně nízká nezaměstnanost:** i přes růst v posledních dvou letech je oproti ČR a Královéhradeckému kraji výrazně nižší
- **blízkost krajského města (Hradec Králové)**

Slabé stránky

- **malé zásoby nerostných surovin**
- **nízká vzdělanost obyvatelstva:** malý podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva
- **vysoká dojížd'ka obyvatelstva do zaměstnání:** nedostatek pracovních míst v místě jejich bydliště
- **dopravní napojení na okolí:** chybí přímé napojení na dálnici nebo rychlostní komunikaci, přes území správního obvodu vede jen jedna jednokolejná železniční trať

- **nedostatek pracovních podmínek:** hlavně pro vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo
- **recese venkovského obyvatelstva:** odchod obyvatelstva ze zemědělství a nedostatečná nabídka práce na venkově

Příležitosti

- **členství ČR v EU:** zvýšení přísunu financí z dotačních programů
- **zlepšení vzdělanostní úrovně**
- **zlepšení dopravní infrastruktury:** např. zavedení železnice do rekreačních oblastí Orlických hor, zajištění hromadné dopravy pro vyjíždějící za prací
- **zlepšení úrovně podnikání:** vstup nových investorů do města a potencionální růst malých a středních podniků
- **nová pracovní místa:** vytváření pracovních příležitostí v horských oblastech se zaměřením na cestovní ruch
- **realizace opatření snižujících množství emisí a imisí:** podpora alternativních zdrojů energie – např. pro vytápění v horské oblasti

Ohrožení

- **přírodní rizika:** povodně
- **znečištění ovzduší:** především emise tepelných elektráren, které zapříčiňují odlesňování Orlických hor
- **nepříznivý demografický vývoj:** stárnutí obyvatelstva – zvyšující se podíl obyvatelstva v poproduktivním věku, snižující se podíl obyvatelstva v předproduktivním věku
- **stagnace rozvoje venkovských sídel:** úbytek školských zařízení a základního občanského vybavení ve venkovských sídlech
- **střet zájmů rozvoje rekreace s ochranou přírody a krajiny:** negativní stavební zásahy v turisticky atraktivních lokalitách – ochrana krajinného rázu

Z vypracované SWOT analýzy SO ORP Dobruška je patrné, že silné stránky výrazně převažují slabé a příležitosti převládají nad ohroženími. Tato analýza je postavena především na informacích a datech z Českého statistického úřadu, které byly využity při zpracování této bakalářské práce a dále na územních analytických podkladech SO ORP Dobruška.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Město Dobruška: Informační vývěska: Územní plánování: Územně analytické podklady pro ORP Dobruška [online]. Aktualizováno 1. 1. 2009 [cit. 28. 3. 2010]. Dostupné z [www: <http://www.mestodobruska.cz/dokumenty/up/dobruska_uap/b1.pdf>](http://www.mestodobruska.cz/dokumenty/up/dobruska_uap/b1.pdf)

9 ZÁVĚR

Správní obvod obce s rozšířenou působností Dobruška je příhraniční oblast na severovýchodě České republiky v Královéhradeckém kraji. Poloha sledovaného správního obvodu je výhodná vzhledem k blízkosti krajského a okresního města. Součástí správního obvodu jsou dvě města – Dobruška a Opočno, ve kterých nachází zaměstnání velká část obyvatel.

Tato oblast, bohatá na historii a chudá na nerostné suroviny, těží ze svého přírodního potenciálu, a to především v cestovním ruchu. Velkým lákadlem je pro všechny oblast Orlických hor, kde se nalézá velké množství běžeckých a sjezdových tratí, turistických a cyklistických stezek. Na druhou stranu přírodní potenciál ohrožuje oblast v podobě povodní.

Mezi roky 1991 a 2001 zaznamenal správní obvod mnoho změn, které sledované oblasti pomohly a v současnosti je postavení SO ORP Dobruška v rámci Královéhradeckého kraje uspokojivé. Obyvatelstvo je národnostně homogenní a má stoupající tendenci. Velkým problémem správního obvodu je stárnutí populace a vzdělanostní úroveň. Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva dosahuje hranici téměř 50 % veškerého obyvatelstva správního obvodu, a co se týče sektorů národního hospodářství, tak nejvíce obyvatel zaměstnává terciér. V rámci dojížděky obyvatel za prací můžeme sledovat téměř polovinu EAO, která za prací dojíždí mimo své trvalé bydliště a zařadit tak správní obvod k vyjížděkovým.

Dostupnost ve správním obvodu je dobrá, ale chybí zde přímé na pojení na dálnici nebo rychlostní komunikaci. Železniční doprava je na území správního obvodu zastoupena jen jednokolejnou tratí. Zlepšení dopravní situace můžeme očekávat do budoucnosti, kdy by mohla být např. zavedena železnice do horských oblastí. SO ORP Dobruška a především Dobruška samotná má průmyslový charakter s velkou historickou tradicí, která spadá až na přelom 19. a 20. století. V současnosti se zde nachází velké množství malých a středních podniků, u kterých lze do budoucna předpokládat potencionální růst. Správní obvod se vyznačuje také velmi dobrými podmínkami pro zemědělství, a to hlavně díky zemědělským půdám a klimatickým podmínkám. Vybavenost služeb je ve správním obvodu na velmi dobré úrovni, a to především ve 2 největších městech – Dobrušce a Opočně. Co se týče nezaměstnanosti, ta je v porovnání s vyššími územními jednotkami relativně nízká. V posledních letech ale nezaměstnanost ve správním obvodu stoupá, což je zapříčiněno světovou hospodářskou krizí.

Mezi nejvýznamnější silné stránky se řadí vysoký potenciál pro cestovní ruch (přírodní podmínky i historicko-kulturní památky) a krajinně atraktivní území (CHKO a PR), vysoké sociální prostředí (nízká míra potratovosti a kriminality aj.) a nárůst obyvatel. Naopak mezi nevýhody oblasti patří především téměř nulové zásoby nerostných surovin, dopravní napojení a recese venkovského obyvatelstva (odchod ze zemědělství a venkova).

10 SHRnutí / SUMMARY

Shrnutí

Cílem této bakalářské práce bylo představení socioekonomické charakteristiky správního obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška. Tento správní obvod byl vytvořen k 1. 1. 2003 a nachází se ve východní části okresu Rychnov nad Kněžnou v Královéhradeckém kraji. Zabírá přibližně 279 km² a spadá pod něho 26 obcí.

První část této práce je věnována popisu historického a správního vývoje, poté následuje zhodnocení přírodního potenciálu oblasti. Další kapitola se zabývá obyvatelstvem – konkrétně vývojem, pohybem, strukturou (struktura podle věku a pohlaví, národnostní, náboženská a vzdělanostní struktura a struktura dle ekonomické aktivity) a dojížděnkou obyvatel za prací. V další části je zhodnocena ekonomická situace – v rámci níž se nachází doprava, zemědělství, průmysl, služby a situace na trhu práce ve SO ORP Dobruška. Na závěr této práce je vypracována SWOT analýza.

Klíčová slova: socioekonomická charakteristika, obce s rozšířenou působností Dobruška, obyvatelstvo, migrace, trh práce.

Summary

The aim of this bachelor work is to introduce the socioeconomic characterization of the administration district of the municipality with extended competence. The selected city is Dobruška. This administrative district was created on the 1st of January, 2003 and is situated in the eastern part of district Rychnov nad Kněžnou (Hradec Králové region). It covers an approximate area of 279 square kilometers with 26 municipalities.

The first part is dedicated to the description of historic development followed by the physical-geographic characteristic. The next chapter deals with the development of population, population migration and population structure (age, sex, nationality, religion, education and economic activity). In the next section is prepared the economic situation and the labour market characteristics. At the conclusion of this work is realized SWOT analysis.

Key word: socioeconomic characterization, municipality with extended competence Dobruška, population, migration, labour market.

11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Literatura

- CULEK, Martin: Biogeografické členění České republiky. 2. díl. Praha, AOPK ČR 2005. 589 stran.
- DEMEK, Jaromír – MACKOVČIN, Peter (ed.): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno, AOPK ČR 2006. 583 stran.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. díl. Praha 2006. 759 stran.
- Kolektiv autorů: Atlas podnebí Česka. Praha – Olomouc, ČHMÚ, Univerzita Palackého v Olomouci 2007. 255 stran.
- MACH, Jiří a kol.: Dobruška. Dobruška, Město Dobruška 2008. 173 stran.
- MATOUŠ, Václav: Dějiny Dobrušky v datech. Dobruška, Městský úřad v Dobrušce 1994. 230 stran.
- Ministerstvo vnitra a Státní úřad statistický: Statistický lexikon obcí v republice Československé (na základě výsledků ze Sčítání lidu 1930). Praha, Orbis 1934. 611 stran.
- PTÁČEK, Josef: Dobruška a Opočno. Praha – Litomyšl, Paseka 2008. 64 stran.
- Sborník z historie města Dobrušky. Hradec Králové, Muzeum Dobruška 1980. 156 stran.
- ŠPLÍCHAL, Václav: Historie a současnost podnikání na Rychnovsku. Žehušice, Městské knihy 2003. 279 stran.
- TOMÁŠEK, Milan: Půdy České republiky. Praha, Česká geologická služba 2003. 67 stran.
- VLČEK, Vladimír a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Praha, Academia 1984. 326 stran.

Internetové zdroje

- *Bohemilk, a. s.* [online]. © 2009 [cit 13. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://www.bohemilk.cz/index.htm>>
- *Český statistický úřad Hradec Králové: časové řady* [online]. Aktualizováno 25. 5. 2009 [cit. 17. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/dlouhodoby_vyvoj_kraje_v_letech_1993_2008_1_cast>
- *Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle pohlaví, věkových skupin a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>

- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle národnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Národnost, státní občanství* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Náboženské vyznání obyvatelstva* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Vzdělanostní struktura obyvatelstva* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Ekonomicky aktivní podle odvětví ekonomické činnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 Královéhradecký kraj: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle typu ekonomické aktivity, věkových skupin a odvětví ekonomické činnosti* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/4.htm#43>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů: Správní obvody: Dobruška* [online]. Aktualizováno 20. 4. 2005 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z www: <[http://czso.cz/xh/ediciplan.nsf/t/D6003E2B0D/\\$File/Dobruska.pdf](http://czso.cz/xh/ediciplan.nsf/t/D6003E2B0D/$File/Dobruska.pdf)>
- Český statistický úřad Hradec Králové: *Správní obvody: Tabulky za správní obvody obcí s rozšířenou působností 2008* [online]. Aktualizováno 23. 10. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/tabulky_za_spravni_obvody_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_za_rok_2008>
- Český statistický úřad: *Databáze demografických údajů za obce* [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>

- Český statistický úřad: *Databáze, registry, IČO: Ubytovací zařízení ČR: Okres Rychnov nad Kněžnou* [online]. © 2008 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://czso.cz/lexikon/uz.nsf/okresy/CZ0524>>
- Český statistický úřad: *MOS – Městská a obecní statistika: Okres Rychnov nad Kněžnou* [online]. © 2008 [cit. 13. 2. 2009]. Dostupné z www: <http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>
- Český statistický úřad: *Obyvatelstvo: ČR od roku 1989 v číslech – obyvatelstvo* [online]. Aktualizováno 20. 10. 2009 [cit. 17. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0101.pdf>
- Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001: Základní informace o České republice* [online]. Aktualizováno 13. 7. 2009 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>>
- *Geoportál HS-RS: map* [online]. © 2008 [cit. 11. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://geoportal.bnhelp.cz/map/>>; vlastní zpracování
- *HBI Česká republika: Online databáze firem* [online]. © 2009 [cit. 13. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://www.hbi.cz/myHBI.php?Lang=cs>>
- *HBI Česká republika: Online databáze firem: Opočno: DUO, s. r. o.* [online]. © 2009 [cit. 13. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://www.hbi.cz/company.php?Dw=C32238&P=2&page=0&Lang=cs&sText=opo%E8no&sCou=C&M=60>>
- *Město Dobruška* [online]. Aktualizováno 19. 2. 2008 [cit. 16. 10. 2009]. Dostupné z www: <<http://www.mestodobruska.cz/fotogalerie.php?rok=0&gr=2&id=19&pic=11>>
- *Město Dobruška: Informační vývěska: Územní plánování: Územně analytické podklady pro ORP Dobruška* [online]. Aktualizováno 1. 1. 2009 [cit. 28. 3. 2010]. Dostupné z www: <http://www.mestodobruska.cz/dokumenty/up/dobruska_uap/b1.pdf>
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2010 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>
- *Ministerstvo vnitra České republiky: Vyhláška č. 287/2007 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků* [online]. © 2008 [cit. 13. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2007&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=3>>
- *Portál veřejné správy České republiky* [online]. © 2009 [cit. 29. 10. 2009]. Dostupné z www: <http://geoportal.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>
- *Ředitelství silnic a dálnic ČR: Silniční a dálniční síť: Silnice: Silnice I. tříd* [online]. © 2010 [cit. 11. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Silnice/silnice-itrid>>

12 SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1:** Postavení SO ORP Dobruška v Královéhradeckém kraji
- Příloha 2:** Hustota zalidnění ve SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008
- Příloha 3:** Národnostní složení obcí SO ORP Dobruška v roce 1930
- Příloha 4:** Národnostní složení obcí SO ORP Dobruška v roce 1970
- Příloha 5:** Národnostní složení obcí SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 6:** Věková struktura obyvatelstva v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008
- Příloha 7:** Index feminity v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008
- Příloha 8:** Podíl věřících v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 9:** Vzdělanostní struktura v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 10:** Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 11:** Pracovní funkce obcí SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 12:** Dopravní intenzita ve SO ORP Dobruška v roce 2005
- Příloha 13:** Nezaměstnanost v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2009
- Příloha 14:** Geomorfologické členění jednotek vyskytujících se na území SO ORP Dobruška
- Příloha 15:** Počet obyvatel, rozloha a hustota zalidnění v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008
- Příloha 16:** Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v letech 1869-2001
- Příloha 17:** Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v letech 1869-2001 na základě bazických indexů (%)
- Příloha 18:** Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v letech 1869-2001 na základě řetězových indexů (%)
- Příloha 19:** Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991
- Příloha 20:** Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 21:** Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Dobruška v roce 2008
- Příloha 22:** Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991
- Příloha 23:** Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 24:** Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991
- Příloha 25:** Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 26:** Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991
- Příloha 27:** Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001
- Příloha 28:** Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura zaměstnaného obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991

Příloha 29: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura zaměstnaného obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001

Příloha 30: Dojíždka zaměstnaných obyvatel jednotlivých obcí SO ORP Dobruška do zaměstnání v roce 2001

Příloha 31: Struktura využití plochy v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008

Příloha 32: Průměrné základní ceny zemědělských pozemků podle jednotlivých obcí SO ORP Dobruška k 1. 1. 2008

Příloha 33: Vybavenost obcí SO ORP Dobruška službami – školství a zdravotnictví k 31. 12. 2008

Příloha 34: EAO, uchazeči o zaměstnání, volná pracovní místa a nezaměstnanost v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2009

Příloha 35: Vývoj nezaměstnanosti v obcích SO ORP Dobruška v letech 2005-2009

Postavení SO ORP Dobruška v Královéhradeckém kraji¹¹⁰

Správní obvod ORP

 Broumov	 Nová Paka
 Dobruška	 Nové Město nad Metují
 Dvůr Králové nad Labem	 Nový Bydžov
 Hořice	 Náchod
 Hradec Králové	 Rychnov nad Kněžnou
 Jaroměř	 Trutnov
 Jičín	 Vrchlabí
 Kostelec nad Orlicí	

 Obec s rozšířenou působností (ORP)

 Pověřený obecní úřad (POÚ)

 Správní obvod obce s POÚ

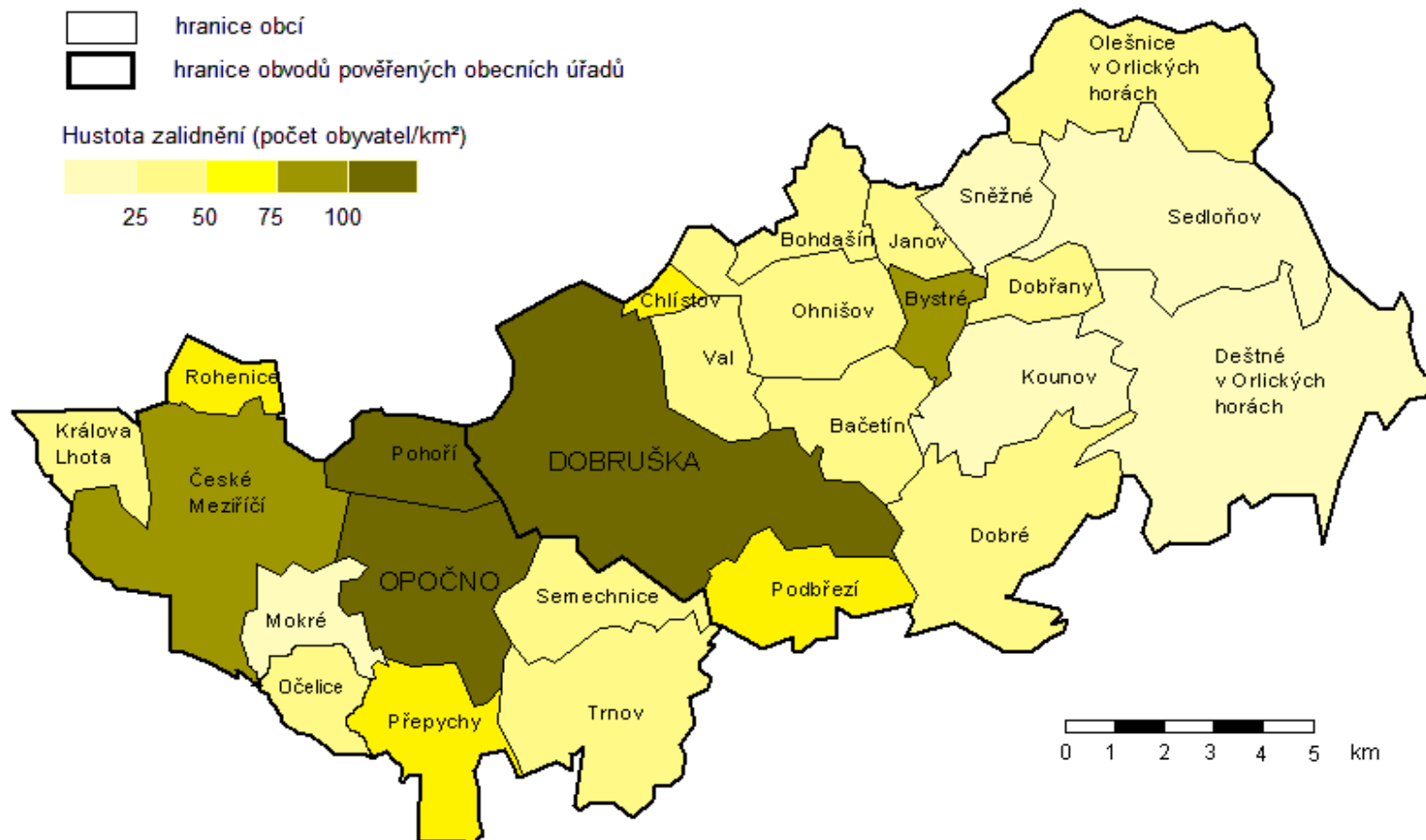
 Okres

¹¹⁰ Pramen: Český statistický úřad Hradec Králové: *Mapy, kartogramy: Administrativní členění kraje* [online].

Aktualizováno 21. 5. 2009 [cit. 17. 10. 1009]. Dostupné z [www](http://www.czso.cz):

<[http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/administrativni_cleneni_kraje/\\$File/ORP52ro%C4%8Denka2008.jpg](http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/administrativni_cleneni_kraje/$File/ORP52ro%C4%8Denka2008.jpg)>

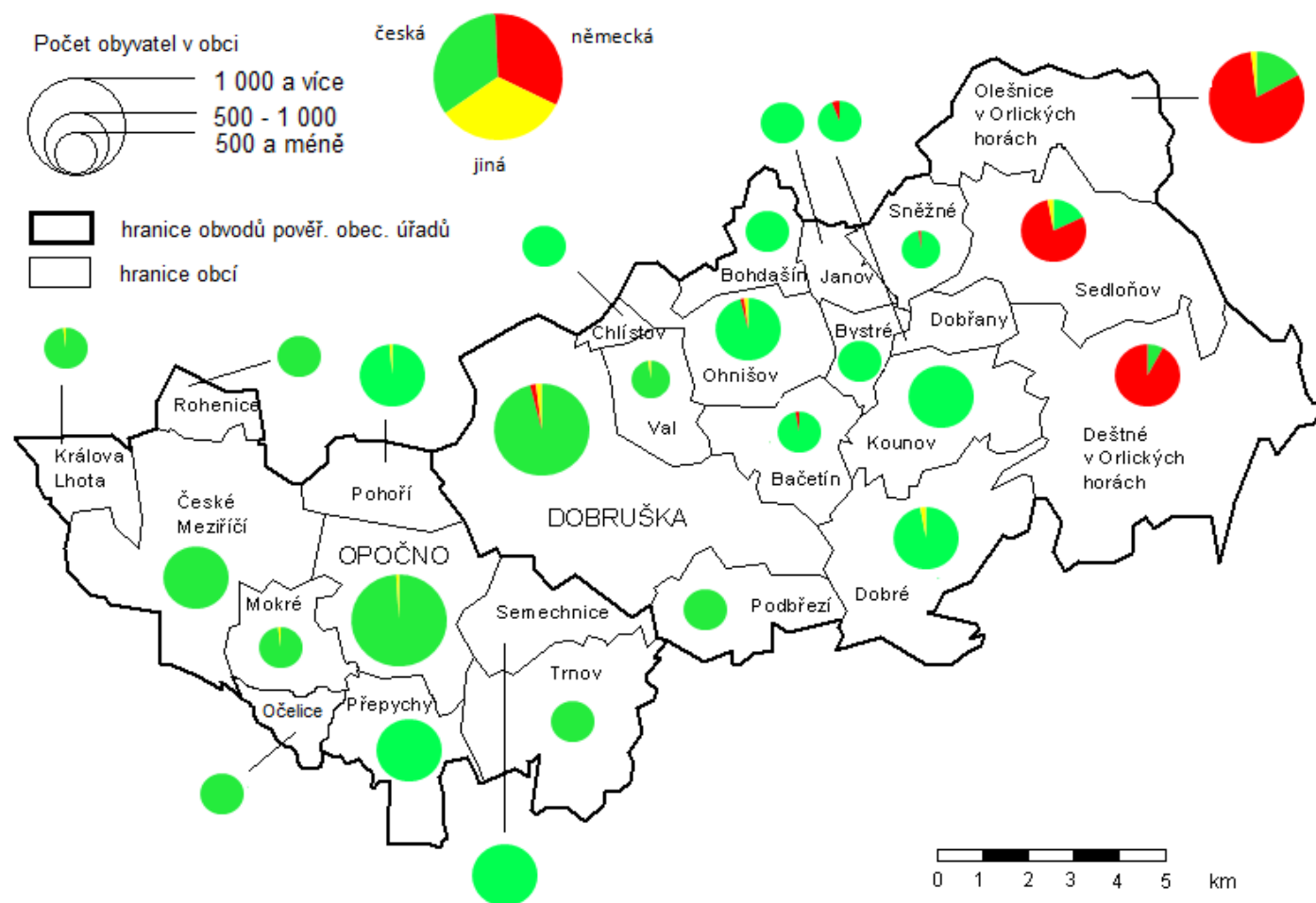
Hustota zalidnění ve SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008¹¹¹

¹¹¹ Český statistický úřad: Databáze demografických údajů za obce [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>](http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm); vlastní výpočty a zpracování

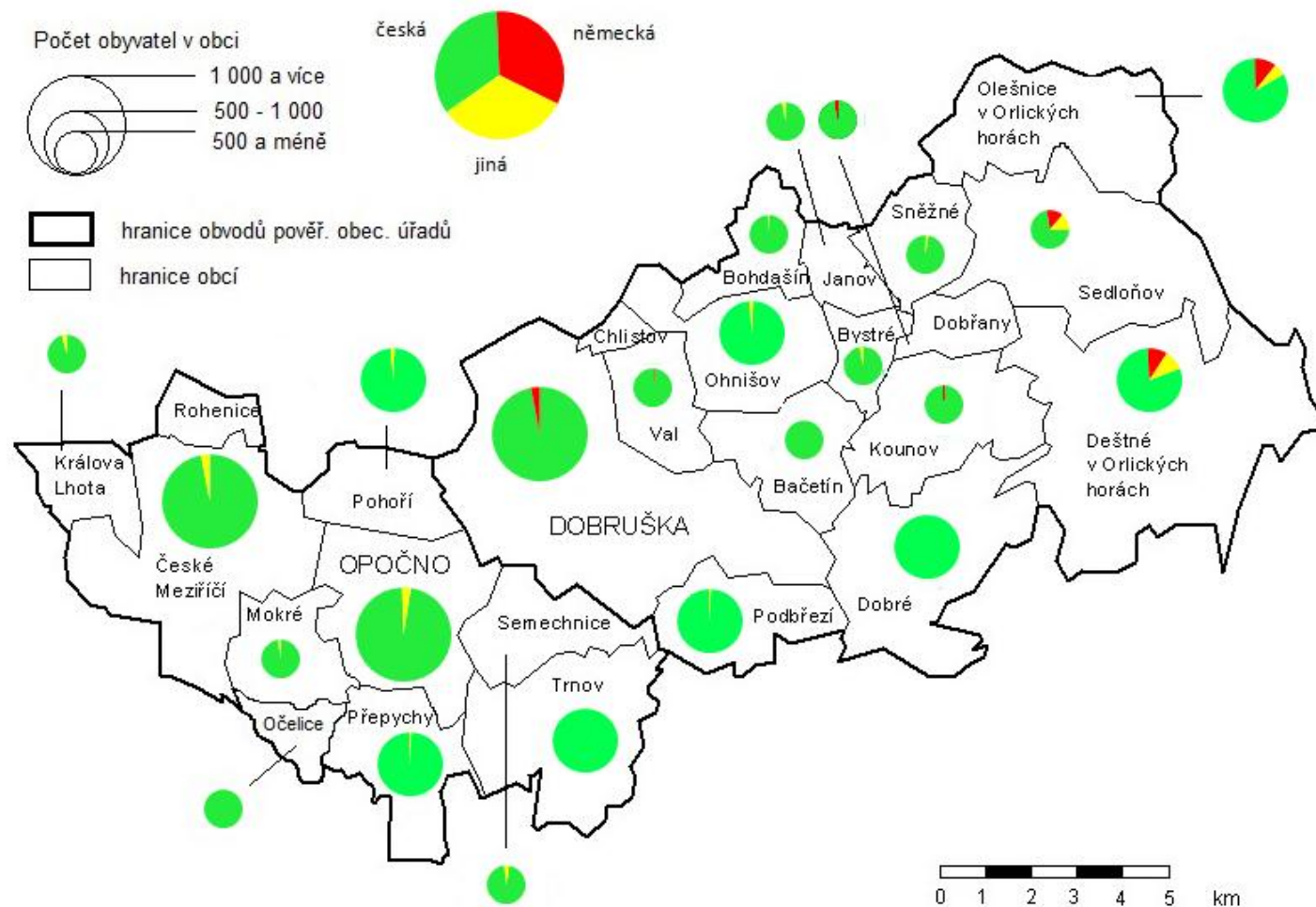
Český statistický úřad Hradec Králové: Městská a obecní statistika [online]. © 2008 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>](http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/); vlastní výpočty a zpracování

Národnostní složení obcí SO ORP Dobruška v roce 1930¹¹²

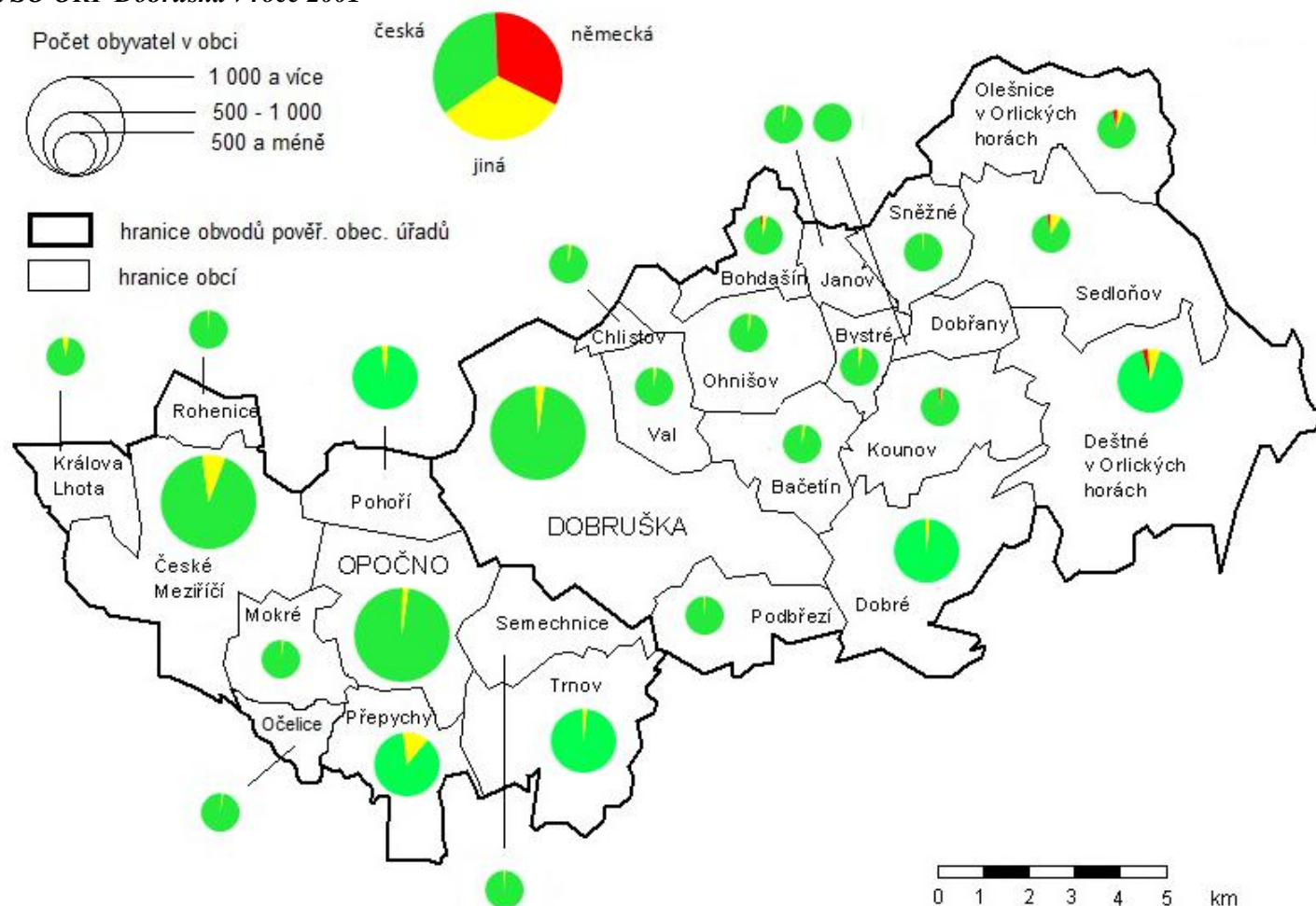
¹¹² Ministerstvo vnitra a Státní úřad statistický: Statistický lexikon obcí v republice Československé (na základě výsledků ze Sčítání lidu 1930). Praha, Orbis 1934. Strana 214 – 307.

Národnostní složení obcí SO ORP Dobruška v roce 1970¹¹³

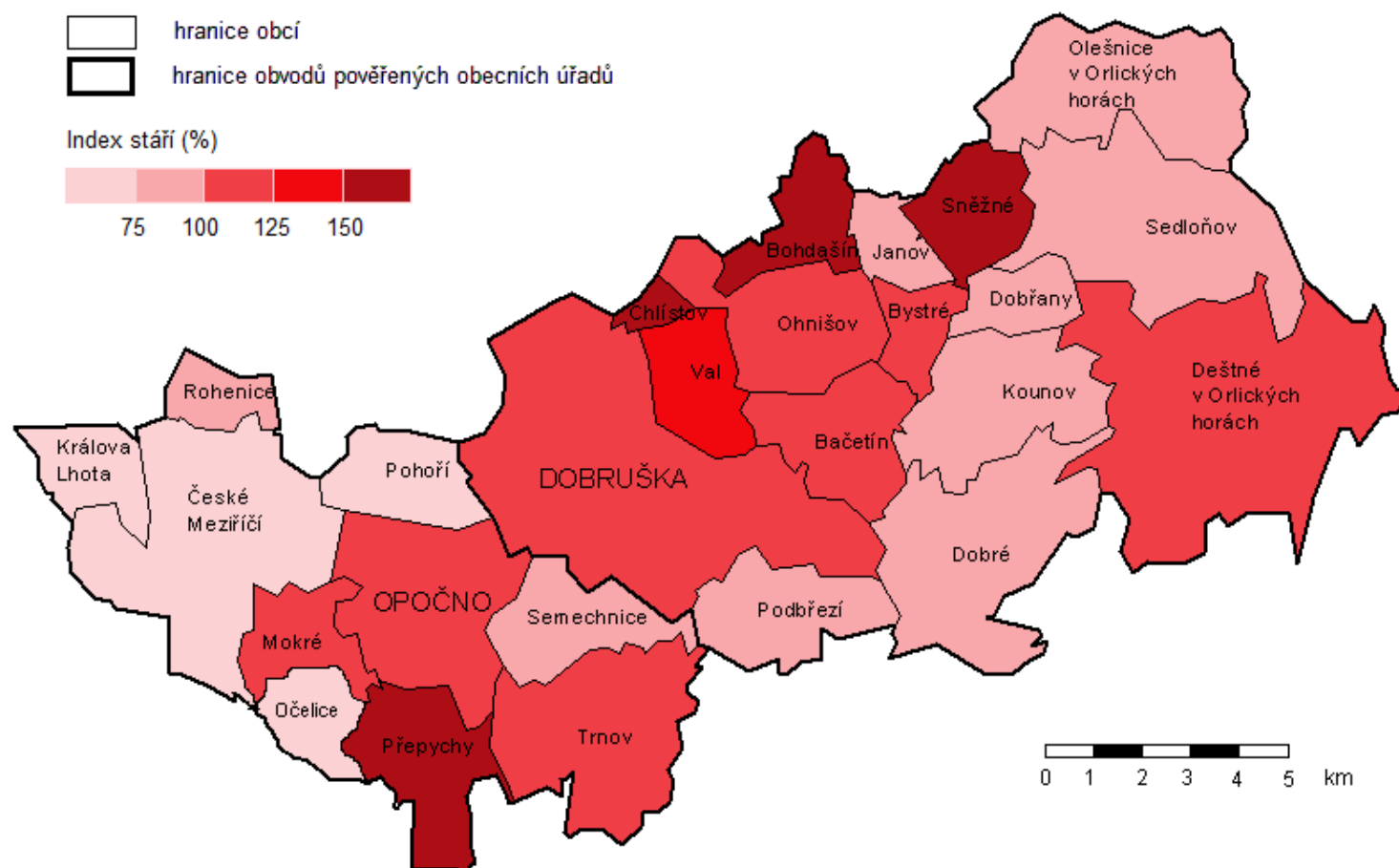

¹¹³ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem: Národnostní struktura v obcích SO ORP Dobruška v roce 1970. Pozn.: Chlístov v roce 1970 součást Valu, Rohenice v roce 1970 součást Českého Mezíříčí

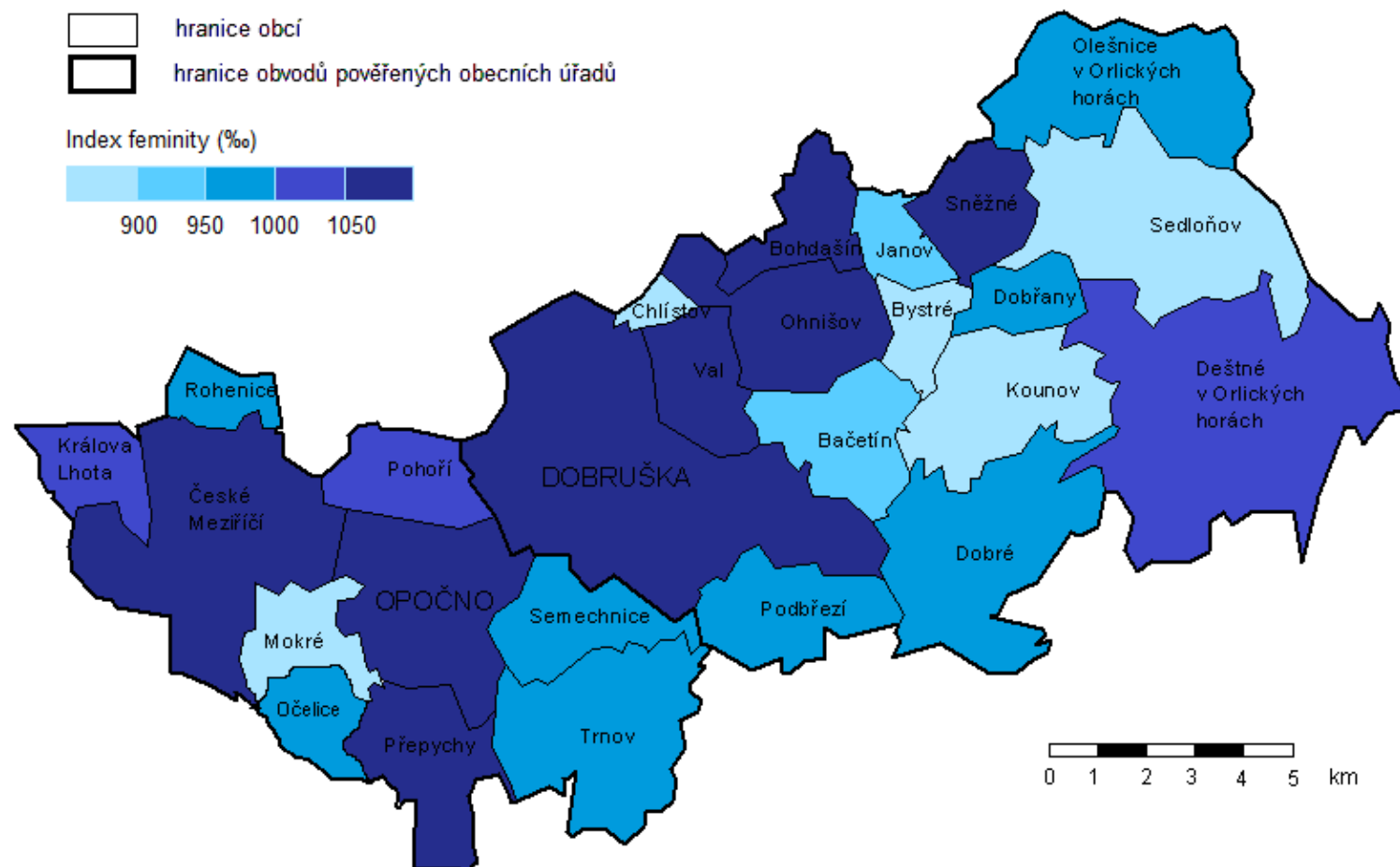
Národnostní složení obcí SO ORP Dobruška v roce 2001¹¹⁴

¹¹⁴ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle národnosti a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slhb/13-5223-03/start.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slhb/13-5223-03/start.htm); vlastní zpracování

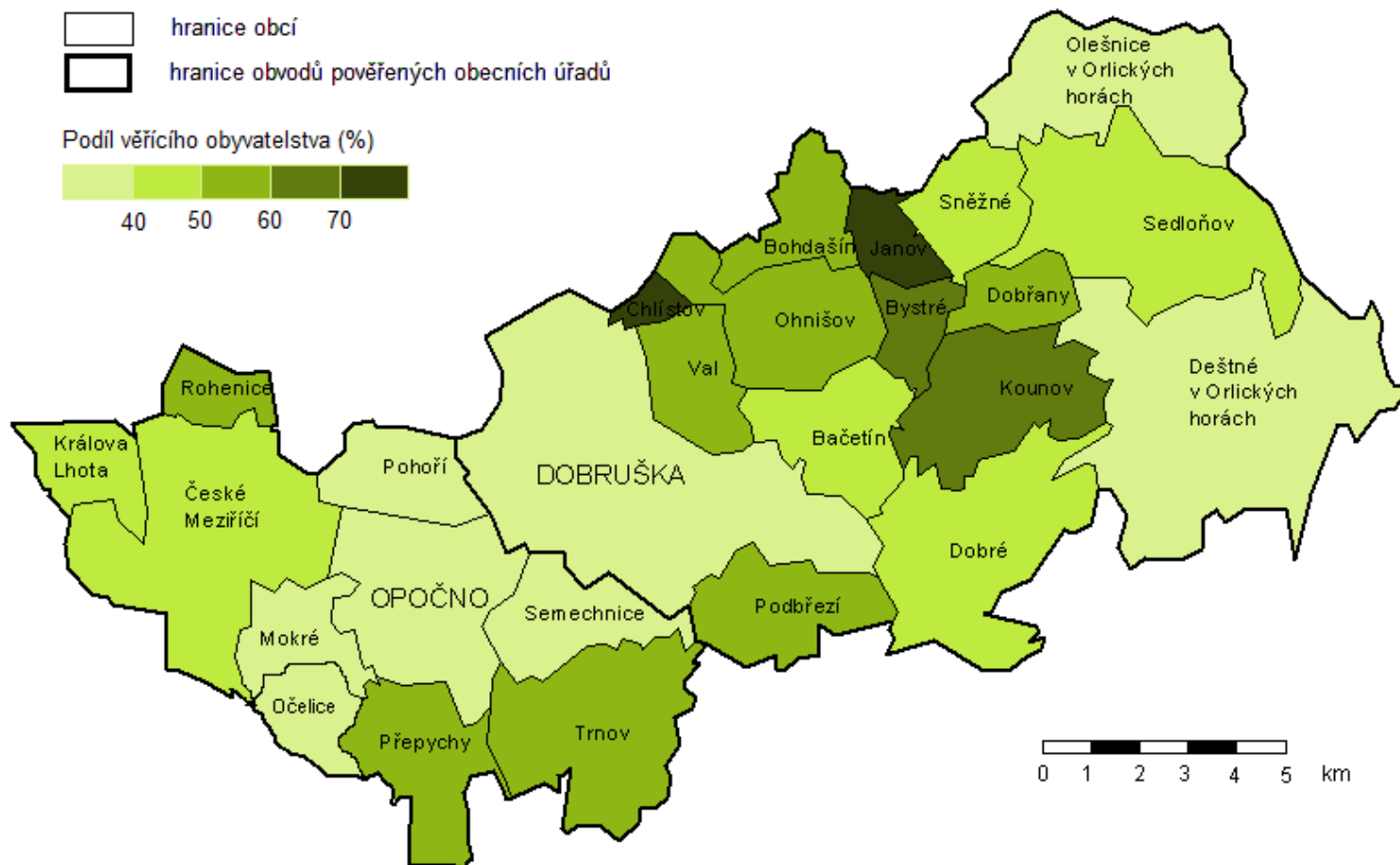
Věková struktura obyvatelstva v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008¹¹⁵

¹¹⁵ Český statistický úřad Hradec Králové: *Města a obce: Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2008 podle obcí* [online]. Aktualizováno 11. 9. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich>](http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich); vlastní zpracování

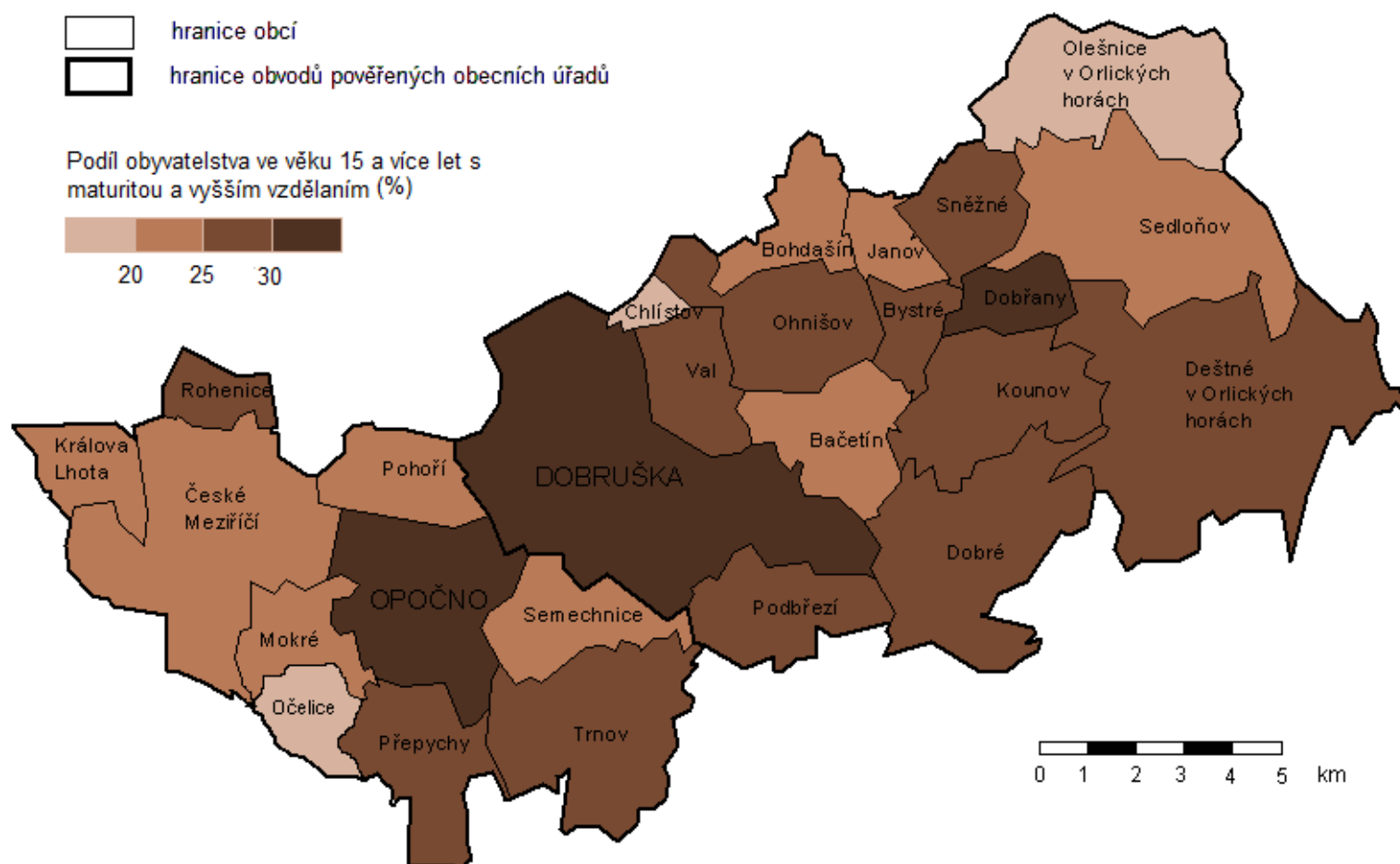
Index feminity v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008¹¹⁶

¹¹⁶ Český statistický úřad Hradec Králové: *Města a obce: Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2008 podle obcí* [online]. Aktualizováno 11. 9. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich>](http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich); vlastní zpracování

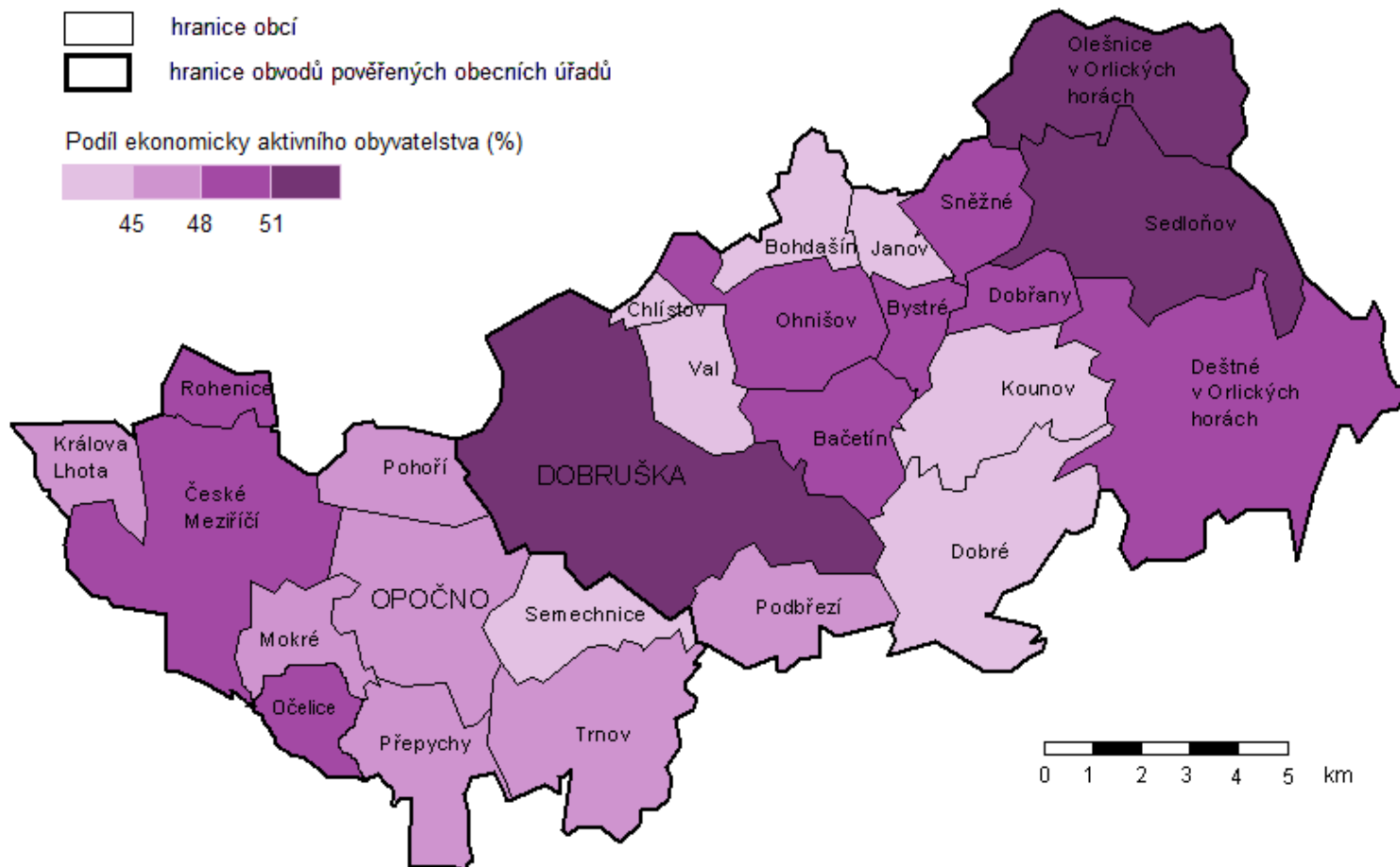
Podíl věřících na celkovém počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹¹⁷

¹¹⁷ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

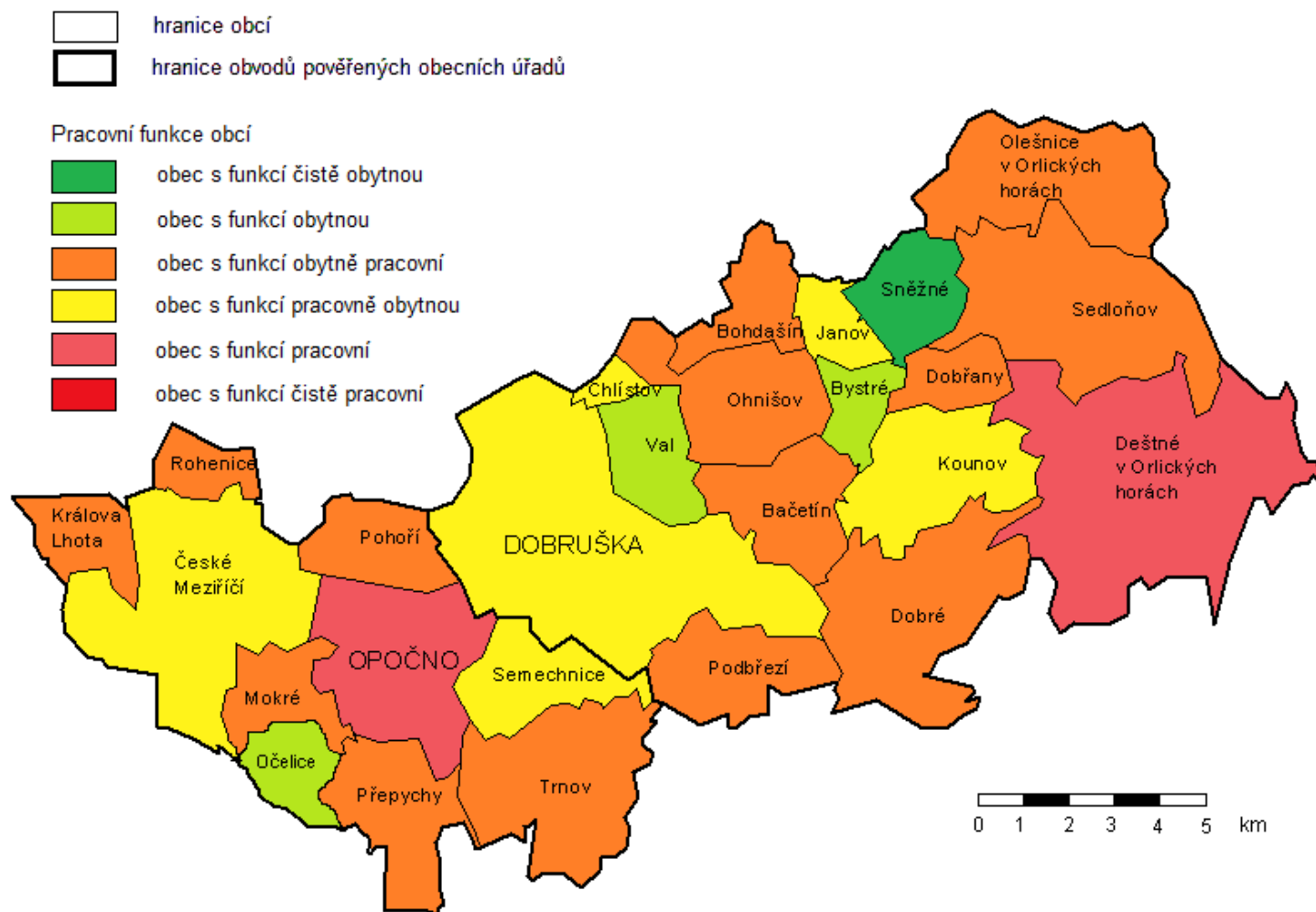
Vzdělanostní struktura v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹¹⁸

¹¹⁸ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

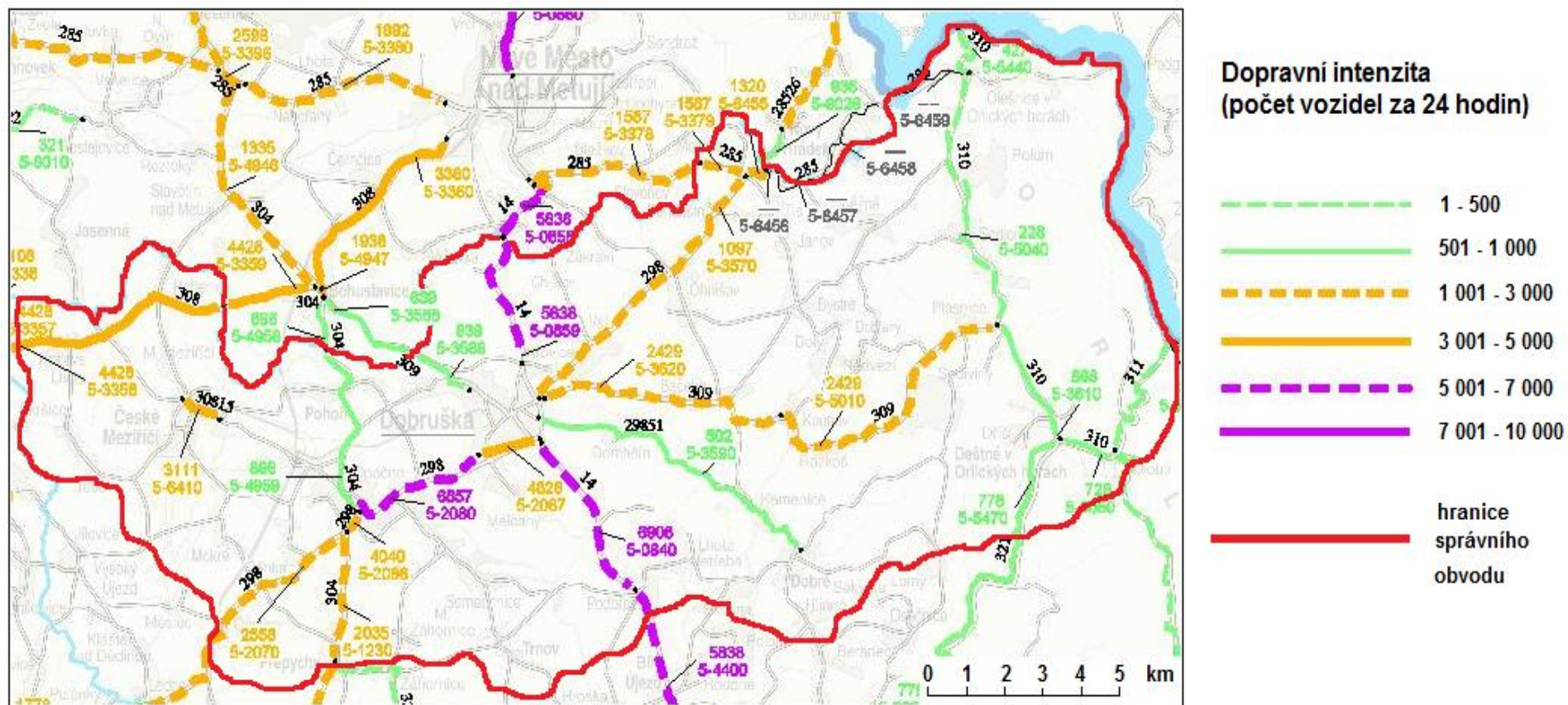
Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹¹⁹

¹¹⁹ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Ekonomicky aktivní podle odvětví ekonomické činnosti a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

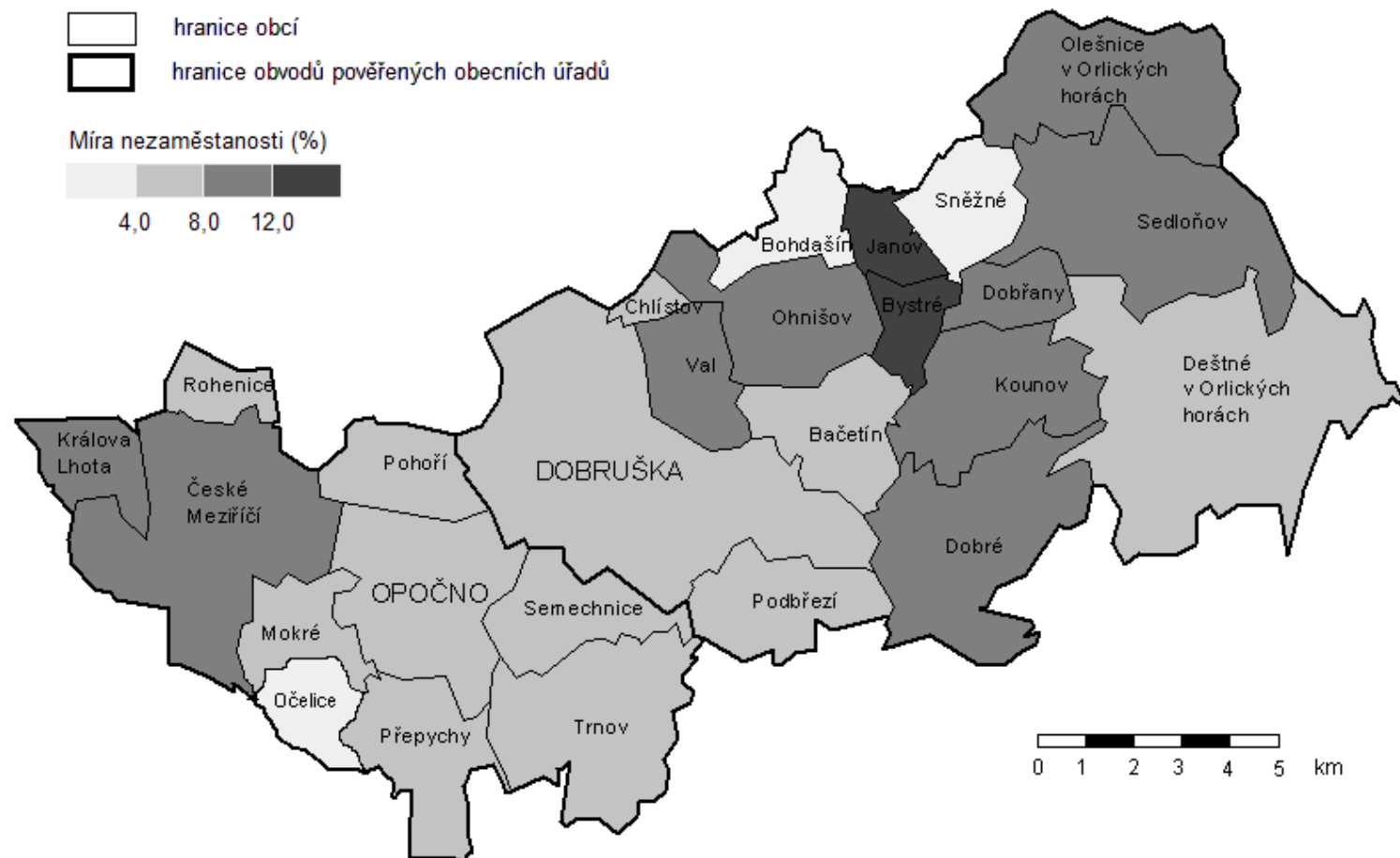
Pracovní funkce obcí SO ORP Dobruška v roce 2001¹²⁰

¹²⁰ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem; vlastní zpracování

Dopravní intenzita ve SO ORP Dobruška v roce 2005¹²¹

¹²¹ Pramen: Ředitelství silnic a dálnic ČR: Silniční a dálniční síť: Silnice: Silnice I. tříd [online]. © 2010 [cit. 11. 2. 2010]. Dostupné z www: < http://www.scitani2005.rsd.cz/html/1_kr.htm >

Nezaměstnanost v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2009¹²²

¹²² Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Statistika nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. © 2010 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z www: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

Geomorfologické členění jednotek vyskytujících se na území SO ORP Dobruška¹²³

Provincie: Česká Vysočina

Soustava: Krkonošsko-jesenická soustava

Podsoustava: Orlická podsoustava

Celek: Orlické hory

Podcelek: Deštenská hornatina

Okrsek: Orlické rozsochy

Orlický hřbet

Provincie: Česká Vysočina

Soustava: Krkonošsko-jesenická soustava

Podsoustava: Orlická podsoustava

Celek: Podorlická pahorkatina

Podcelek: Náchodská vrchovina

Okrsek: Ohnišovská pahorkatina

Sedloňovská vrchovina

Provincie: Česká Vysočina

Soustava: Česká tabule

Podsoustava: Východočeská tabule

Celek: Orlická tabule

Podcelek: Třebechovická tabule

Okrsek: Černilovská tabule

Českomeříčská kotlina

Opočenský hřbet

Rychnovský úval

¹²³ DEMEK, J. – MACKOVČIN, P. (ed.): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Brno, AOPK ČR 2006. Strana 39-46.

Počet obyvatel, rozloha a hustota zalidnění v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008¹²⁴

území	počet obyvatel	výměra obce (ha)	hustota zalidnění (obyvatel/km ²)
Bačetín	404	813	49,7
Bohdašín	246	538	45,7
Bystré	254	328	77,4
České Meziříčí	1 770	2 191	80,8
Deštné v Orlických horách	605	3 209	18,9
Dobré	813	1 735	46,9
Dobruška	6 939	3 443	201,5
Dobřany	131	405	32,3
Chlístov	85	138	61,6
Janov	113	340	33,2
Kounov	243	1 135	21,4
Králova Lhota	215	525	41,0
Mokré	145	589	24,6
Očelice	259	565	45,8
Ohnišov	495	1 051	47,1
Olešnice v Orlických horách	469	1 430	32,8
Opočno	3 152	1 401	225,0
Podbřezí	514	786	65,4
Pohoří	655	629	104,1
Přepychy	619	937	66,1
Rohenice	247	347	71,2
Sedloňov	235	1 901	12,4
Semechnice	377	776	48,6
Sněžné	129	607	21,3
Trnov	662	1 479	44,8
Val	287	604	47,5
ORP Dobruška	20 063	27 902	71,9

¹²⁴ Český statistický úřad: Databáze demografických údajů za obce [online]. © 2009 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>](http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm); vlastní výpočty a zpracování
Český statistický úřad Hradec Králové: Městská a obecní statistika [online]. © 2008 [cit. 17. 10. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>](http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/); vlastní výpočty a zpracování

Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v letech 1869-2001¹²⁵

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bačetín	623	632	648	563	577	532	466	338	328	306	314	382	383
Bohdašín	533	535	583	525	497	484	442	310	299	284	256	208	222
Bystřé	448	507	557	492	494	433	491	399	367	317	252	231	216
České Meziříčí	1 887	2 308	2 325	2 353	2 304	2 329	2 064	1 621	1 674	1 599	1 567	1 522	1 567
Deštné v Orł. h.	2 571	2 496	2 597	2 421	2 132	1 900	1 766	922	632	638	647	587	611
Dobré	1 925	1 965	1 999	1 811	1 685	1 583	1 437	1 050	1 014	954	867	779	832
Dobruška	4 786	4 913	4 851	4 828	5 445	5 334	5 350	4 736	5 712	6 204	6 982	6 893	7 181
Dobřany	466	434	466	411	388	337	332	218	183	151	132	130	105
Chlístov	153	135	136	139	125	129	125	100	110	100	87	111	95
Janov	544	495	509	440	458	425	374	242	210	184	151	113	109
Kounov	1 362	1 367	1 352	1 193	1 193	1 085	999	651	574	449	338	270	220
Králova Lhota	514	573	614	602	578	571	488	351	319	275	222	196	198
Mokré	374	438	395	413	436	397	406	296	297	248	206	181	164
Očelice	422	495	508	466	454	469	417	327	349	299	261	261	236
Ohnišov	1 034	1 062	1 071	1 135	978	891	827	616	578	563	498	499	478
Olešnice v Orł. h.	2 295	2 155	2 282	2 180	2 041	1 579	1 425	597	595	586	547	542	479
Opočno	2 355	2 658	2 711	2 799	3 070	3 057	2 869	2 874	3 003	3 183	3 403	3 309	3 138
Podbřezí	1 148	1 172	1 075	985	932	837	790	603	622	539	515	459	457
Pohoří	723	787	835	772	863	817	781	585	556	528	535	548	582
Přepychy	907	1 058	1 013	910	877	896	815	677	657	617	569	631	594
Rohenice	294	343	317	292	315	329	286	218	197	175	195	206	203
Sedloňov	1 833	1 781	1 733	1 568	1 416	1 236	1 140	557	438	377	339	315	262
Semechnice	692	705	706	747	707	696	702	517	489	431	395	370	368
Sněžné	710	729	735	617	608	568	472	338	305	252	207	164	142
Trnov	1 300	1 437	1 292	1 343	1 293	1 263	1 176	893	866	781	688	678	640
Val	587	575	588	543	522	503	445	332	334	313	312	273	287

¹²⁵ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 490-499.; vlastní zpracování

Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v letech 1869-2001 na základě bazických indexů (%)¹²⁶

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bačetín	100,0	101,4	104,0	90,4	92,6	85,4	74,8	54,3	52,6	49,1	50,4	61,3	61,5
Bohdašín	100,0	100,4	109,4	98,5	93,2	90,8	82,9	58,2	56,1	53,3	48,0	39,0	41,7
Bystřé	100,0	113,2	124,3	109,8	110,3	96,7	109,6	89,1	81,9	70,8	56,3	51,6	48,2
České Meziříčí	100,0	122,3	123,2	124,7	122,1	123,4	109,4	85,9	88,7	84,7	83,0	80,7	83,0
Deštné v Or. h.	100,0	97,1	101,0	94,2	82,9	73,9	68,7	35,9	24,6	24,8	25,2	22,8	23,8
Dobré	100,0	102,1	103,8	94,1	87,5	82,2	74,6	54,5	52,7	49,6	45,0	40,5	43,2
Dobruška	100,0	102,7	101,4	100,9	113,8	111,5	111,8	99,0	119,3	129,6	145,9	144,0	150,0
Dobřany	100,0	93,1	100,0	88,2	83,3	72,3	71,2	46,8	39,3	32,4	28,3	27,9	22,5
Chlístov	100,0	88,2	88,9	90,8	81,7	84,3	81,7	65,4	71,9	65,4	56,9	72,5	62,1
Janov	100,0	91,0	93,6	80,9	84,2	78,1	68,8	44,5	38,6	33,8	27,8	20,8	20,0
Kounov	100,0	100,4	99,3	87,6	87,6	79,7	73,3	47,8	42,1	33,0	24,8	19,8	16,2
Králova Lhota	100,0	111,5	119,5	117,1	112,5	111,1	94,9	68,3	62,1	53,5	43,2	38,1	38,5
Mokré	100,0	117,1	105,6	110,4	116,6	106,1	108,6	79,1	79,4	66,3	55,1	48,4	43,9
Očelice	100,0	117,3	120,4	110,4	107,6	111,1	98,8	77,5	82,7	70,9	61,8	61,8	55,9
Ohnišov	100,0	102,7	103,6	109,8	94,6	86,2	80,0	59,6	55,9	54,4	48,2	48,3	46,2
Olešnice v Or. h.	100,0	93,9	99,4	95,0	88,9	68,8	62,1	26,0	25,9	25,5	23,8	23,6	20,9
Opočno	100,0	112,9	115,1	118,9	130,4	129,8	121,8	122,0	127,5	135,2	144,5	140,5	133,2
Podbřezí	100,0	102,1	93,6	85,8	81,2	72,9	68,8	52,5	54,2	47,0	44,9	40,0	39,8
Pohoří	100,0	108,9	115,5	106,8	119,4	113,0	108,0	80,9	76,9	73,0	74,0	75,8	80,5
Přepychy	100,0	116,6	111,7	100,3	96,7	98,8	89,9	74,6	72,4	68,0	62,7	69,6	65,5
Rohenice	100,0	116,7	107,8	99,3	107,1	111,9	97,3	74,1	67,0	59,5	66,3	70,1	69,0
Sedloňov	100,0	94,6	92,0	83,3	75,2	65,6	60,5	29,6	23,3	20,0	18,0	16,7	13,9
Semechnice	100,0	101,9	102,0	107,9	102,2	100,6	101,4	74,7	70,7	62,3	57,1	53,5	53,2
Sněžné	100,0	102,7	103,5	86,9	85,6	80,0	66,5	47,6	43,0	35,5	29,2	23,1	20,0
Trnov	100,0	110,5	99,4	103,3	99,5	97,2	90,5	68,7	66,6	60,1	52,9	52,2	49,2
Val	100,0	98,0	100,2	92,5	88,9	85,7	75,8	56,6	56,9	53,3	53,2	46,5	48,9

¹²⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 490-499.; vlastní zpracování

Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Dobruška v letech 1869-2001 na základě řetězových indexů (%)¹²⁷

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bačetín	100,0	101,4	102,5	86,9	102,5	92,2	87,6	72,5	97,0	93,3	102,6	121,7	100,3
Bohdašín	100,0	100,4	109,0	90,1	94,7	97,4	91,3	70,1	96,5	95,0	90,1	81,3	106,7
Bystřé	100,0	113,2	109,9	88,3	100,4	87,7	113,4	81,3	92,0	86,4	79,5	91,7	93,5
České Meziříčí	100,0	122,3	100,7	101,2	97,9	101,1	88,6	78,5	103,3	95,5	98,0	97,1	103,0
Deštné v Orli. h.	100,0	97,1	104,0	93,2	88,1	89,1	92,9	52,2	68,5	100,9	101,4	90,7	104,1
Dobré	100,0	102,1	101,7	90,6	93,0	93,9	90,8	73,1	96,6	94,1	90,9	89,9	106,8
Dobruška	100,0	102,7	98,7	99,5	112,8	98,0	100,3	88,5	120,6	108,6	112,5	98,7	104,2
Dobřany	100,0	93,1	107,4	88,2	94,4	86,9	98,5	65,7	83,9	82,5	87,4	98,5	80,8
Chlístov	100,0	88,2	100,7	102,2	89,9	103,2	96,9	80,0	110,0	90,9	87,0	127,6	85,6
Janov	100,0	91,0	102,8	86,4	104,1	92,8	88,0	64,7	86,8	87,6	82,1	74,8	96,5
Kounov	100,0	100,4	98,9	88,2	100,0	90,9	92,1	65,2	88,2	78,2	75,3	79,9	81,5
Králova Lhota	100,0	111,5	107,2	98,0	96,0	98,8	85,5	71,9	90,9	86,2	80,7	88,3	101,0
Mokré	100,0	117,1	90,2	104,6	105,6	91,1	102,3	72,9	100,3	83,5	83,1	87,9	90,6
Očelice	100,0	117,3	102,6	91,7	97,4	103,3	88,9	78,4	106,7	85,7	87,3	100,0	90,4
Ohnišov	100,0	102,7	100,8	106,0	86,2	91,1	92,8	74,5	93,8	97,4	88,5	100,2	95,8
Olešnice v Orli. h.	100,0	93,9	105,9	95,5	93,6	77,4	90,2	41,9	99,7	98,5	93,3	99,1	88,4
Opočno	100,0	112,9	102,0	103,2	109,7	99,6	93,9	100,2	104,5	106,0	106,9	97,2	94,8
Podbřezí	100,0	102,1	91,7	91,6	94,6	89,8	94,4	76,3	103,2	86,7	95,5	89,1	99,6
Pohoří	100,0	108,9	106,1	92,5	111,8	94,7	95,6	74,9	95,0	95,0	101,3	102,4	106,2
Přepychy	100,0	116,6	95,7	89,8	96,4	102,2	91,0	83,1	97,0	93,9	92,2	110,9	94,1
Rohenice	100,0	116,7	92,4	92,1	107,9	104,4	86,9	76,2	90,4	88,8	111,4	105,6	98,5
Sedloňov	100,0	97,2	97,3	90,5	90,3	87,3	92,2	48,9	78,6	86,1	89,9	92,9	83,2
Semechnice	100,0	101,9	100,1	105,8	94,6	98,4	100,9	73,6	94,6	88,1	91,6	93,7	99,5
Sněžné	100,0	102,7	100,8	83,9	98,5	93,4	83,1	71,6	90,2	82,6	82,1	79,2	86,6
Trnov	100,0	110,5	89,9	103,9	96,3	97,7	93,1	75,9	97,0	90,2	88,1	98,5	94,4
Val	100,0	98,0	102,3	92,3	96,1	96,4	88,5	74,6	100,6	93,7	99,7	87,5	105,1

¹²⁷ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. I. Díl. Český statistický úřad, Praha 2006. Strana 490-499.; vlastní zpracování

Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991¹²⁸

název obce	celkem obyvatel	z toho ve věku						z toho žen	index stáří (%)	index ekonom. závisl. (%)	index feminity (‰)
		0 - 14		15 - 64		65+					
		abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Bačetín	382	90	23,6	235	61,5	57	14,9	190	63,3	62,6	989,6
Bohdašín	208	27	13,0	139	66,8	42	20,2	109	155,6	49,6	1 101,0
Bystřé	231	34	14,7	145	62,8	52	22,5	119	152,9	59,3	1 062,5
České Meziříčí	1 522	332	21,8	932	61,2	258	17,0	782	77,7	63,3	1 056,8
Deštné v Orł. h.	587	119	20,3	407	69,3	61	10,4	296	51,3	44,2	1 017,2
Dobré	779	149	19,1	475	61,0	155	19,9	409	104,0	64,0	1 105,4
Dobruška	6 893	1 455	21,1	4 608	66,9	830	12,0	3 519	57,0	49,6	1 043,0
Dobřany	130	28	21,5	82	63,1	20	15,4	65	71,4	58,5	1 000,0
Chlístov	111	28	25,2	71	64,0	12	10,8	59	42,9	56,3	1 134,6
Janov	113	13	11,5	73	64,6	27	23,9	61	207,7	54,8	1 173,1
Kounov	270	48	17,8	150	55,6	72	26,7	141	150,0	80,0	1 093,0
Králova Lhota	196	35	17,9	126	64,3	35	17,9	103	100,0	55,6	1 107,5
Mokré	181	32	17,7	107	59,1	42	23,2	92	131,3	69,2	1 033,7
Očelice	261	49	18,8	160	61,3	52	19,9	128	106,1	63,1	962,4
Ohnišov	499	90	18,0	317	63,5	92	18,4	241	102,2	57,4	934,1
Olešnice v Orł. h.	542	108	19,9	346	63,8	88	16,2	266	81,5	56,6	963,8
Opočno	3 309	629	19,0	2 201	66,5	479	14,5	1 751	76,2	50,3	1 123,9
Podbřezí	459	105	22,9	281	61,2	73	15,9	223	69,5	63,3	944,9
Pohoří	548	121	22,1	343	62,6	84	15,3	277	69,4	59,8	1 022,1
Přepychy	631	113	17,9	372	59,0	146	23,1	358	129,2	69,6	1 311,4
Rohenice	206	49	23,8	115	55,8	42	20,4	108	85,7	79,1	1 102,0
Sedloňov	315	78	24,8	200	63,5	37	11,7	159	47,4	57,5	1 019,2
Semechnice	370	75	20,3	217	58,6	78	21,1	203	104,0	70,5	1 215,6
Sněžné	164	19	11,6	100	61,0	45	27,4	93	236,8	64,0	1 309,9
Trnov	678	143	21,1	412	60,8	123	18,1	348	86,0	64,6	1 054,5
Val	273	44	16,1	188	68,9	41	15,0	142	93,2	45,2	1 084,0

¹²⁸ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem

Tab. 5: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹²⁹

název obce	celkem obyvatel	z toho ve věku						z toho žen	index stáří (%)	index ekonom. závisl. (%)	index feminity (‰)
		0 - 14		15 - 64		65+					
		abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Bačetín	383	69	18,0	248	64,8	66	17,2	192	95,7	54,4	1 005,2
Bohdašín	222	37	16,7	123	55,4	62	27,9	120	167,6	80,5	1 176,5
Bystré	216	29	13,4	133	61,6	54	25,0	102	186,2	62,4	894,7
České Meziříčí	1 567	296	18,9	1 002	63,9	269	17,2	791	90,9	56,4	1 019,3
Deštné v Orl. h.	611	106	17,3	403	66,0	102	16,7	307	96,2	51,6	1 009,9
Dobré	832	170	20,4	501	60,2	161	19,4	414	94,7	66,1	990,4
Dobruška	7 181	1 284	17,9	4 674	65,1	1 223	17,0	3 667	95,2	53,6	1 043,5
Dobřany	105	10	9,5	72	68,6	23	21,9	50	230,0	45,8	909,1
Chlístov	95	16	16,8	59	62,1	20	21,1	49	125,0	61,0	1 065,2
Janov	109	20	18,3	61	56,0	28	25,7	58	140,0	78,7	1 137,3
Kounov	220	36	16,4	128	58,2	56	25,5	110	155,6	71,9	1 000,0
Králova Lhota	198	38	19,2	119	60,1	41	20,7	101	107,9	66,4	1 041,2
Mokré	164	23	14,0	110	67,1	31	18,9	79	134,8	49,1	929,4
Očelice	236	36	15,3	151	64,0	49	20,8	110	136,1	56,3	873,0
Ohnišov	478	68	14,2	310	64,9	100	20,9	248	147,1	54,2	1 078,3
Olešnice v Orl. h.	479	84	17,5	305	63,7	90	18,8	235	107,1	57,0	963,1
Opočno	3 138	484	15,4	2 013	64,1	641	20,4	1 648	132,4	55,9	1 106,0
Podbřezí	457	79	17,3	294	64,3	84	18,4	222	106,3	55,4	944,7
Pohoří	582	118	20,3	361	62,0	103	17,7	301	87,3	61,2	1 071,2
Přepychy	594	70	11,8	351	59,1	173	29,1	330	247,1	69,2	1 250,0
Rohenice	203	32	15,8	131	64,5	40	19,7	100	125,0	55,0	970,9
Sedloňov	262	40	15,3	181	69,1	41	15,6	125	102,5	44,8	912,4
Semechnice	368	74	20,1	215	58,4	79	21,5	185	106,8	71,2	1 010,9
Sněžné	142	23	16,2	81	57,0	38	26,8	80	165,2	75,3	1 290,3
Trnov	640	109	17,0	402	62,8	129	20,2	329	118,3	59,2	1 057,9
Val	287	49	17,1	167	58,2	71	24,7	145	144,9	71,9	1 021,1

¹²⁹ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle pohlaví, věkových skupin a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/slodb/13-5223-03/start.htm>; vlastní zpracování

Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Dobruška v roce 2008¹³⁰

název obce	celkem obyv.	z toho ve věku						z toho žen	index stáří (%)	index ekonom. závisl. (%)	index feminity (‰)
		0 - 14		15 - 64		65+					
		abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Bačetín	404	58	14,4	283	70,0	63	15,6	193	108,6	42,8	914,7
Bohdašín	246	33	13,4	152	61,8	61	24,8	132	184,8	61,8	1 157,9
Bystré	254	41	16,1	170	66,9	43	16,9	116	104,9	49,4	840,6
České Meziříčí	1 770	312	17,6	1 245	70,3	213	12,0	911	68,3	42,2	1 060,5
Deštné v Orli. h.	605	84	13,9	430	71,1	91	15,0	303	108,3	40,7	1 003,3
Dobré	813	134	16,5	549	67,5	130	16,0	401	97,0	48,1	973,3
Dobruška	6 939	1 026	14,8	4 867	70,1	1 046	15,1	3 559	101,9	42,6	1 053,0
Dobřany	131	26	19,8	85	64,9	20	15,3	65	76,9	54,1	984,8
Chlístov	85	6	7,1	67	78,8	12	14,1	40	200,0	26,9	888,9
Janov	113	23	20,4	67	59,3	23	20,4	55	100,0	68,7	948,3
Kounov	243	37	15,2	170	70,0	36	14,8	114	97,3	42,9	883,7
Králova Lhota	215	42	19,5	143	66,5	30	14,0	108	71,4	50,3	1 009,3
Mokré	145	17	11,7	108	74,5	20	13,8	68	117,6	34,3	883,1
Očelice	259	43	16,6	185	71,4	31	12,0	128	72,1	40,0	977,1
Ohnišov	495	67	13,5	349	70,5	79	16,0	254	117,9	41,8	1 053,9
Olešnice v Orli. h.	469	80	17,1	310	66,1	79	16,8	233	98,8	51,3	987,3
Opočno	3 152	465	14,8	2 140	67,9	547	17,4	1 637	117,6	47,3	1 080,5
Podbřezí	514	91	17,7	345	67,1	78	15,2	252	85,7	49,0	961,8
Pohoří	655	122	18,6	459	70,1	74	11,3	330	60,7	42,7	1 015,4
Přepychy	619	74	12,0	433	70,0	112	18,1	345	151,4	43,0	1 259,1
Rohenice	247	34	13,8	180	72,9	33	13,4	121	97,1	37,2	960,3
Sedloňov	235	34	14,5	168	71,5	33	14,0	108	97,1	39,9	850,4
Semechnice	377	66	17,5	250	66,3	61	16,2	184	92,4	50,8	953,4
Sněžné	129	20	15,5	73	56,6	36	27,9	69	180,0	76,7	1 150,0
Trnov	662	92	13,9	465	70,2	105	15,9	331	114,1	42,4	1 000,0
Val	287	38	13,2	194	67,6	55	19,2	153	144,7	47,9	1 141,8

¹³⁰ Český statistický úřad Hradec Králové: *Města a obce: Věkové složení obyvatel Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2008 podle obcí* [online]. Aktualizováno 11. 9. 2009 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://czso.cz/xh/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatel_v_obcich>; vlastní zpracování

Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991¹³¹

název obce	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	romská (%)	polská (%)	německá (%)	ostatní (%)	nezjištěno (%)
Bačetín	98,2	0,0	1,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0
Bohdašín	98,1	0,0	1,4	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Bystré	96,5	0,0	1,3	0,0	1,7	0,4	0,0	0,0
České Meziříčí	93,2	0,2	5,1	0,7	0,3	0,0	0,4	0,2
Deštné v Orł. h.	89,4	0,7	3,9	0,0	0,7	4,9	0,0	0,3
Dobré	98,1	0,0	1,5	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0
Dobruška	96,0	0,7	2,0	0,4	0,5	0,1	0,1	0,1
Dobřany	99,2	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Chlístov	98,2	0,0	0,9	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0
Janov	95,6	0,0	0,9	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0
Kounov	96,3	0,4	0,7	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0
Králova Lhota	95,9	0,0	1,0	2,6	0,0	0,0	0,5	0,0
Mokré	98,3	0,6	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Očelice	98,1	0,0	1,1	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4
Ohnišov	99,4	0,2	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Olešnice v Orł. h.	85,2	0,4	6,8	0,0	0,9	6,1	0,2	0,4
Opočno	96,3	0,5	2,2	0,0	0,2	0,2	0,3	0,3
Podbřezí	99,6	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pohoří	96,9	0,5	2,0	0,0	0,2	0,4	0,0	0,0
Přepychy	82,3	0,5	16,5	0,0	0,2	0,0	0,0	0,6
Rohenice	98,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0
Sedloňov	80,6	0,0	7,9	0,3	2,5	7,0	0,7	0,9
Semechnice	99,2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Sněžné	98,2	0,0	0,6	0,0	0,0	0,6	0,2	0,4
Trnov	96,8	0,3	1,0	1,2	0,4	0,0	0,1	0,2
Val	97,8	0,4	0,0	0,0	0,4	0,7	0,5	0,2

¹³¹ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem

Struktura obyvatelstva podle národností v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹³²

název obce	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	romská (%)	polská (%)	německá (%)	ostatní (%)	nezjištěno (%)
Bačetín	97,9	0,0	0,8	0,0	0,3	0,0	0,3	0,8
Bohdašín	95,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,9	0,5	2,7
Bystré	96,8	0,0	0,5	0,0	1,4	0,5	0,0	0,9
České Meziříčí	92,3	0,2	2,1	4,1	0,3	0,1	0,4	0,5
Deštné v Orli. h.	91,0	0,0	2,6	0,0	0,5	3,1	0,2	2,6
Dobré	97,7	0,0	1,0	0,0	0,2	0,1	0,6	0,4
Dobruška	96,4	0,3	1,4	0,1	0,4	0,1	0,4	0,9
Dobřany	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Chlístov	97,9	0,0	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0
Janov	98,2	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0
Kounov	96,8	0,0	0,9	0,0	0,0	1,8	0,0	0,5
Králova Lhota	94,4	0,0	4,5	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mokré	98,8	0,0	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0
Očelice	98,7	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4
Ohnišov	97,7	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,4	1,3
Olešnice v Orli. h.	91,0	0,0	4,2	0,0	0,6	3,8	0,4	0,0
Opočno	97,6	0,1	1,1	0,0	0,1	0,1	0,6	0,4
Podbřezí	98,9	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Pohoří	96,4	0,2	1,5	0,0	0,2	0,2	0,0	1,5
Přepychy	86,9	0,0	12,6	0,0	0,2	0,0	0,0	0,3
Rohenice	99,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Sedloňov	88,2	0,0	4,2	0,0	1,9	3,4	0,8	1,5
Semechnice	98,6	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,5
Sněžné	98,6	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0
Trnov	98,1	0,0	0,6	0,0	0,3	0,2	0,0	0,8
Val	97,6	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,3	0,7

¹³² Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle národnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 19. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5223-03/start.htm); vlastní zpracování

Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991¹³³

název obce	věřící (%)	z toho				bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		církev římsko katolická (%)	česko - bratrská církev evange - lická (%)	církev česko - slovenská husitská (%)	ostatní církve (%)		
Bačetín	62,3	87,4	10,9	1,7	0,0	25,4	12,3
Bohdašín	78,8	93,9	4,9	1,2	0,0	13,5	7,7
Bystré	77,1	77,5	19,7	2,8	0,0	9,5	13,4
České Meziříčí	55,7	88,6	7,2	3,3	0,4	23,3	21,0
Deštné v Orł. h.	52,8	93,5	3,5	2,3	0,0	30,0	17,2
Dobré	62,3	91,1	5,2	3,5	0,0	24,5	13,2
Dobruška	46,7	90,1	5,6	3,6	0,5	39,0	14,2
Dobřany	75,4	93,9	0,0	6,1	0,0	13,8	10,8
Chlístov	82,9	98,9	0,0	1,1	0,0	16,2	0,9
Janov	85,8	93,8	0,0	5,2	1,0	5,3	8,8
Kounov	74,8	97,0	2,0	1,0	0,0	17,8	7,4
Králova Lhota	69,9	83,2	16,1	0,7	0,0	14,3	15,8
Mokré	53,6	67,0	32,0	0,0	0,0	30,4	16,0
Očelice	52,9	76,8	22,5	0,7	0,0	35,6	11,5
Ohnišov	74,9	94,7	1,9	3,5	0,0	17,0	8,0
Olešnice v Orł. h.	53,1	91,0	5,9	1,7	0,7	29,2	17,7
Opočno	45,3	85,6	8,9	4,8	0,3	32,3	22,4
Podbřezí	69,7	96,3	3,1	0,3	0,3	16,3	13,9
Pohoří	60,9	95,8	3,6	0,6	0,0	20,6	18,4
Přepychy	70,7	97,3	1,6	1,1	0,0	19,8	9,5
Rohenice	78,2	96,3	1,2	2,5	0,0	13,1	8,7
Sedloňov	57,5	89,0	7,7	1,1	2,2	25,4	17,1
Semechnice	61,4	96,9	1,3	1,8	0,0	21,1	17,6
Sněžné	76,8	92,9	0,8	6,3	0,0	15,2	7,9
Trnov	70,5	95,6	3,1	0,4	0,4	17,4	12,1
Val	70,0	97,4	0,5	2,1	0,0	18,3	11,7

¹³³ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem

Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹³⁴

název obce	věřící (%)	z toho				bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		církev římsko katolická (%)	česko - bratrská církev evange - lická (%)	církev česko - slovenská husitská (%)	ostatní církve (%)		
Bačetín	42,8	84,8	3,0	1,2	11,0	43,6	13,6
Bohdašín	57,7	97,7	0,0	0,0	2,3	32,0	10,4
Bystřé	64,8	77,9	4,3	0,7	17,1	23,6	11,6
České Meziříčí	43,3	88,4	4,4	3,4	3,8	46,6	10,1
Deštné v Orl. h.	34,0	86,1	1,4	2,4	10,1	54,8	11,1
Dobré	48,8	83,7	1,2	3,9	11,1	41,1	10,1
Dobruška	33,5	83,8	2,6	3,2	10,4	60,3	6,2
Dobřany	58,1	93,4	0,0	4,9	1,6	12,4	29,5
Chlístov	71,6	94,1	0,0	1,5	4,4	25,3	3,2
Janov	71,6	93,6	2,6	0,0	3,8	19,3	9,2
Kounov	61,4	95,6	1,5	1,5	1,5	29,5	9,1
Králova Lhota	46,5	82,6	15,2	2,2	0,0	43,9	9,6
Mokré	30,5	64,0	20,0	2,0	14,0	65,9	3,7
Očelice	37,3	72,7	11,4	0,0	15,9	56,8	5,9
Ohnišov	55,2	92,8	0,8	2,3	4,2	34,1	10,7
Olešnice v Orl. h.	39,9	89,5	2,6	0,5	7,3	52,6	7,5
Opočno	34,0	80,9	6,8	4,1	8,2	55,3	10,7
Podbřezí	55,8	94,9	0,4	0,0	4,7	39,4	4,8
Pohoří	39,7	90,5	2,2	0,4	6,9	44,3	16,0
Přepychy	58,2	94,8	0,9	0,3	4,0	39,7	2,0
Rohenice	53,7	94,5	0,0	1,8	3,7	43,3	3,0
Sedloňov	49,2	72,1	0,0	0,8	27,1	40,1	10,7
Semechnice	33,2	93,4	1,6	1,6	3,3	45,7	21,2
Sněžné	44,4	93,7	1,6	4,8	0,0	54,9	0,7
Trnov	52,8	87,3	5,9	0,9	5,9	29,1	18,1
Val	57,8	95,2	1,8	1,2	1,8	32,4	9,8

¹³⁴ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>](http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm); vlastní zpracování

Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991¹³⁵

název obce	obyv. 15+	v tom								ukazatel vzd. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezjištěno		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
Bačetín	289	85	29,4	140	48,4	53	18,3	11	3,8	2,0	22,1
Bohdašín	177	66	37,3	79	44,6	26	14,7	6	3,4	1,8	18,1
Bystré	194	75	38,7	83	42,8	34	17,5	2	1,0	1,8	18,6
České Meziříčí	1 166	449	38,5	490	42,0	192	16,5	35	3,0	1,8	19,5
Deštné v Orl. h.	461	180	39,0	186	40,3	77	16,7	18	3,9	1,9	20,6
Dobré	617	215	34,8	248	40,2	132	21,4	22	3,6	1,9	25,0
Dobruška	5 361	1 552	28,9	1 967	36,7	1 421	26,5	421	7,9	2,1	34,4
Dobřany	100	41	41,0	37	37,0	18	18,0	4	4,0	1,9	22,0
Chlístov	81	33	40,7	35	43,2	13	16,0	0	0,0	1,8	16,0
Janov	98	50	51,0	36	36,7	11	11,2	1	1,0	1,6	12,2
Kounov	219	104	47,5	65	29,7	47	21,5	3	1,4	1,8	22,8
Králova Lhota	158	72	45,6	66	41,8	18	11,4	2	1,3	1,7	12,7
Mokré	144	54	37,5	75	52,1	15	10,4	0	0,0	1,7	10,4
Očelice	210	96	45,7	85	40,5	23	11,0	6	2,9	1,7	13,8
Ohnišov	402	150	37,3	168	41,8	68	16,9	16	4,0	1,9	20,9
Olešnice v Orl. h.	429	176	41,0	172	40,1	63	14,7	18	4,2	1,8	18,9
Opočno	2 634	864	32,8	953	36,2	649	24,6	168	6,4	2,0	31,0
Podbřezí	350	137	39,1	129	36,9	75	21,4	9	2,6	1,9	24,0
Pohoří	419	153	36,5	190	45,3	63	15,0	13	3,1	1,8	18,1
Přepychy	508	129	25,4	237	46,7	118	23,2	24	4,7	2,1	28,0
Rohenice	153	59	38,6	59	38,6	27	17,6	8	5,2	1,9	22,9
Sedloňov	235	102	43,4	94	40,0	37	15,7	2	0,9	1,7	16,6
Semechnice	290	121	41,7	112	38,6	45	15,5	12	4,1	1,8	19,7
Sněžné	144	76	52,8	41	28,5	27	18,8	0	0,0	1,7	18,8
Trnov	528	224	42,4	187	35,4	102	19,3	15	2,8	1,8	22,2
Val	226	91	40,3	89	39,4	45	19,9	1	0,4	1,8	20,4

¹³⁵ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem

Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹³⁶

název obce	obyv. 15+	v tom								ukazatel vzd. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezjištěno		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
Bačetín	314	77	24,5	144	45,9	77	24,5	16	5,1	2,1	29,6
Bohdašín	185	50	27,0	83	44,9	43	23,2	9	4,9	2,1	28,1
Bystré	187	39	20,9	88	47,1	49	26,2	11	5,9	2,2	32,1
České Meziříčí	1 271	425	33,4	506	39,8	277	21,8	63	5,0	2,0	26,8
Deštné v Orł. h.	505	135	26,7	207	41,0	141	27,9	22	4,4	2,1	32,3
Dobré	662	160	24,2	295	44,6	180	27,2	27	4,1	2,1	31,3
Dobruška	5 897	1180	20,0	2258	38,3	1902	32,3	557	9,4	2,3	41,7
Dobřany	95	22	23,2	41	43,2	30	31,6	2	2,1	2,1	33,7
Chlístov	79	29	36,7	36	45,6	14	17,7	0	0,0	1,8	17,7
Janov	89	31	34,8	32	36,0	18	20,2	8	9,0	2,0	29,2
Kounov	184	55	29,9	68	37,0	50	27,2	11	6,0	2,1	33,2
Králova Lhota	160	46	28,8	74	46,3	36	22,5	4	2,5	2,0	25,0
Mokré	141	32	22,7	76	53,9	30	21,3	3	2,1	2,0	23,4
Očelice	200	59	29,5	96	48,0	35	17,5	10	5,0	2,0	22,5
Ohnišov	410	101	24,6	177	43,2	111	27,1	21	5,1	2,1	32,2
Olešnice v Orł. h.	395	130	32,9	171	43,3	79	20,0	15	3,8	1,9	23,8
Opočno	2 654	592	22,3	1024	38,6	832	31,3	206	7,8	2,2	39,1
Podbřezí	378	92	24,3	159	42,1	112	29,6	15	4,0	2,1	33,6
Pohoří	464	119	25,6	228	49,1	101	21,8	16	3,4	2,0	25,2
Přepychy	524	140	26,7	226	43,1	135	25,8	23	4,4	2,1	30,2
Rohenice	171	51	29,8	64	37,4	45	26,3	11	6,4	2,1	32,7
Sedloňov	222	62	27,9	99	44,6	54	24,3	7	3,2	2,0	27,5
Semechnice	294	86	29,3	127	43,2	64	21,8	17	5,8	2,0	27,6
Sněžné	119	33	27,7	48	40,3	31	26,1	7	5,9	2,1	31,9
Trnov	531	157	29,6	222	41,8	136	25,6	16	3,0	2,0	28,6
Val	238	55	23,1	107	45,0	68	28,6	8	3,4	2,1	31,9

¹³⁶ Český statistický úřad Hradec Králové: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle obcí [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/krajce/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>; vlastní zpracování

Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura zaměstnaného obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 1991¹³⁷

název obce	EAO		z toho zaměstnaní							
	celkem	% na celkovém počtu obyvatel	abs.	(%)	v tom					
					primér	(%)	sekundér	(%)	terciér	(%)
Bačetín	199	52,1	199	100,0	104	52,3	55	27,6	40	20,1
Bohdašín	114	54,8	108	94,7	40	37,0	43	39,8	25	23,1
Bystré	114	49,4	110	96,5	28	25,5	56	50,9	26	23,6
České Meziříčí	770	50,6	728	94,5	247	33,9	301	41,3	180	24,7
Deštné v Or. h.	343	58,4	318	92,7	69	21,7	119	37,4	130	40,9
Dobré	383	49,2	381	99,5	168	44,1	128	33,6	85	22,3
Dobruška	3 726	54,1	3 630	97,4	333	9,2	1 716	47,3	1 581	43,6
Dobřany	67	51,5	66	98,5	15	22,7	29	43,9	22	33,3
Chlístov	60	54,1	60	100,0	28	46,7	19	31,7	13	21,7
Janov	59	52,2	56	94,9	23	41,1	25	44,6	8	14,3
Kounov	128	47,4	124	96,9	41	33,1	49	39,5	34	27,4
Králova Lhota	92	46,9	88	95,7	51	58,0	24	27,3	13	14,8
Mokré	84	46,4	76	90,5	29	38,2	32	42,1	15	19,7
Očelice	120	46,0	115	95,8	58	50,4	28	24,3	29	25,2
Ohnišov	260	52,1	251	96,5	101	40,2	103	41,0	47	18,7
Olešnice v Or. h.	293	54,1	277	94,5	52	18,8	111	40,1	114	41,2
Opočno	1 693	51,2	1 650	97,5	201	12,2	775	47,0	674	40,8
Podbřezí	233	50,8	233	100,0	95	40,8	103	44,2	35	15,0
Pohoří	283	51,6	280	98,9	64	22,9	130	46,4	86	30,7
Přepychy	300	47,5	291	97,0	109	37,5	76	26,1	106	36,4
Rohenice	93	45,1	84	90,3	54	64,3	19	22,6	11	13,1
Sedloňov	153	48,6	151	98,7	66	43,7	60	39,7	25	16,6
Semechnice	174	47,0	171	98,3	77	45,0	52	30,4	42	24,6
Sněžné	75	45,7	72	96,0	23	31,9	29	40,3	20	27,8
Trnov	324	47,8	314	96,9	178	56,7	77	24,5	59	18,8
Val	145	53,1	142	97,9	66	46,5	43	30,3	33	23,2

¹³⁷ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem

Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura zaměstnaného obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Dobruška v roce 2001¹³⁸

název obce	EAO		z toho zaměstnaní							
	celkem	% na celkovém počtu obyvatel	abs.	(%)	v tom					
					primér	(%)	sekundér	(%)	terciér	(%)
Bačetín	193	50,4	182	94,3	41	21,2	80	41,5	68	35,2
Bohdašín	96	43,2	92	95,8	20	20,8	36	37,5	40	41,7
Bystré	105	48,6	99	94,3	10	9,5	50	47,6	45	42,9
České Meziříčí	773	49,3	707	91,5	98	12,7	294	38,0	381	49,3
Deštné v Orli. h.	306	50,1	289	94,4	24	7,8	80	26,1	202	66,0
Dobré	374	45,0	357	95,5	28	7,5	179	47,9	167	44,7
Dobruška	3 782	52,7	3 598	95,1	158	4,2	1 642	43,4	1 982	52,4
Dobřany	52	49,5	51	98,1	5	9,6	16	30,8	31	59,6
Chlístov	42	44,2	41	97,6	14	33,3	13	31,0	15	35,7
Janov	40	36,7	38	95,0	4	10,0	16	40,0	20	50,0
Kounov	97	44,1	92	94,8	15	15,5	42	43,3	40	41,2
Králova Lhota	95	48,0	90	94,7	29	30,5	28	29,5	38	40,0
Mokré	78	47,6	74	94,9	14	17,9	36	46,2	28	35,9
Očelice	115	48,7	108	93,9	22	19,1	49	42,6	44	38,3
Ohnišov	243	50,8	234	96,3	45	18,5	124	51,0	74	30,5
Olešnice v Orli. h.	247	51,6	225	91,1	28	11,3	95	38,5	124	50,2
Opočno	1 481	47,2	1 409	95,1	75	5,1	638	43,1	768	51,9
Podbřezí	216	47,3	211	97,7	29	13,4	101	46,8	86	39,8
Pohoří	268	46,0	256	95,5	24	9,0	138	51,5	106	39,6
Přepychy	273	46,0	257	94,1	30	11,0	103	37,7	140	51,3
Rohenice	98	48,3	93	94,9	27	27,6	30	30,6	41	41,8
Sedloňov	147	56,1	136	92,5	8	5,4	73	49,7	66	44,9
Semechnice	163	44,3	156	95,7	22	13,5	71	43,6	70	42,9
Sněžné	72	50,7	71	98,6	8	11,1	30	41,7	34	47,2
Trnov	302	47,2	292	96,7	80	26,5	114	37,7	108	35,8
Val	129	44,9	126	97,7	28	21,7	50	38,8	51	39,5

¹³⁸ Český statistický úřad Hradec Králové: *Sčítání lidu, domů a bytů 2001 okres Rychnov nad Kněžnou: Ekonomicky aktivní podle odvětví ekonomické činnosti a podle obcí* [online]. Aktualizováno 31. 12. 2008 [cit. 21. 11. 2009]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/kraje/hk/stat_publ/r2003/sldb/13-5219-03/data/cz/start_cz.htm>; vlastní zpracování

Dojížd'ka zaměstnaných obyvatel jednotlivých obcí SO ORP Dobruška do zaměstnání v roce 2001¹³⁹

název obce	EAO zaměst. celkem	dojíždějící do obce	vyjíždějící z obce	OPM v obci	hlavní směr dojížd'ky	index pracovní funkce	funkce obce
Bačetín	182	56	122	116	Dobruška (45)	0,64	obytně-pracovní
Bohdašín	92	8	69	31	Nové Město n. Metují (17)	0,34	obytně-pracovní
Bystré	99	12	83	28	Dobruška (17)	0,28	obytná
České Meziříčí	707	197	302	602	Opočno (73)	0,85	pracovně-obytná
Deštné v Orli. h.	289	139	95	333	Rychnov nad Kněžnou (14)	1,15	pracovní
Dobré	357	85	231	211	Dobruška (67)	0,59	obytně-pracovní
Dobruška	3 598	1 245	1 288	3 555	Opočno (45)	0,99	pracovně-obytná
Dobřany	51	16	38	29	Dobruška (16)	0,57	obytně-pracovní
Chlístov	41	22	30	33	Dobruška (13)	0,80	pracovně-obytná
Janov	38	25	30	33	Nové Město n. Metují (6)	0,87	pracovně-obytná
Kounov	92	51	59	84	Dobruška (15)	0,91	pracovně-obytná
Králova Lhota	90	5	64	31	České Meziříčí (21)	0,34	obytně-pracovní
Mokré	74	24	50	48	Opočno (14)	0,65	obytně-pracovní
Očelice	108	2	82	28	Opočno (20)	0,26	obytná
Ohnišov	234	77	152	159	Nové Město n. Metují (42)	0,68	obytně-pracovní
Olešnice v Orli. h.	225	21	103	143	Nový Hrádek (21)	0,64	obytně-pracovní
Opočno	1 409	845	587	1667	Dobruška (192)	1,18	pracovní
Podbřezí	211	50	146	115	Dobruška (54)	0,55	obytně-pracovní
Pohoří	256	20	193	83	Dobruška (76)	0,32	obytně-pracovní
Přepychy	257	23	152	128	Opočno (41)	0,50	obytně-pracovní
Rohenice	93	4	66	31	České Meziříčí (23)	0,33	obytně-pracovní
Sedloňov	136	53	88	101	Rychnov nad Kněžnou (32)	0,74	obytně-pracovní
Semechnice	156	78	106	128	Opočno (29)	0,82	pracovně-obytná
Sněžné	71	4	58	17	Nový Hrádek (13)	0,24	čistě obytná
Trnov	292	68	189	171	Opočno (40)	0,59	obytně-pracovní
Val	126	5	97	34	Dobruška (45)	0,27	obytná

¹³⁹ Data poskytnuta Českým statistickým úřadem; vlastní zpracování

Struktura využití plochy v obcích SO ORP Dobruška k 31. 12. 2008¹⁴⁰

název obce	celková plocha (ha)	zemědělská půda		lesní půda		vodní plochy		zastavěné plochy		ostatní plochy	
		abs. (ha)	% na celk. ploše	abs. (ha)	% na celk. ploše	abs. (ha)	% na celk. ploše	abs. (ha)	% na celk. ploše	abs. (ha)	% na celk. ploše
Bačetín	813	616	75,8	147	18,1	3	0,4	13	1,6	34	4,2
Bohdašín	538	412	76,6	91	16,9	2	0,4	9	1,7	24	4,5
Bystré	328	194	59,1	101	30,8	2	0,6	7	2,1	24	7,3
České Meziříčí	2 191	1 887	86,1	94	4,3	37	1,7	52	2,4	121	5,5
Deštné v Orl. h.	3 209	852	26,6	2 141	66,7	15	0,5	28	0,9	173	5,4
Dobré	1 735	1 118	64,4	496	28,6	7	0,4	28	1,6	86	5,0
Dobruška	3 443	2 283	66,3	767	22,3	39	1,1	120	3,5	234	6,8
Dobřany	405	180	44,4	186	45,9	1	0,2	24	5,9	14	3,5
Chlístov	138	111	80,4	15	10,9	2	1,4	3	2,2	7	5,1
Janov	340	246	72,4	68	20,0	2	0,6	6	1,8	18	5,3
Kounov	1 135	665	58,6	378	33,3	8	0,7	18	1,6	66	5,8
Králova Lhota	525	473	90,1	13	2,5	10	1,9	10	1,9	19	3,6
Mokré	589	479	81,3	61	10,4	11	1,9	9	1,5	29	4,9
Očelice	565	442	78,2	74	13,1	8	1,4	10	1,8	31	5,5
Ohnišov	1 051	776	73,8	202	19,2	6	0,6	17	1,6	50	4,8
Olešnice v Orl. h.	1 430	491	34,3	860	60,1	11	0,8	17	1,2	51	3,6
Opočno	1 401	932	66,5	236	16,8	41	2,9	52	3,7	140	10,0
Podbřezí	786	621	79,0	107	13,6	6	0,8	16	2,0	36	4,6
Pohoří	629	550	87,4	9	1,4	13	2,1	17	2,7	40	6,4
Přepychy	937	678	72,4	202	21,6	1	0,1	17	1,8	39	4,2
Rohenice	347	299	86,2	13	3,7	3	0,9	8	2,3	24	6,9
Sedloňov	1 901	583	30,7	1 214	63,9	4	0,2	12	0,6	88	4,6
Semechnice	776	578	74,5	74	9,5	68	8,8	16	2,1	40	5,2
Sněžné	607	403	66,4	164	27,0	2	0,3	8	1,3	30	4,9
Trnov	1 479	1 144	77,3	210	14,2	25	1,7	29	2,0	71	4,8
Val	604	468	77,5	97	16,1	3	0,5	11	1,8	25	4,1

¹⁴⁰ Český statistický úřad: MOS – Městská a obecní statistika: Okres Rychnov nad Kněžnou [online]. © 2008 [cit. 26. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>](http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/); vlastní zpracování

Průměrné základní ceny zemědělských pozemků podle jednotlivých obcí SO ORP Dobruška k 1. 1. 2008¹⁴¹

název obce	průměrná základní cena půdy (Kč/m ²)
Bačetín	4,26
Bohdašín	2,59
Bystré	2,49
České Meziříčí	5,69
Deštné v Orlických horách	1,61
Dobré	2,90
Dobruška	4,44
Dobřany	2,26
Chlístov	8,08
Janov	2,40
Kounov	1,74
Králova Lhota	5,69
Mokré	5,82
Očelice	5,62
Ohnišov	4,38
Olešnice v Orlických horách	1,51
Opočno	7,40
Podbřezí	2,69
Pohoří	7,67
Přepychy	6,22
Rohenice	4,83
Sedloňov	1,45
Semechnice	5,28
Sněžné	2,15
Trnov	4,42
Val	5,74

¹⁴¹ Ministerstvo vnitra České republiky: Vyhláška č. 287/2007 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků [online]. © 2008 [cit. 26. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2007&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=3>](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2007&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=3); vlastní zpracování

Vybavenost obcí SO ORP Dobruška službami – školství a zdravotnictví k 31. 12. 2008¹⁴²

název obce	vybavenost obcí - školství (počet zařízení v obci)			vybavenost obcí - zdravotnictví (počet zařízení v obci)		
	mateřské školy	základní školy	střední školy	ordinace praktického lékaře	ordinace stomatologa	ostatní zdravotnická zařízení
Bačetín	0	0	0	1	0	0
Bohdašín	0	0	0	0	0	0
Bystřé	0	0	0	1	0	1
České Meziříčí	1	1	0	1	1	2
Deštné v Orl. h.	1	1	0	2	1	1
Dobré	1	1	0	1	0	0
Dobruška	2	3	3	8	5	24
Dobřany	0	1	0	0	0	0
Chlístov	0	0	0	0	0	0
Janov	0	0	0	0	0	0
Kounov	0	0	0	0	0	0
Králova Lhota	0	0	0	0	0	0
Mokré	0	0	0	0	0	0
Očelice	0	0	0	0	0	0
Ohnišov	1	1	0	0	0	0
Olešnice v Orl. h.	1	1	0	1	1	0
Opočno	1	2	1	6	4	14
Podbřezí	0	1	0	0	0	0
Pohoří	1	1	0	0	0	0
Přepychy	1	1	0	0	0	0
Rohenice	1	0	0	0	0	0
Sedloňov	0	0	0	0	0	0
Semechnice	0	0	0	0	0	0
Sněžné	0	0	0	0	0	0
Trnov	1	0	0	0	0	0
Val	1	0	0	0	0	0

¹⁴² Český statistický úřad: MOS – Městská a obecní statistika: Okres Rychnov nad Kněžnou [online]. © 2008 [cit. 26. 11. 2009]. Dostupné z [www: <http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/>](http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0524/); vlastní zpracování

*EAO, uchazeči o zaměstnání, volná pracovní místa a nezaměstnanost v obcích SO ORP
Dobruška k 31. 12. 2009¹⁴³*

název obce	EAO	uchazeči o zaměstnání	míra nezaměstnanosti (%)	volná pracovní místa
Bačetín	193	10	5,2	1
Bohdašín	96	3	3,1	0
Bystré	105	13	12,4	0
České Meziříčí	773	83	10,7	2
Deštné v Orl. h.	306	24	7,8	0
Dobré	374	31	8,3	1
Dobruška	3 782	239	6,3	5
Dobřany	52	5	9,6	0
Chlístov	42	2	4,8	0
Janov	40	6	15,0	0
Kounov	97	9	9,3	1
Králova Lhota	95	8	8,4	0
Mokré	78	4	5,1	0
Očelice	115	4	3,5	0
Ohnišov	243	20	8,2	0
Olešnice v Orl. h.	247	21	8,5	2
Opočno	1 481	94	6,3	3
Podbřezí	216	12	5,6	0
Pohoří	268	15	5,6	0
Přepychy	273	13	4,8	13
Rohenice	98	7	7,1	0
Sedloňov	147	12	11,6	1
Semechnice	163	10	6,1	0
Sněžné	72	0	0,0	0
Trnov	302	20	6,6	0
Val	129	12	9,3	0

¹⁴³ Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2010 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>](http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem); vlastní zpracování

Vývoj nezaměstnanosti v obcích SO ORP Dobruška v letech 2005-2009¹⁴⁴

název obce	míra nezaměstnanosti (%) ¹⁴⁵				
	2005	2006	2007	2008	2009
Bačetín	5,2	6,2	5,2	4,1	5,2
Bohdašín	3,1	3,1	1,0	2,1	3,1
Bystře	3,8	6,7	4,8	4,8	12,4
České Meziříčí	8,0	6,5	3,5	6,2	10,7
Deštné v Orł. h.	8,5	9,8	4,6	5,6	7,8
Dobré	5,6	2,4	3,7	5,3	8,3
Dobruška	5,5	4,5	2,5	3,6	6,3
Dobřany	3,8	0,0	0,0	7,7	9,6
Chlístov	19,0	0,0	2,4	7,1	4,8
Janov	5,0	0,0	5,0	0,0	15,0
Kounov	12,4	13,4	2,1	11,3	9,3
Králova Lhota	6,3	4,2	4,2	5,3	8,4
Mokré	3,8	6,4	1,3	3,8	5,1
Očelice	7,0	2,6	2,6	7,0	3,5
Ohnišov	2,5	1,6	5,8	2,5	8,2
Olešnice v Orł. h.	6,5	8,5	2,8	6,5	8,5
Opočno	4,9	4,5	2,7	3,2	6,3
Podbřezí	4,2	3,7	1,4	2,8	5,6
Pohoří	6,7	5,2	3,0	3,7	5,6
Přepychy	4,0	4,0	3,7	4,0	4,8
Rohenice	0,0	2,0	4,1	2,0	7,1
Sedloňov	5,4	5,4	1,4	2,7	8,2
Semechnice	6,1	3,7	1,8	1,8	6,1
Sněžné	4,2	0,0	2,8	2,8	0,0
Trnov	2,6	2,6	2,6	4,6	6,6
Val	5,4	0,8	3,1	3,9	9,3

¹⁴⁴ Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2010 [cit. 19. 2. 2010]. Dostupné z [www: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>](http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem); vlastní zpracování

¹⁴⁵ vždy k 31. 12.